

საქართველოს ნეოგრეცისტთა ასოციაციის
კონფერენციის მასალები

თბილისი, 2007 წლის 18-19 მაისი

ნეოგრეცისტიკა საქართველოში

პრობლემები და პერსპექტივები

რედაქტორები: ანი ჩიქოვანი
მაია კაკაშვილი
სვეტლანა ბერიკაშვილი

Επιμέλεια: Άνι Τσικοβάνι
Μάγια Κακασβίλι
Σβετλάνα Μπερικασβίλι

© პროგრამა „ლოგოსი“, 2007

ISBN 978-9941-401-i4-5

პროგრამა „ლოგოსი“
ილია ჭაუჭავაძის გამზირი 13,
თბილისი 0179
ტელ.: 25-02-58, ფაქსი 22-11-81
ელფოსტა: greekstudies@caucasus.net

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ανι Τσικοβანი

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: ΣΕΙΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ.....	11
---	----

ანი ჩიქოვანი

ბერძნული ენის სინქრონული თარგმანი (იურიდიული, ეკონომიკური და პოლიტიკური ტერმინოლოგია) – პროექტის პრეზენტაცია.....	14
---	----

Σβεtlάνα Μπερικασβίλι

Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ (ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΕ ΓΕΩΡΓΙΑΝΗ ΓΛΩΣΣΑ).....	16
---	----

სვეტლანა ბერიკაშვილი

სინქრონული და თანმიმდევრული თარგმანის სწავლების სპეციფიკა (ბერძნულიდან ქართულად თარგმნის მაგალითზე).....	24
--	----

მედეა აბულაშვილი

მსატერული თარგმანის მეთოდოლოგიური პრობლემები.....	26
---	----

Μήδεια Αμπουασβίλι

Τα μεθοδολογικά προβλήματα της λογοτεχνικής μετάφρασης.....	31
---	----

ნინო ბადაშვილი

ოპტიკურ-აქუსტიკური საშუალებების გამოყენება ბერძნული ენის სწავლებისას.....	33
---	----

Νίνο Μπαντασβίλι

Χρήση οπτικοακουστικού υλικού στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.....	39
---	----

სვეტლანა პერიკაშვილი

უცხო ენის სწავლების პრობლემათიკინსათვის
(უკანასკნელი წლების ფსიქოლოგიური გამოკვლევების
გათვალისწინებით)..... 42

Σβεtlána Μπερικασβίλι

Περί των προβλημάτων της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας (σε βάση
των τελευταίων ψυχολογικών ερευνών)..... 49

ზაია კაკაშვილი

ილექტრონული წიგნების სერია ბარძნული ენისა და
კულტურის სწავლებისათვის 51

Μάγια Κακασβίλι

Σειρά ηλεκτρονικών βιβλίων για τη διδασκαλία και εκμάθηση της
ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού..... 55

Ευγενία Κοτανίδη

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΩΣ ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ..... 57

ევგენია კოტანიდი

თამაში – სწავლების ერთ-ერთი მეთოდი.....60

Тамта Ломия

ΡΟΛΕΒΥΕ ΙΓΡΥ Ι ΖΑΔΑΝΙΑ Η ΑΥΡΟΚΑ Η ΓΡΕΧΕΣΚΟΓΟ
ΖΥΒΙΚΑ Β 5-Χ, 6-Χ ΚΛΑΣΣΑΧ..... 61

Тάμτα Λόμια

Τα παιχνίδια ρόλων και ασκήσεις στο μάθημα ελληνικών για
την 5^η και 6^η τάξη του δημοτικού σχολείου..... 67

მედეა მეტრეველი

სსუ კლასიკური ფილოლოგიის, გიზანტინისტიკისა და
ნომოგრაფიისტიკის ინსტიტუტში ნომოგრაფიისტიკის
მიმართულების თანამედროვე მდგომარეობა და
პრობლემები.....68

Μήδεια Μετρεβίλι

Η σύγχρονη κατάσταση και τα προβλήματα στη διδασκαλία της
ελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών
του Κρατικού Πανεπιστημίου Τιφλίδας..... 83

ზარინა ორეხოვა

უცხო ენების სწავლების ახალი მეთოდები 85

Μαρίνα Ορέχοβα

Οι νέες μέθοδοι διδασκαλίας ξένων γλωσσών 89

მაკა ქამუშაძე

საქართველოს სკოლებში ახალი გერძულის სწავლების
დღევანდელი მდგომარეობა..... 91

Μάκα Καμουσάτζε

Η σημερινή κατάσταση διδασκαλίας ελληνικών στα σχολεία της
Γεωργίας..... 96

ანი ჩიქოვანი

ნეობრეანისტიკის პრობლემები და პერსპექტივები
საქართველოში..... 98

Άνι Τσικοβάνι

Προβλήματα και Προοπτικές των Νεοελληνικών Σπουδών
στη Γεωργία 104

ქეთევან ცინცაძე

გერძულ ცივილიზაციასთან ზინარება გერძული
ენის სწავლების საშუალებით..... 107

Κετβάν Τσინცაτζე

Μύηση με τον ελληνικό πολιτισμό μέσω των μαθημάτων της
ελληνικής γλώσσας 111

ნათია ნიკლაური

სიბღერის როლი გერძული ენის სწავლების
პროცესში 112

Νάτια Τσικλαούρι

Ο ρόλος του τραγυδίου στη διαδικασία διδασκαλίας της ελληνικής
γλώσσας 114

თეა ჭილაძე

ენის სწავლება აოუზინის საშუალებით..... 119

Τέα Τσιγιάτζε

Η ποίηση στη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας..... 120

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

ΣΕΙΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ: ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Το σχέδιο – σειρά μαθημάτων της προφορικής: ταυτόχρονης και διαδοχικής μετάφρασης της ελληνικής γλώσσας – σκοπεύει να προετοιμάσει τους φοιτητές στην προφορική: ταυτόχρονη και διαδοχική μετάφραση και στους νομικούς, οικονομικούς και πολιτικούς όρους στα ελληνικά επί τη βάση της ειδικής βιβλιογραφίας, του τύπου, του υλικού από το διαδύκτιο και των ειδήσεων της τηλεόρασης.

Οι σειρές μαθημάτων ταυτόχρονης και διαδοχικής μετάφρασης περιλαμβάνουν 2 ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα. Εξέφρασαν επιθυμία να διδαχθούν και ανελλιπώς παρακολουθούν τα μαθήματα όχι μόνο οι φοιτητές, αλλά και οι διδάσκοντες των ελληνικών από τα σχολεία και από το Ινστιτούτο.

Στην αρχή της ακαδημαϊκής χρονιάς 2006-2007 δημιουργήθηκαν 3 τμήματα σπουδαστών:

1. Τριτοετείς φοιτητές του Ινστιτούτου Κλασικών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Κρατικού Πανεπιστημίου της Τιφλίδας, –13 άτομα
2. Τεταρτοετείς φοιτητές του Ινστιτούτου Κλασικών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Κρατικού Πανεπιστημίου της Τιφλίδας, – 15 άτομα
3. Απόφοιτοι, μεταπτυχιακοί φοιτητές, δάσκαλοι των ελληνικών από τα Σχολεία της Μέσης εκπαίδευσης της Γεωργίας – 6 άτομα και οι διδάσκοντες του Ινστιτούτου

Ο σκοπός του σχεδίου είναι η προετοιμασία για την προφορική: ταυτόχρονη και διαδοχική μετάφραση της ελληνικής γλώσσας. Ο απόφοιτος της σειράς μαθημάτων της προφορικής: ταυτόχρονης και διαδοχικής μετάφρασης της ελληνικής γλώσσας θα αποκτήσει την απαραίτητη βεβαίωση και θα μπορέσει να εργαστεί σε διάφορους οργανισμούς, εταιρείες και φορείς (Πρεσβείες, Υπουργείο Εξωτερικών, Νομικές Εταιρείες, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, Τράπεζες, Μεταφραστικά Γραφεία κτλ.).

Χρονοδιάγραμμα της πραγματοποίησης του σχεδίου:

Το πρόγραμμα προς το παρόν είναι μονοετές και πραγματοποιείται για μια ακαδημαϊκή χρονιά.

Οι μονοετείς σειρές μαθημάτων περιλαμβάνουν 2 ώρες την εβδομάδα για κάθε τμήμα. Από τα μαθήματα αυτά το πρώτο μάθημα αφιερώνεται στην γνωριμία των όρων επί τη βάση του υλικού, του τύπου και του διαδυκτίου, όπως επίσης των ποινικού, αστικού και άλλων κωδίκων. Το επόμενο (δεύτερο) μάθημα αφιερώνεται στην πρακτική επεξεργασία των όρων, στους οποίους οι φοιτητές έχουν ήδη ασκηθεί με τη βοήθεια διαφόρων ασκήσεων, όπως χρήση των βοηθητικών συσκευών, γραπτή και προφορική παράφραση του υλικού, άσκηση στην ταχεία μετάφραση μέσω του υπολογιστή κτλ. Οι φοιτητές αποκτούν τις απαραίτητες δεξιότητες που είναι συνδεδεμένες με τη μετάφραση.

Από τις ασκήσεις της ταυτόχρονης και διαδοχικής μετάφρασης που χρησιμοποιούνται στη σειρά μαθημάτων οι φοιτητές δείχνουν περισσότερο ενθουσιασμό με αυτά μέσω της συσκευής της ταυτόχρονης μετάφρασης και τις κυκλικές γραπτές ασκήσεις όπου ο πρώτος μεταφραστής μεταφράζει το κείμενο γραπτώς από τα ελληνικά στα γεωργιανά, ο δεύτερος μεταφράζει το ίδιο κείμενο από τα γεωργιανά στα ελληνικά κτλ. με ενδιαφέρον αποτέλεσμα της αλλαγής η μη του νοήματος του πρωταρχικού κειμένου.

Το πρόγραμμα "σειρά μαθημάτων της προφορικής: ταυτόχρονης και διαδοχικής μετάφρασης της ελληνικής γλώσσας" χρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Ιωάννου Φ. Κωστόπουλου.

Το σχέδιο το υποστήριξε και το Ίνστιτούτο Κλασικών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Κρατικού Πανεπιστημίου της Τιφλίδας, το οποίο παραχώρησε στην Εταιρεία Νεοελληνιστών της Γεωργίας την αίθουσα με τη συσκευή της ταυτόχρονης μετάφρασης, μαγνητόφωνο, Video και τηλεόραση με δορυφορική αντένα.

Η Εταιρεία Νεοελληνιστών της Γεωργίας

Η Εταιρεία Νεοελληνιστών της Γεωργίας που οργάνωσε τη σειρά μαθημάτων της προφορικής: ταυτόχρονης και διαδοχικής μετάφρασης της ελληνικής γλώσσας αποτελεί κοινωφελές νομικό πρόσωπο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και λειτουργεί σύμφωνα με τη νομοθεσία της Γεωργίας. Η νομική μορφή της Εταιρείας έχει καταγραφεί ως Ένωση. Η Εταιρεία ιδρύθηκε στις 15 Νοεμβρίου του 1998 στη Γενική συνέλευση των Ιδρυτών και καταγράφηκε στα μητρώα στις 25 Μαρτίου του 1999. Οι Ιδρυτές της Εταιρείας είναι: η Γκαμρεκέλι Τεα, η Γκαπριντασβίλι Τέα, η Μάνου Χρυσούλα, η Καμουσάτζε Μάκα, η Σιαμανίδου Σοφία και η Τσικοβάνι Άννα.

Σκοπός της Εταιρείας είναι η προώθηση της επιστημονικής μελέτης και της διδασκαλίας της νεοελληνικής γλώσσας, λογοτεχνίας, ιστορίας και γενικά του νεοελληνικού πολιτισμού. Η Εταιρεία Νεοελληνιστών της Γεωργίας είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών (ΕΕΝΣ). Προς το παρόν τα μέλη της ΕΕΝΣ είναι οι Εθνικές Εταιρείες Νεοελληνικών Σπουδών των εξής χωρών της Ευρώπης: της Αυστρίας, του Βελγίου, της Βουλγαρίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Γεωργίας, της Ελβετίας, της Ισπανίας, της Ιταλίας, των Πανεπιστημίων του Ηνωμένου Βασιλείου, της Ολλανδίας, της Ρουμανίας, της Σερβίας και του Μαυροβουνίου, των σκανδιναβικών χωρών, της Σλοβακίας και της Τσεχίας.

**ბერძნული ენის სინქრონული თარგმანი
(იურიდიული, ეკონომიკური და პოლიტიკური
ტერმინოლოგია)**

პროექტი "ბერძნული ენის სინქრონული თარგმანი" წარმოადგენს სალექციო კურსს, რომელიც მიზნად ისახავს სტუდენტთა და სხვა დაინტერესებულ პირთა მომზადებას იურიდიულ, ეკონომიკურსა და პოლიტიკურ ტერმინოლოგიაში სინქრონული თარგმანის აპარატურის გამოყენებით. კურსის დამთავრების შემდეგ, სათანადო სერტიფიკატის მქონე პირი შეძლებს მუშაობას შესაბამის დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებში (საელჩო, საგარეო საქმეთა სამინისტრო, იურიდიული ფირმები, არასამთავრობო ორგანიზაციები, ბანკები, მთარგმნელობითი ბიუროები და ა.შ.).

კურსი მოიცავს კვირაში ორ საათს. ამათგან პირველი ეთმობა იურიდიული, ეკონომიკური და პოლიტიკური ტერმინოლოგიის უშუალოდ გაცნობას პრესისა და ინტერნეტის მასალებზე, ასევე სისხლის სამართლის, სამოქალაქო, პროცესუალური და სხვა სახის კოდექსებზე დაყრდნობით; ხოლო მეორე – უკვე ათვისებული ტერმინოლოგიის პრაქტიკულად დამუშავებას სხვადასხვა სახის სავარჯიშოების დახმარებით: სინქრონული თარგმანის აპარატურის გამოყენება, უშუალოდ ზეპირი თარგმანის განხორციელება და მასთან დაკავშირებული აუცილებელი ჩვევების ათვისება, მოსმენილი მასალის ზეპირი და წერილობითი პერიფრაზირება, სწრაფ თარგმანში ვარჯიში კომპიუტერის საშუალებით, აუდიო მასალის მოსმენა და სხვ.

პროექტი ხორციელდება იოანის ფ. კოსტოპულოსის ფონდის მხარდაჭერით თსუ კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეცისტიკის ინსტიტუტში. სინქრონული თარგმანის კურსების ორგანიზატორია საქართველოს ნეოგრეცისტთა ასოციაცია.

საქართველოს ნეოგრეცისტთა ასოციაცია

საქართველოს ნეოგრეცისტთა ასოციაცია წარმოადგენს არასამეწარმეო იურიდიულ პირს საქართველოს კანონმდებლობის საფუძველზე.

ასოციაცია დაფუძნდა 1998 წლის 15 ნოემბერს. ასოციაციის მიზანია ახალი ბერძნული ენის, ლიტერატურის, ისტორიისა და, საზოგადოდ, ახალი ბერძნული კულტურის სამეცნიერო კვლევისა და სწავლების ხელშეწყობა. ასოციაცია მისი საქმიანობის მიზნიდან გამომდინარე აწყობს სამეცნიერო ხასიათის შეხვედრებს, სიმპოზიუმებსა და კონფერენციებს, მონაწილეობს სასწავლო მასალის შექმნაში.

1999 წლიდან საქართველოს ნეოგრეცისტთა ასოციაცია არის ევროპის ნეოგრეცისტის ასოციაციის სრულუფლებიანი წევრი. ევროპის ნეოგრეცისტის ასოციაცია სამეცნიერო გაერთიანებას წარმოადგენს და 1995 წელს დაარსდა. ასოციაციის მიზანია ახალი ბერძნული ენის, ლიტერატურის, ისტორიისა და, ზოგადად, ახალი ბერძნული კულტურის მხარდაჭერა და ხელშეწყობა. ევროპის ნეოგრეცისტის ასოციაციის წევრები არიან ევროპის სხვადასხვა ქვეყნის ნეოგრეცისტის ასოციაციები. ეს ქვეყნებია: ავსტრია, ბელგია, ბულგარეთი, გერმანია, დიდი ბრიტანეთი, ესპანეთი, იტალია, რუმინეთი, საფრანგეთი, საქართველო, სერბეთი და ჩერნოგორია, სკანდინავიის ქვეყნები, სლოვაკეთი, შვეიცარია, ჩეხეთი, პოლანდია.

Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ
(ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΕ ΓΕΩΡΓΙΑΝΗ ΓΛΩΣΣΑ)

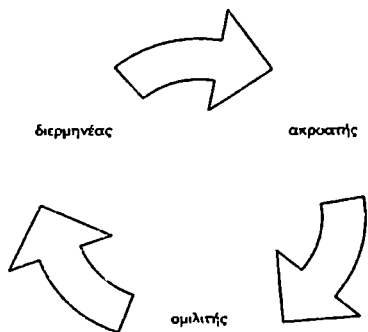
Το τελευταίο καιρό βρισκόμαστε στην εποχή των άμεσων επικοινωνιών και της πληροφορικής πλημμυρίδας. Η ανάπτυξη σύγχρονης τεχνολογίας και ειδικά η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και των επικοινωνιών επηρεάζει ουσιαστικά τη ζωή μας. Είναι φυσικό ότι αυτή την εποχή σε διάφορες χώρες αυξάνεται η ζήτηση για καταρτισμένους διερμηνείς και μεταφραστές. Η διδασκαλία της μετάφρασης είναι απαραίτητη σήμερα για τη βελτίωση και την ανάπτυξη των σχέσεων ανάμεσα στους διάφορους λαούς.

Η μακρά πορεία σχέσεων φιλίας του γεωργιανού και ελληνικού λαού, η κοινή θρησκεία αλλά και τα ιστορικά γεγονότα στο πέρασμα των αιώνων έχουν ισχυροποιήσει τους δεσμούς των δύο λαών. Ώστε η διδασκαλία της προφορικής: ταυτόχρονης και διαδοχικής μετάφρασης της ελληνικής γλώσσας αποτελεί επιτακτική ανάγκη για τη χώρα μας. Παρ'όλο που η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού από το Ινστιτούτο Κλασικών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Τιφλίδας γίνεται σε υψηλό επίπεδο και οι συνεργάτες του Ινστιτούτου, επιβάλλουν πολύ μεγάλη προσπάθεια για τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας στη Γεωργία, υπάρχουν ακόμα τομείς στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας που θα θέλαμε να βελτιωθούν, ένας απ'αυτούς είναι και η διδασκαλία της προφορικής: ταυτόχρονης και διαδοχικής μετάφρασης της ελληνικής γλώσσας.

Είναι απόλυτη ανάγκη σήμερα, η μεταφραστική διαδικασία να προσαρμοστεί στις απαιτήσεις της νέας εποχής. Η διδασκαλία μεταφραστικών στρατηγικών και τεχνικών συνήθως αφορά ή τη γραπτή μετάφραση ή τη λογοτεχνική μετάφραση, και καθόλου δεν δίνεται σημασία στη προφορική που διαφέρει ουσιαστικά από τις προαναφερόμενες

μεταφράσεις. Η μελέτη για την προφορική μετάφραση άρχισε στη δεκαετία του 60 του εικοστού αιώνα. Τότε η προφορική μετάφραση ταυτιζόταν με τη φυσική δραστηριότητα του ανθρώπου και γι' αυτό το λόγο ήταν το ζήτημα που απασχολούσε περισσότερο τους ψυχολογολόγους, τους νευρολόγους και τους φυσιολόγους.¹

Ο βασικός σκοπός του διερμηνέα που κάνει την προφορική: ταυτόχρονη και διαδοχική μετάφραση είναι να παρουσιάσει με ακρίβεια το κείμενο ή την ομιλία (από τη λεξιλογική, γραμματική και συντακτική άποψη) σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Ταυτόχρονα κατά τη διερμηνεία πρέπει να γίνει σωστή μετάβαση από μια νοοτροπία σε άλλη, από ένα πολιτισμικό περιβάλλον σε άλλο. Η διερμηνεία είναι ένας τομέας, ο οποίος χαρακτηρίζεται από υψηλό επίπεδο στρες και ιδιαίτερα γρήγορη ικανότητα σκέψης και αντίδρασης.

Η ταυτόχρονη διερμηνεία είναι μια από τις δυσκολότερες ειδικότητες, και πρέπει πάντα να χαρακτηρίζεται από ακρίβεια. Για να πετύχει αυτό το σκοπό ο διερμηνέας πρέπει να ξέρει εκατό τοις εκατό τη γλώσσα – στόχος – ή με άλλα λόγια την τελική γλώσσα, στην οποία γίνεται μετάφραση, και να γνωρίζει πολύ καλά τη γλώσσα – πηγή – δηλαδή τη γλώσσα από την οποία γίνεται διερμηνεία. Οι διερμηνείς που έχουν

τεκμηριωμένη πολυετή εμπειρία και άριστη γνώση των γλωσσών εργασίας, επομένως είναι ειδικοί, χωρίζουν τις γλώσσες σε τρεις κατηγορίες: Α, Β και Γ.²

¹ Daniel Gile, "An Overview of Conference Interpretation Research and Theory", in *Languages at Crossroads: Proceedings of the 29th Annual Conference*, American Translators Association, Seattle, Washington, 12-16 Oct. 1988, 363-371.

² Линя Виссон, *Синхронный перевод с русского на английский*, Р.Валент, Москва 1999, 16.

Η γλώσσα Α είναι η μητρική γλώσσα του διερμηνέα, ή μια γλώσσα την οποία κατέχει στο ίδιο επίπεδο με τη μητρική του. Το τελευταίο συμβαίνει μόνο εάν ο διερμηνέας έχει μεγαλώσει σε διπολιτισμικό και δίγλωσσο περιβάλλον, ή εάν έχει ζήσει πολλά χρόνια σε ένα άλλο γλωσσικό πολιτισμικό περιβάλλον. Σε περίπτωση που η γλώσσα δεν είναι μητρική, και ο διερμηνέας την κατατάσσει στην κατηγορία Α, αυτό σημαίνει ότι κατά την εκφορά του λόγου ο διερμηνέας δεν μπορεί να διαχωριστεί από έναν αυτόχθονα ομιλητή.

Η γλώσσα Β είναι μια γλώσσα πέραν της μητρικής, η οποία ομιλείται από το διερμηνέα τόσο καλά, ώστε να μπορεί αυτός να διερμηνεύει προς αυτήν με την ίδια σιγουριά που διερμηνεύει προς τη μητρική του γλώσσα.

Η γλώσσα Γ είναι μια γλώσσα, την οποία ο διερμηνέας καταλαβαίνει εξαιρετικά καλά και από την οποία μπορεί να διερμηνεύει προς τη μητρική του γλώσσα, επομένως η γλώσσα Γ είναι η παθητική γλώσσα του διερμηνέα.

Η αναφερόμενη ταξινόμηση³ έγινε δεκτή από πολλές μεταφραστικές εταιρείες, μεταφραστικά κέντρα, υπουργεία εξωτερικών, συνδέσμους μεταφραστικών επιχειρήσεων κτλ., τα στελέχη των οποίων συμμετέχουν στη διερμηνεία διάφορων διαπραγματεύσεων, διεθνών εκδηλώσεων, συνεδρίων και απλών συναντήσεων.

Αξιοσημείωτο είναι ότι τα είδη της διερμηνείας διαφέρουν ουσιαστικά μεταξύ τους, ώστε να δημιουργηθούν διάφορες κατηγορίες της

³ Classification Ratings for TAALS (The American Association of Language Specialists) Interpreters and Translators.

Interpreters are rated according to the following classifications:

- A Principal active language(s) into which they interpret and which they speak as a native.
- B Other active language(s) into which they interpret regardless of difficulties of terminology or idiom.
- C Language(s) from which they interpret regardless of difficulties of terminology or idiom.

Comparable standards are applied to the language classifications of translators.

<http://www.taals.net/pages/ratings.html>

διερμηνείας. Όμως σχετικά με τις κατηγορίες αυτές δεν υπάρχει ομοφωνία ανάμεσα στους μελετητές. Η πιο κοινή γνώμη είναι, ότι υπάρχουν τέσσερα είδη της διερμηνείας: ταυτόχρονη, διαδοχική, ψιθυριστή διερμηνεία και διερμηνεία της συνοδείας. Μερικοί ειδικοί προσθέτουν και τη διερμηνεία διαπραγματεύσεων, καθώς και τη διερμηνεία σε δικαστήριο.⁴

Η ταυτόχρονη διερμηνεία είναι όταν ο διερμηνέας κάθεται σε μια ηχομονωμένη καμπίνα, ακούει τον ομιλητή μέσω ακουστικών και μεταφράζει το λόγο του αμέσως, χωρίς παύσεις. Δηλαδή η μετάφραση γίνεται συγχρόνως. Η προσέγγιση αυτή είναι κατάλληλη για συνέδρια, μεγάλες εκδηλώσεις και ομιλίες που περιλαμβάνουν μεγάλο ακουστικό κοινό. Επειδή η ταυτόχρονη διερμηνεία απαιτεί μεγάλη αυτοσυγκέντρωση πρέπει οι διερμηνείς να μπορούν να αντικαθίστανται μετά από 20 με 30 λεπτά.

Κατά τη διαδοχική διερμηνεία ο διερμηνέας κρατάει σημειώσεις με ένα συγκεκριμένο είδος στενογραφίας και στο τέλος τις μεταφράζει από μνήμης. Η προσέγγιση αυτή είναι κατάλληλη για σχετικά σύντομες συζητήσεις και διαπραγματεύσεις, ομιλίες και λόγους που πραγματοποιούνται σε εκδηλώσεις όπως είναι οι δεξιώσεις και τα επίσημα δείπνα. Στη διαδοχική διερμηνεία διπλασιάζεται η χρονική διάρκεια της εκδήλωσης σε σύγκριση με την ταυτόχρονη διερμηνεία.

Στην ψιθυριστή διερμηνεία ο διερμηνέας κάθεται δίπλα στον ακροατή και ψιθυρίζει τη μετάφραση κατ' ουσία ταυτόχρονα με την ομιλία. Ο τρόπος αυτός είναι κατάλληλος για εκδηλώσεις που περιλαμβάνουν λίγους ακροατές, όπως είναι οι συνεδρίες δύο προσώπων.

Η διερμηνεία συνοδείας λαμβάνει χώρα στις ανεπίσημες συναντήσεις, τουριστικές επισκέψεις, γεύματα κλπ. όταν είναι απαραίτητες οι ανεπίσημες και άμεσες υπηρεσίες διερμηνείας. Τότε ο διερμηνέας συνοδεύει τον πελάτη.

Η διερμηνεία σημαίνει επικοινωνία. Επομένως η υψηλή ποιότητα των υπηρεσιών διερμηνείας είναι απαραίτητη για την επιτυχία διεθνών εκδηλώσεων.

⁴ βλ. <http://www.translations-interpretings.com/1/services/services.gr.html#Anchor-42042>

Πολύ συχνά ο μεταφραστής που κάνει γραπτές μεταφράσεις δεν μπορεί να είναι και καλός διερμηνέας. Διότι η διαφορά μεταξύ της προφορικής και της γραπτής μετάφρασης είναι μεγάλη.

α) Ο διερμηνέας είναι υποχρεωμένος να κάνει μετάφραση αμέσως, δεν μπορεί να επιδιορθώσει αυτό που είπε, τη στιγμή που ο μεταφραστής μπορεί να κάνει και επιδιόρθωση και επιμέλεια του κειμένου.

β) Κατά τα συνέδρια και τις εκδηλώσεις ο διερμηνέας έχει να μεταφράσει τις ομιλίες διάφορων ομιλητών, που δυσκολεύει ουσιαστικά τη διαδικασία. Ο διερμηνέας πρέπει να μεταφράζει ανεξάρτητα του ύφους και της ταχύτητας της ομιλίας.

γ) Ο μεταφραστής των γραπτών κειμένων έχει την ευκαιρία να γνωρίσει από πριν το κείμενο, ενώ ο διερμηνέας πρέπει να μεταφράσει συγχρόνως το απαγγελλόμενο κείμενο του ομιλητή και να συγκρατήσει στη μνήμη πολλές πληροφορίες. Αυτό είναι πολύ σημαντικό στη δική μας περίπτωση: τη διερμηνεία από την ελληνική γλώσσα στη γεωργιανή και αντίθετα, διότι οι γλώσσες αυτές ανήκουν σε διάφορες γλωσσικές οικογένειες και ως αποτέλεσμα το συντακτικό τους διαφέρει ουσιαστικά.

δ) Ο σημαντικότερος παράγοντας κατά τη μετάφραση είναι η ακρίβεια και η αντιστοιχία της με το πρωτότυπο. Στη γραπτή μετάφραση ο μεταφραστής δεν μπορεί να ξεφύγει από το πρωτότυπο, ενώ στη προφορική ο διερμηνέας μπορεί να παραλείψει κάποιες λέξεις που δεν είναι πολύ σημαντικές, αρκεί να παρουσιάσει σωστά το νόημα της ομιλίας.

Στη σύγχρονη μελέτη υπάρχουν συγκεκριμένοι κανονισμοί της συμπεριφοράς του διερμηνέα.⁵ Για να μην μακρυγορούμε, δεν θα αναφέρουμε εδώ όλους τους κανονισμούς θα περιοριστούμε μόνο σ'εκείνα τα ζητήματα που είναι σημαντικά κατά τη γνώμη μας για τη διδασκαλία της προφορικής μετάφρασης.

Κατά τη διδασκαλία της προφορικής: ταυτόχρονης και διαδοχικής μετάφρασης ο καθηγητής πρέπει να υπογραμμίσει τα βασικά ζητήματα

⁵ Margaret Bowen, *The Jerome Quarterly*, Vol. 12, Issue 3, 1985, 11.

που είναι σημαντικά κατά τη διερμηνεία. Ο διερμηνέας πρέπει να δείχνει ιδιαίτερη σημασία:

α) στους βασικούς όρους (μπορεί το συνέδριο να περιέχει εμπορική, νομική ορολογία κτλ.), π.χ. όταν ο λόγος γίνεται για το δίκαιο, οπωσδήποτε θα χρησιμοποιηθούν οι όροι:

εσωτερικό δίκαιο

διεθνές δίκαιο

δημόσιο δίκαιο

συνταγματικό δίκαιο

διοικητικό δίκαιο

ποινικό δίκαιο

δικονομικό δίκαιο

ιδιωτικό δίκαιο

αστικό δίκαιο

εμπορικό δίκαιο

εργατικό δίκαιο

*δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας κτλ.*⁶

β) στα κύρια ονόματα, στα αξιώματα, στις ημερομηνίες, στα αριθμητικά, στις τοπωνυμίες και στις συντομογραφίες, π.χ.

ΕΟΚ – Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα

ΟΗΕ – Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

ΟΑΣΕ – Οργανισμός για την Ασφάλεια και Συνεργασία στην Ευρώπη

ΕΕ – Ευρωπαϊκή Ένωση κτλ.

γ) στην αρχή και στο τέλος της ομιλίας. Με βάση τις ψυχολογικές έρευνες διαπιστώθηκε πως ο ακροατής με προσοχή ακούει την αρχή και το τέλος της ομιλίας, περισσότερο όταν ο ομιλητής τελειώνει με τα λόγια: *συνοψίζοντας θα ήθελα...*

δ) στο πρόσωπο μέσω του οποίου μιλάει ο ομιλητής. Η διερμηνεία πάντα πρέπει να γίνει στο πρώτο πρόσωπο, π.χ. όταν ο ομιλητής λέει: *κατά τη*

⁶ Την ορολογία για το δίκαιο θα μπορεί να βρει κανείς στο βιβλίο: Π. Χρ. Αγαλλοπούλου, *Βασικές Έννοιες Αστικού Δικαίου*, εκδόσεις Αντ. Ν. Σακκούλα, Αθήνα – Κομοτηνή 2003.

γνώμη μου, ο διερμηνέας δεν μπορεί να μεταφράσει κατά τη γνώμη του ομιλητή.

Πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι συνήθως ο διερμηνέας έχει προβλήματα με δύο τύπους ομιλητών: 1) αυτός που μιλάει πολύ αργά και επομένως ο διερμηνέας πρέπει να περιμένει ώσπου να πει ο ομιλητής το υποκείμενο και το κατηγορούμενο. Τότε σχηματίζεται η εντύπωση πως ο διερμηνέας δεν μεταφράζει καλά, και 2) αυτός που μιλάει πολύ γρήγορα και ο διερμηνέας δεν προλαβαίνει να κάνει μετάφραση. Σ'αυτή τη περίπτωση ο διερμηνέας αφήνει μερικές λέξεις ή κάποτε και προτάσεις και αυτό εμποδίζει τη σωστή διερμηνεία. Ο διερμηνέας μπορεί να μείνει πίσω του ομιλητή μόνο για 2-3 δευτερόλεπτα, σε αντίθετη περίπτωση η ποιότητα της διερμηνείας γίνεται χαμηλή.

Συχνά ο διερμηνέας αφήνει κάποιες λέξεις ή φράσεις αμετάφραστες. Από μια άποψη αυτό είναι λάθος, όμως από την άλλη σε περίπτωση που δεν αλλάζει το νόημα της ομιλίας δεν είναι λάθος. Άρα πρέπει να προσέξουμε ποιες λέξεις ή φράσεις θα μείνουν αμετάφραστες. Γίνονται και άλλου είδους λάθη, π.χ. όταν ο διερμηνέας δεν ξέρει ακριβώς τον όρο, χρησιμοποιεί μερικά συνώνυμα για να εξηγήσει τη λέξη. Σ'αυτή τη περίπτωση καλύτερο θα ήταν να χρησιμοποιήσει μια λέξη έστω που και να μην είναι ακριβής, παρά να πει πολλές.

Από την εμπειρία της διδασκαλίας της προφορικής: ταυτόχρονης και διαδοχικής μετάφρασης της ελληνικής γλώσσας, θα σημειώνα ότι εκτός από τη διδασκαλία της διερμηνείας με εξοπλισμό της ταυτόχρονης μετάφρασης, που είναι η αρχή και η βάση της ταυτόχρονης μετάφρασης, θα μπορούσε κανείς να διδάξει τη διερμηνεία με διάφορες ασκήσεις που θα ήταν πολύ χρήσιμες, κυρίως:

- 1) γραπτή και προφορική παράφραση του κειμένου
- 2) εξάσκηση στα συνώνυμα, π.χ. να βρεθούν τα συνώνυμα για τις λέξεις

*εκ των πραγμάτων
μεταρρύθμιση
πρόταση μορφής
παραιτούμαι*

ανάληψη πρωτοβουλιών κτλ.

3) εξάσκηση στην αντίστοιχη ορολογία

4) εξάσκηση στα παράγωγα, π.χ.

κυβερνάω

κυβερνεί

κυβερνήτης

κυβερνητικός

κυβερνόν κόμμα

κυβέρνηση

κυβερνητική

κυβερνοναύτης

κυβερνοπειρατής

κυβερνοχώρος κτλ.

5) άσκηση στην ταχεία μετάφραση μέσω του υπολογιστή

6) διάφορα παιχνίδια μέσω των CD

7) ακουστική άσκηση με το CD, DVD, Video και Audio κασέτες με τις ομιλίες γνωστών πολιτικών ή ιστορικών προσωπικοτήτων⁷

8) εξάσκηση στις συντομογραφίες και στις ονομασίες γνωστών ιδρυμάτων, υπηρεσιών, επιχειρήσεων και υπουργείων, π.χ.

Υπουργείο Αθλητισμού

Υπουργείο Δικαιοσύνης

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Υπουργείο Εσωτερικών κτλ.

9) σημείωση των διαφορών κατά τη μετάφραση από την ελληνική σε γεωργιανή γλώσσα και αντίθετα

⁷ π.χ. μπορεί να χρησιμοποιηθούν τα CD που προσέφερε το Αρχείο της Ελληνικής Ραδιοφωνίας, στα οποία περιέχονται ολιγόλεπτα αποσπάσματα από ομιλίες, δηλώσεις και συμμετοχές σε εκδηλώσεις, πολιτικών που διαδραμάτιζαν μεγάλο ρόλο στην πολιτική ζωή της Ελλάδας. *Ελληνικός Λόγος, 39 προσωπικότητες από τον Ελευθέριο Βενιζέλο έως τον Ανδρέα Παπανδρέου, 1998*, ή το CD που προσέφερε η Βουλή των Ελλήνων για το Σύνταγμα της Ελλάδος *30 Χρόνια από το Σύνταγμα του 1975, τα Ελληνικά Συντάγματα από το Ρήγα έως σήμερα, 2005*.

10) εξέσκηση σε γνωστές φράσεις, π.χ.

*καταμέτρηση ψήφων
άρση ασυλίας
απλή αναλογική κτλ.*

Και συνοψίζοντας θα έλεγα ότι κατά τη διδασκαλία της μετάφρασης γενικά και της προφορικής μετάφρασης συγκεκριμένα πρέπει να θυμόμαστε πως *"Η μετάφραση δεν είναι να μεταφέρουμε ξερά σε μια άλλη γλώσσα κάποιες λέξεις. Μετάφραση είναι να μεταφερθεί το μήνυμα που περιέχουν οι λέξεις."*⁸

სვეტლანა ბერიკაშვილი

სინქრონული და თანმიმდევრული თარგმანის
სწავლების სემინარი (ბერძნულიდან
ქართულად თარგმნის მებაღეობა)

ბოლო დროის ვითარებამ, ტექნოლოგიების სწრაფმა განვითარებამ ნათლად დაგვანახა მაღალკვალიფიცირებული მთარგმნელების მომზადების საჭიროება არა მხოლოდ საქართველოში, არამედ მის ფარგლებს გარეთაც. საქართველოსა და საბერძნეთს ოდითგანვე მჭიდრო კულტურული ურთიერთობები აკავშირებდა. დღითიდღე ეს ურთიერთობა ვითარდება და, შესაბამისად, მოთხოვნაც მაღალკვალიფიცირებული კადრების მიმართ იზრდება. მიუხედავად იმისა, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეცისტიკის ინსტიტუტში ბერძნული ფილოლოგია მაღალ დონეზე ისწავლება, სინქრონული თარგმანის შესწავლა ჯერ კიდევ არ არის სათანადო დონეზე. თბილისში, ისევე როგორც მსოფლიოს სხვა უნივერსიტეტებში, ძირითადი ყურადღება ეთმობა ტექსტის მხატვრულ თარგმანს და, ზოგადად, წერიტი თარგმანის სპეციფიკას. სინქრონული თარგმანის სწავლება კი სრულიად განსხვავებულ პრინციპზე უნდა იყოს აგებული. სინქრონისტიკის მთავარი მიზანია – ძირითად ლექსიკურ, გრამატიკულ და სინტაქსურ საკითხებში გარკვევა დროის უმოკლეს მონაკვეთში და პარალელურად სწორი გადასვლის განხორციელება ერთი კულტურული გარემოდან მეორეში.

⁸ http://www.interverbum.gr/translation_gr.htm

სტატიაში განხილულია სინქრონული თარგმანის განხორციელებისას წამოჭრილი პრობლემები, დასმულია ის საკითხები, რომლებსაც განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიაქციოს როგორც სინქრონისტმა თარგმანის შესრულებისას, ასევე პედაგოგმა სინქრონული თარგმანის სწავლებისას. მოცემულია მსგავსებები და განსხვავებები ზეპირსა და წერილობით თარგმანებს შორის. ზეპირი თარგმანი, თავის მხრივ, რამდენიმე სახეობადაა დაყოფილი.

ნებისმიერი თარგმანის განხორციელებისას მთარგმნელი უნდა ფლობდეს მინიმუმ ორ ენას, ხოლო მისი ენის ცოდნის შეფასება საერთაშორისო სტანდარტებით ხდება. ამ მხრივ, ენები იყოფა სამ კატეგორიად: ა კატეგორიის ენა არის ძირითადი სამუშაო ენა, უმრავლეს შემთხვევაში მშობლიური, ან ისეთი ენა, რომელსაც მთარგმნელი ფლობს მშობლიური ენის დონეზე; ბ კატეგორიის ენა არის ის ენა, რომელზეც მთარგმნელი ახორციელებს თარგმანს სხვადასხვა ტერმინოლოგიის ან იდიომატური ფრაზების სირთულის მიუხედავად; და, გ კატეგორიის ენა არის ის ენა, რომელსაც მთარგმნელი ფლობს პასიურად და შეუძლია ამ ენიდან თარგმანის შესრულება.

ბერძნული ენის სინქრონული თარგმანის სწავლებისას გარდა საყოველთაოდ აღიარებული მეთოდებისა (იგულისხმება სინქრონული აპარატურის გამოყენება), სასურველია სხვადასხვა სავარჯიშოს სახით იმ საკითხებზე ყურადღების გამახვილება, რომელთა ცოდნა სავალდებულოა სინქრონისტიკისათვის.

სტატიის ბოლოს მოცემულია მცირე ჩამონათვალი ამგვარი სავარჯიშოებისა. აქ განსაკუთრებული ყურადღება უნდა გამახვილდეს ქართული და ბერძნული ენების სინტაქსურ განსხვავებებზე, სინონიმებზე, სპეციალური ტერმინოლოგიისა და აბრევიატურების შესწავლაზე. ასევე, დიდი ყურადღება უნდა დაეთმოს აკუსტიკურ, ვიზუალურ და კომპიუტერულ მასალას.

მედია აბულაშვილი

მხატვრული თარგმანის მეთოდოლოგიური პრობლემები

ნებისმიერი ხელოვნების ნიმუშის, უცხოური მელოდიისა თუ ცეკვის აღსაქმელად ჩვენ არ გვესაჭიროება მათი გადმოთარგმანება. სადაური წარმომავლობისაც არ უნდა იყვნენ ისინი, თითქოს ერთ, ყველასათვის გასაგებ ენაზე მიტყველებენ, მაგრამ ლიტერატურული ნაწარმოების ენა ყოველთვის როდია საერთაშორისო.

მხატვარს, რომელიც რაფაელის რომელიმე შედევრის ზუსტ ასლს ქმნის, კარგ ხელოსნად მიიჩნევენ და არა დიდ ხელოვნად, მაგრამ ის, ვინც კარგად თარგმნის ჰომეროსს, შეუძლებელია არ იყოს შემოქმედი.

თარგმნის პროცესი არც აზრის მხოლოდ მარტივი გადატანაა ერთი ენობრივი სამყაროდან მეორეში და არც ტექსტის სისტემატიზირებული გადმოცემა. ესაა პოეტური სახეების, იდეების, სიმბოლოების, რითმისა და რიტმის ძიების, ჩაღრმავების, კვლევის გრძელი გზა. არსებითად, მთარგმნელი თავიდან წერს, ქმნის ნიმუშს. ამიტომ მას, პოეტურ ინტუიციასთან ერთად, ესაჭიროება ფილოლოგიური, აკადემიური დისციპლინის შეგრძნება, რათა არ გასცდეს საზღვრებს და არ შექმნას დედანსა და თარგმანს შორის გადაუხიდავი მანძილი. თუმცა, აბსოლუტურად ზუსტი თარგმანის არსებობაც შეუძლებელია.

ზოგჯერ დედნის ფრთიანი და ძარღვიანი ფრაზა, მისი უცვლელად თარგმნის შემთხვევაში, შესაძლოა საკმაოდ არაესთეტიკურად გაუღერდეს ზოგიერთ ენაზე. მაგალითისთვის: "ლექს მე ვუნოდებ მოვარდნილ მენყერს, რომ გაგიტანს და ცოცხლად დაგმარხავს" – უალრესად ემოციური და პოეტურია ქართველი მკითხველისათვის, მაგრამ არაა გამორიცხული, რომ სხვა ენობრივმა და კულტურულმა სამყარომ წარუმატებელ და უგემოვნო შედარებად მიიჩნიოს. აქედან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია ისეთი სათარგმნი მასალის არჩევა, რომელიც აღქმადი იქნება სხვა ხალხისთვისაც. სწორედ მასალის შესაფერისობამ, მთარგმნელის ვირტუალობასთან ერთად, განაპირობა ალბათ ის, რომ თარგმნისთანავე გამორჩეული ადგილი დაიმკვიდრა ჩვენში რ. თაბუკაშვილისეულმა შექსპირმა და გრ. აბაშიძისეულმა პეტეფმა. კ. გამსახურდია, რომელმაც თავად დანტეს "დივინა კო-

მედიას" არაჩვეულებრივი თარგმანი დაგვიტოვა, გოგოლზე წერდა, იგი იმდენად ღრმადააო შესული რუსული ენის გენიაში, თარგმნისას ჭირსო მისი მშობლიური ენის ტყვეობიდან დახსნა. კლასიკოსი წინასწარმეტყველებდა, რომ იგივე მოუვიდოდათ პუშკინსა და ვაჟა-ფშაველას. მწერლის ვარაუდი გამართლდა. დავსძენდი, რომ მსგავსი პრობლემის წინაშე აღმოჩნდნენ გ. ლეონიძის შემოქმედების მთარგმნელებიც.

მთარგმნელობით მოღვაწეობას ისტორიულად ზემოთქმულის მსგავსი სხვა პრობლემაც ახლავს. კვლავ კ. გამსახურდიას დავესებსები: - ლიტერატურული ზეგავლენანი იმდენად პარალელურად მოქმედებდნენ პოლიტიკურთან, რომ ქართული სიტყვის დიდოსტატები ცდილობდნენ ბიზანტიელების, ირანელებისა და არაბების ზეგავლენა ქართულ მეტყველებაში ნაციონალური კოლორიტით ალებეჭდათ. ამიტომაც ატარებდნენ ნაციონალურ იერს "ვისრამიანი" და "ქილილა და დამანა".

ჩვენი წინაპრები სათარგმნი ნაწარმოების შინაარსსა და იდეოლოგიურ მხარესაც აქცევდნენ ყურადღებას. გ. გაჩეჩილაძეს თავის წიგნში "მხატვრული თარგმანის თეორიის შესავალი" მოჰყავს მაგალითი, როცა იოანე პეტრიწი ნემესიოს ემესელის თხზულების ბერძნულიდან თარგმნისას ცვლის ზოგიერთ ადგილს როცა ფიქრობს, რომ ეს ქართველ მკითხველზე არასასურველ ზეგავლენას მოახდენს, კერძოდ: იქ, სადაც მსჯელობაა ნივთისა და მოქმედების შესახებ, დედანში ფრაზაა "ნივთად წინამდებ არს დედაკაცი, ხოლო მოქმედებად ამისდა სიძვა", პეტრიწი კი თარგმნის: "ნივთად წინამდებ არს შეშა და მოქმედებად ამისა - ხუროვნება". წიგნის ავტორი იქვე მიგვითითებს ივანე მაჩაბლის ნათარგმნ "ჰამლეტზე", სადაც დედნის ფრაზას "რა კარგიაო ქალის ფეხებშუა წოლა", მაჩაბელი დელიკატურად თარგმნის: "რა კარგია, რომ კაცი ქალის მუხლებთან იყოს წამოწოლილი".

საქართველოში ბერძნული ენიდან თარგმნის გამოცდილება ჯერ კიდევ ბიზანტიური ხანიდან მოყოლებული არსებობს. ახალ ბერძნულ ენაზე შექმნილი ნაწარმოებები კი, მიუხედავად იმისა, რომ უკვე მრავალ ენაზეა თარგმნილი, ჩვენში მხოლოდ ახლა ითარგმნება და შემდეგი წიგნებით შემოიფარგლება:

"გიუმაუი ბრონეული" (რამდენიმე ბერძენი პოეტის ლექსების ი. ორჯონიკიძისეული თარგმანი);

ლექსები, ოდისეას ელიტიისი (ბ. მონიავას თარგმანი);

"კედლები", კონსტანტინოს კავაფისი (ა. ბარნოვის თარგმანი);

ბერძნული ხალხური სატრფიალო სიმღერები (მ. აბულაშვილის თარგმანი);

ლექსები, კ. მონტიის (ს. შამანიდის თარგმანი);

"სულის სახლში", კ. კავაფის (სიტყვასიტყვითი თარგმანი მ. კაკაშვილისა, მხატვრული თარგმანი ი. ორჯონიკიძისა);

"მკვლელი", ალ. პაპადიამანტიის (მ. ებრალიძის თარგმანი);

"ასკეზა", ნ. კაზანძაკის (თ. მესხის თარგმანი);

"აღსარება გრეკოსთან", ნ. კაზანძაკის (თ. მესხის თარგმანი);

თანამედროვე ბერძნული მოთხრობის ანთოლოგია (მთარგმნელთა ჯგუფი);

თანამედროვე ბერძნული პოეზიის ანთოლოგია (მთარგმნელთა ჯგუფი).

ზემოდ მოყვანილი სია საკმაოდ შთამბეჭდავად მოგვეჩვენება თუ გავითვალისწინებთ, რომ ახალი ბერძნული ენის სწავლებას საქართველოში საუნივერსიტეტო დონეზე ოციოდ წლის ისტორია აქვს.

არ შეიძლება არ აღინიშნოს, რომ მიუხედავად იმისა, რომ იზა ორჯონიკიძემ დიდი ღვაწლი გასწია და პირველად ქართველი მკითხველი ახალი ბერძნული პოეზიის ნიმუშებს სწორედ მისი თარგმანებიდან გაეცნო, პოეტი არცთუ იშვიათად სცოდავს დედნისადმი ერთგულებაში. ზოგჯერ იმდენად შორს მიდის, რომ ჭირს კიდევ პირველწყაროს ამოცნობა კონკრეტულ თარგმანებში, რომლებიც ამა თუ იმ ბერძენი პოეტის მოტივებზე აგებულ ქართველი პოეტი ქალის ახალ ლექსებად ქცეულან. ამას ადვილად შეამჩნევს ბერძნული ენის არმცოდნე ადამიანიც კი, თუ ერთისა და იმავე ლექსების ი. ორჯონიკიძისეულ და ა. ბარნოვისეულ ან გ. წულაძისეულ თარგმანს შეადარებს. წიგნში "გიჟმაჟი ბრონეული" არაერთი სერიოზული დარღვევა თუ შეცდომაც გვხვდება, მაგალითად, მაშინ როცა ანგელოს სიკელიანოსი თავის ერთ-ერთ ლექსში სიკვდილს ძმად მიიჩნევს, ი. ორჯონიკიძის თარგმანში ის რატომღაც დად გადაიქცევა. ო. ელიტისის ლექსი კი "გიჟმაჟი ბრონეული", რომლის სახელიცა აქვს თარგმანების კრებულს, მთლიანად შეცდომაზეა აგებული. ბერძენი პოეტი დაეძებს ბრონეულს, მთარგმნელს კი ის უკვე უპოვია და ყოველ სტროფში გვიმტკიცებს ესააო ის გიჟმაჟი ბრონეული. შთაბეჭდილება გვრჩება, რომ ლექსები ბერძნულიდან კი არაა თარგმნილი, როგორც ამას წიგნის თავფურცელი მიუთითებს, არამედ – მაშინ უკვე არსებული რუსულენოვანი თარგმანებიდან. კ. კავაფისის ლექსების ახლახანს გამოცემული კრებული "სულის სახლში" კი აშკარად განსხვავებული შემთხვევაა და ნათელია, რომ პოეტს წინ პროფესიონალურ დონეზე შესრულებული სიტყვასიტყვითი თარგმანი ედო, რომელიც გამოცდილმა პოეტმა მართლაც მშვენივრად გადაამუშავა, თუმცა, ზოგიერთ შემთხვევაში საკუთარ ინტერპრეტაციებზე მაინც არ თქვა უარი.

ცხადია, არაერთი პრეტენზია მაქვს საკუთარ თარგმანებთან დაკავშირებითაც, თუმცა, მაშინ როცა, სრულიად გამოუცდელმა ბერძნული ხალხური სატრფიალო სიმღერების თარგმანი წარმოვადგინე, ყველასთვის ცხადი გახდა ჩემი მცდელობა უცხოური ფოლკლორი ქართველი მკითხველისათვის მისთვის უფრო "შინაური" ფორმით მიმეწოდებინა. ამისათვის, დედნის გამომსახველობითი ხერხები ქართული ზეპირსიტყვიერების ბუნებრივ მახასიათებლებს მოვარგე.

სიმღერის "უარი გათხოვებაზე" თარგმნისას შევეცადა მეკითხველის ყურადღება აკუსტიკური ეფექტითაც მიმეპყრო. ცნობილია, რომ გარკვეული ბგერები ან ბგერათშეთანხმებები სრულიად კონკრეტულ ემოციებს აღძრავენ ადამიანის ტვინში და ყოველ ენაში ჩადებულია ამგვარი კოდი. ყურადღება მივაქციე იმ ფაქტორს, რომ წყალთან დაკავშირებული სიტყვები ქართულში ძირითადად შეიცავენ "წ" ასო-ბგერას: წყალი, წვეთი, წვენი, წყურვილი, მორწყვა, დარწყლულება, წყლული, სარწყული, მენყერი და მისთ. ჩემი გაცემა გამოიწვია იმ ფაქტმა, რომ არაერთ შემთხვევაში სიტყვის ეტიმოლოგიაში "წყ" კომპლექსის არსებობა შესაბამისი აფიქსების დართვით გარკვეული კატეგორიის უარყოფითი ემოციის მატარებელ სიტყვებს გვაძლევს: გულის განყალბება, უწყალო, უმონყალო, მომწყდარი, ამომწყდარი, სანყალი. ამ საკითხის ჩაღრმავება დიდ და საფუძვლიან კვლევას მოითხოვს, მაგრამ მე ამ შემთხვევაში მხოლოდ ის მაინტერესებდა, რომ ეს ყველაფერი საშუალებას მაძლევდა გამეზარდა თარგმანის ემოციური ეფექტი და ლექსი, რომელიც გოგონას მძიმე, უწყლო მარხვას ეხებოდა, კიდევ უფრო "გვაღვიანი" გამეხადა. ამის მისაღწევად ვცადა ნათარგმნი "წ" დომინანტური გამეხადა. გამბედაობისაკენ იმანაც მიბიძგა, რომ დედნის პირველ ორ ტაეპში იგრძნობოდა სხვა თანხმოვნის სიხშირე, თუმცა შესაძლოა, ეს შემთხვევითობა იყო და არა მიზანმიმართულად გამოყენებული ხერხი. საბოლოოდ ნამუშევარმა შემდეგი სახე მიიღო:

წყალი სწყურიათ ველთა ურწყულთა, თოვლი – მთის წვერებს,

ხუთ დღის ნამშვენი არეტი კი მოწოდებულ წვეთს არ იგემებს,

სანყალი დედა უწყალოდ მომწყდარს სიტყვითა რწყვიდა:

– ასულო ჩემო, შენს წინდობას მოვესწრო მინდა.

მორწმუნე ეტყვის – ათგ ზის გითხარ, მსურს დავრჩე წმინდად,

ნუ განეწყობი, დედაჩემო, ჩემს სწორის ხილვად,

*ამის სანილოდ მომიწოდებს ღვანწილი საღმრთო და მონასტერი, ღვთისა
სასძლომან დედას უბიწოს ვუძღვნა კანდელი.*

მხატვრული თარგმნის მეთოდოლოგიურ საკითხებზე საუბრისას, ვფიქრობთ, საინტერესოა რა პრობლემებს წაგანყდით ახალი ბერძნული

პოეზიის ორენოვან ანთოლოგიაზე მუშაობისას და რა გზით შევეცადეთ მათ გადაჭრას:

დედნის სიტყვების, სახე-სიმბოლოების, ემოციების გადმოცემა და ლირიული განწყობის შენარჩუნება არც ისე ადვილი აღმოჩნდა ახალბედა მთარგმნელებისთვის, თუმცა, ჩვენ ზურგს გვიმაგრებდა თარგმნის მრავალსაუკუნოვანი ტრადიცია საქართველოში. ხშირად გვეხმარებოდა საკუთრივ სათარგმნი მასალა – ვგულისხმობ იმ შემთხვევებს, როცა პოეტური ნიმუში იმდენად მძაფრი ემოციის, იდეის, ფიქრის, ენერგეტიკის მატარებელი იყო, რომ ვერ გაფერმკრთალდებოდა თუნდაც საშუალო ოსტატობით შესრულებულ თარგმანში.

სირთულეს გვიქმნიდა ე. წ. "ღრმად ეროვნულ" პოეტთა ლექსების გადმოქართულება (დ. სოლომოსი, ა. კალვოსი), რადგან არ იყო ადვილი გვეპოვნა პოეტურ კონტექსტთა ანალოგიები მშობლიურ ენაში და ამავდროულად დედნის ნატიფი ხმოვანება შეგვენარჩუნებინა.

ზოგიერთი ბერძენი პოეტის ნამუშევრებთან შეხებისას კი, რითმის ცოტაოდენი შეგრძნება და მცირე პოეტური ალლო იყო საჭირო, რათა თარგმანს მისაღები სახე მისცემოდა. ცნობილია, მაგალითად, რომ სინოპულოსის შემოქმედება, მისი სადა და მოქნილი სტილის გამო, არ უფერულდება სხვა ენებში.

წარმატებული გამოდგა იმ ლექსთა თარგმანები, რომელთა ავტორებსაც გარკვეული პოეტური ნათესაობა აკავშირებთ ჩვენს პოეზიასთან (კ. კარიოტაკისი, გ. რიცოსი).

ხანდახან ვცდილობდით თარგმანების გამომსახველობითი ხერხები ქართული პოეტური ტრადიციისთვის მოგვერგო და ჩვენი პოეტების შექმნილი შედეგებით დადგენილ გზას დიდად არ გავუცხოვებოდით. მთავარი მამოძრავებელი მიზანი ის იყო, რომ ქართველ მკითხველში თარგმანს დაახლოებით მაინც ის ემოცია აღედრა, რასაც დედანი ინვევდა ბერძენში. მთარგმნელებს ვავალდებულებდით შეენარჩუნებინათ პროტოტიპის ლექსთწყობის სახე, თუმცა ბოლომდე ერთგული ვერ დავრჩებოდით ლექსის საზომთან მიმართებაში. ზოგიერთი საზომი ხომ მიუღებელია კონკრეტული ენისათვის, მაშინ როცა, ის სხვა ენობრივ კოდექსთან მიმართებაში ვირტუალურ შედეგს გვაძლევს. რუსთაველის ლექსი დაბალი და მაღალი შაირით ულტრანაცინონალურია, ისევე როგორც ძველი ბერძნული ჰეგზამეტრი და იტალიური ტერცინი, მაგრამ არცერთი მათგანი სხვა ენაში არათუ იდენტურ, მსგავს ეფექტსაც კი ვერ იძლევა. ასე რომ, დაუშვებელი და არაბუნებრივი სულაც არაა სხვა საზომის მორგება, მითუმეტეს, რომ ხან-

დახან კარგი მთარგმნელები არათუ საზომს, თარგმნის ინსტრუმენტსაც კი ცვლიან ხოლმე. კლასიკურ მაგალითად შეიძლება დავასახელოთ "ვისრამიანი", რომლის ორიგინალიც ლექსადაა შექმნილი, მისმა მთარგმნელმა კი პროზად გადმოიღო და ასე შეძლო მისთვის ნაციონალური იერიც კი მიენიჭებინა.

შედეგები ერთჯერადად არ ითარგმნება. სხვადასხვა თაობები ხელახლა თარგმნიან ჰომეროსს, შექსპირს, გოეთეს. ჩვენ ახალი ბერძნული ლიტერატურის ქართულად თარგმნის საქმეში პირველ მერცხლებს შორის ვართ და ალბათ, ხარვეზებიც მეტად გვეპატიება. მთარგმნელთა ჯგუფს მცდელობა არ დაუკლია ნამუშევრებში პარადოქსები მაინც არ ყოფილიყო და თარგმანებს პროვინციალური იერი არ ჰქონოდა.

მიიჩნევენ, რომ თარგმანი არის ერთგვარი ვიზა ლიტერატურული ნიმუშის დროსა და სივრცეში სამოგზაუროდ. გადმოთარგმანება ნაწარმოების ხელახლა გამოცემის, ახალი სხეულის მორგების ტოლფასია და ამიტომაც მთარგმნელს ნიჭთან, განათლებასთან, მგრძნობელობასთან, კეთილსინდისიერებასთან ერთად, დიდი პასუხისმგებლობა და კიდევ უფრო დიდი გაბედულება ესაჭიროება.

Μήδεια Αμπουλασβίλι

ΤΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ

Βλέποντας ένα ξένο έργο τέχνης, ακούγοντας μία ξένη μελωδία, παρακολουθώντας έναν ξενότροπο χορό δεν νιώθουμε την ανάγκη της μετάφρασης. Τα έργα τέχνης ανεξάρτητα από την προέλευσή τους ομιλούν την ίδια γλώσσα. Η γλώσσα του λογοτεχνικού κειμένου δεν είναι όμως πάντα διεθνής. Ο ζωγράφος που ανηγράφει ένα περίφημο σχέδιο του Ραφαήλ, δεν είναι δημιουργός μα τεχνίτης. Αυτός που μεταφράζει όμως καλά τον Όμηρο δεν μπορεί να μην είναι δημιουργός.

Ποια προβλήματα αντιμετωπίσαμε ετοιμάζοντας τις μεταφράσεις για τη δίγλωσση Ανθολογία της Νεοελληνικής Ποίησης και ποιες λύσεις έχουμε βρει;

Η απόδοση των μοναδικών συμβόλων, εικόνων, λέξεων, αισθήσεων που προσφέρει απλόχερα η νεοελληνική ποίηση και η διατήρηση της λυρικής

διάθεσης του πρωτοτύπου ήταν πολύ δύσκολο για νέους μεταφραστές. Μας βοηθούσε η πλούσια μεταφραστική παράδοση που υπάρχει στη Γεωργία απ'τα βυζαντινά χρόνια. Λειτουργησε και ένας άλλος μηχανισμός κατά τον οποίο το αριστούργημα έχει τόσο φανερό προβολή σκέψεων, ιδεών, συναισθημάτων που δεν χάνει χρώμα σε καμία μετάφραση. Σε περιπτώσεις "πολύ εθνικών" ποιητών (*Δ. Σολωμός, Α. Κάλβος*) είχαμε περισσότερες δυσκολίες γιατί δεν ήταν εύκολο να βρούμε ανάλογα ποιητικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα και παράλληλα να διατηρήσουμε λεπτό ηχητικό χρώμα. Μερικοί ποιητές όμως (*π.χ. ο Τ. Σινόπουλος*) θεωρείται πως χάνουν λίγο σε μια μετάφραση που δεν έχει την αίσθηση του ρυθμού. Πιο πετυχημένες αποδείχτηκαν οι μεταφράσεις των έργων τα οποία είχαν κάποιες ποιητικές συγγένειες με τη γεωργιανή ποίηση (*Κ. Καρυωτάκης, Γ. Ρίτσος*). Κάναμε προσπάθειες να συγκρίνουμε τα κείμενα που αναδημιουργήσαμε με τα καλύτερα πρωτότυπα ποιήματα της δικής μας παράδοσης. Θεωρήσαμε απαραίτητο να μιμηθούμε δραστικές σπινθηρικές μορφές του πρωτοτύπου αλλά δεν μείναμε πάντα πιστοί στο μετρικό σχήμα. Μεταφραστική διαδικασία δεν είναι απλή μεταφορά ενός νοήματος από ένα γλωσσικό κώδικα σε άλλο, ούτε συστηματοποιημένη απόδοση ενός κειμένου, αλλά η εξάσκηση, η εμβάθυνση, η μελέτη της διακινήσεως ιδεών, εικόνων, συμπεριφορών, ύφους, ρυθμού κλπ. Στην ουσία ο μεταφραστής ξαναγράφει το έργο και ξαναχτίζει όλο το λογοτεχνικό οικοδόμημα ποιητικά, όμως μαζί με τη λογοτεχνική ελευθερία πρέπει να έχει φιλολογική πειθαρχία για να μη πάει πολύ μακριά και να μη φανεί η απόσταση μεταξύ πρωτότυπου και μεταφρασμένου έργου αγεφύρωτη.

Αφού θεωρούν πως η μετάφραση είναι το διαβατήριο για το ταξίδι του λογοτεχνικού κειμένου στο χώρο και στο χρόνο, ο μεταφραστής πρέπει να έχει όχι μόνο ταλέντο, γνώσεις, γούστο και ευαισθησία, αλλά και μεγάλη αρετή και μεγαλύτερη τόλμη.

ოპტიკურ-აკუსტიკური საშუალებების გამოყენება
ბერძნული ენის სწავლებისას

ცნობილია, რომ მოსწავლეები უფრო შედეგიანად ეკიდებიან ახალი ენის შესწავლას, როდესაც პედაგოგი იყენებს მრავალფეროვან სასწავლო მეთოდებს და მიმართავს საინტერესო ხერხებს. ყველა გაკვეთილი უნდა შეიცავდეს:

- ვერბალურ ინფორმაციას (ისტორიების მოყოლა, როლების მიხედვით თამაში, ლექსებისა და სიმღერების გამოყენება სავარჯიშოების დროს);
- სწავლების ვიზუალიზაციას (სურათები, მოდელები, თვალსაჩინო მასალები, აუდიო-ვიდეო მასალისა და კომპიუტერის გამოყენება);
- სავარჯიშოებს (თამაშები, ამოცანები);
- დისკუსიას მოსწავლეებს, მასწავლებელსა და მოსწავლეებს შორის (კითხვა-პასუხი, საკლასო ან ჯგუფური დისკუსიები, წყვილებში მუშაობა, ჯგუფებში მუშაობა, პროექტები);
- ფიქრსა და აზროვნებას (სიტუაციური ამოცანები, წყვილებში მუშაობა, ჯგუფებში მუშაობა).

მაგრამ ამჟამად მე შევაჩერებ თქვენს ყურადღებას ოპტიკურ-აკუსტიკური საშუალებების გამოყენებაზე. რადგან ჩვენ მოსწავლეებს სკოლის გარდა არსად არ ესმით ბერძნული საუბარი, ჩვენ ყველანიარად უნდა ვეცადოთ, რომ მათ მაქსიმალურად მეტი მოისმინონ ბერძნული საუბარი და უმეტესი მასალა ისწავლონ გაკვეთილის მსვლელობისას, რათა გაეუადვილოთ და არ დაეუკარგოთ ენის შესწავლის სურვილი. ამის ერთ-ერთი საუკეთესო ხერხია ოპტიკურ-აკუსტიკური საშუალებებით სწავლება. ჩემი მოსწავლეები არიან სხვადასხვა ასაკის და მათ ყველას სჭირდება ინდივიდუალური მიდგომა.

ყოველი გაკვეთილის მსვლელობა დამოკიდებულია ბავშვების შესაძლებლობებსა და მათ ცოდნაზე, პედაგოგის უნარზე, როგორ მოიპოვოს განსხვავებული მასალები და მუდმივად გამოინვიოს მოსწავლეთა დაინტერესება, რათა გაკვეთილმა ჩაიაროს ხალისიანად და შედეგიანად.

ძალიან საინტერესო და აუცილებელია ჩემი აზრით, რომ ჩვენმა მოსწავლეებმა შეისწავლონ არა მარტო ენა, არამედ უფრო მეტი რამ გაიგონ და შეიცნონ საბერძნეთის ისტორიის, კულტურის შესახებ, გაეცნონ საბერძნეთის მწერლობასა და პოეზიას და ეს ყველაფერი კომპიუტერისა და ვიდეო-აუდიო მასალის მეშვეობით. ჩემი სურვილი იქნებოდა, რაც შეიძლება მეტი საშუალება გვექონდეს ჩვენ, პედაგოგებს, რომ მათ ეს ყველაფერი შევასწავლოთ ვიდეო მასალისა და კომპიუტერის გამოყენებით, რაც ძალიან აადვილებს გაკვეთილის მსვლელობას, ეფექტურია, ინვესს უფრო დიდ დაინტერესებას და ენის სწავლის მეტ სურვილს.

გამოკითხვიდანაც ჩანს, რომ ბევრ მოსწავლეს არ ესმის ბერძენი ადამიანის საუბარი. შეიძლება ის არაჩვეულებრივი მოსწავლეა და კარგი შედეგებიც აქვს, მაგრამ ვერ იგებდეს ბერძენი ადამიანის საუბარს. ამით კიდევ ერთხელ ვრწმუნდებით, რომ აუდიო-ვიდეო მასალის გამოყენებით მათ მოეუხსნით ამ პრობლემას.

ახლა რაც შეეხება გაკვეთილის მსვლელობასა და მეთოდებს. გაკვეთილი მე-7-8 კლასებში:

ვიღებთ ტექსტს.

www.fsi-language-courses.net

ამჯერად მე ავიღე დიალოგი, რომლის მსგავსი თემატიკა არის ჩვენს სახელმძღვანელოში. ეს არის ხილის დასახელებები.

ვასმენინებ დიალოგს ორჯერ და მერე ვაკეთებინებ სხვადასხვანაირ სავარჯიშოებს. მაგალითად:

ტექსტის მოსმენის შემდეგ მოდის სიტყვები და გამოთქმები, რომელსაც ორ-ორჯერ იმეორებენ. არის საკმარისი დრო და საშუალება რომ მოსწავლემ თვითონაც ხმაშემალოს სწორად გამოთქვას ახალი სიტყვები. ამასობაში მე ვწერ ამ ახალ სიტყვებს დაფაზე. მათ აქვთ საშუალება ერთდროულად მოისმინონ და წაიკითხონ ახალი სიტყვები და გამოთქმები.

ეს მეთოდი აუცილებელია, რადგან ბერძნულში დიდი ყურადღება ექცევა მახვილის სწორ დასმას.

1 წყვილებში სამუშაო

წერია ზედსართავი და არსებითი სახელი ან ზმნა და არსებითი სახელი და მათ უნდა შეაერთონ ეს სიტყვები ისე, რომ გამოვიდეს ნაცნობი ფრაზა ამ ტექსტიდან.

μεγάλη
τέτοιο
ξερά
έπιασε
κάνω

ξύλα
φωτιά
λάθος
βλακεία
κτήμα

2. ინდივიდუალური სავარჯიშო

გაკეთებულია ნახაზი, სადაც წერია წინადადებები ზოგი სწორი, ზოგი არასწორი და მათ გვერდით უნდა დანერონ "კი" ან "არა".

	ναι	οχι
Αυτός φοβήθηκε όταν το διπλανό του αγρόκτημα έπιασε φωτιά.	+	
Ο Γιώργος θέλει να μείνει στην εξοχή.		-

ეს ხდება ორი მოსმენისას, შემდეგ კიდევ ერთხელ ვასმენინებ და ამის შემდეგ მოსწავლეები აკეთებენ შემდეგ სავარჯიშოებს.

3. ინდივიდუალური სავარჯიშო

დაფაზე ვწერ რამდენიმე წინადადებას, მათ უნდა მონიშნონ ის წინადადება, რომელიც არ შეხვედრიათ ამ ტექსტში.

მაგალითად:

Είχε όλων των ειδών τα φρούτα.

Ο Γιώργος είχε ένα μεγάλο σπίτι με κήπο και μια μικρή αυλή.

Θέλει να πάει να χτίσει ένα σπίτι στην πόλη.

4. ჯგუფური სავარჯიშო

წერია ეს ტექსტი, ოღონდ არა თანმიმდევრობით, მათ უნდა დააწყონ სწორად აბზაცების მიხედვით. აქ ყურადღება უნდა მიექცეს სისწრაფეს.

– Είναι κρίμα, που πούλησε ένα τέτοιο κτήμα, έκανε μια μεγάλη βλακείა.

– Αν δεν κάνω λάθος το κτήμα του το πούλησε σε μια εταιρεία φρούτων, για το χωράφι του δεν ξέρω.

– Είχε όλων των ειδών τα φρούτα – μήλα, πορτοκάλια, αχλάδια, σύκα, κεράσια, ροδάκινα και βερίκοκα.

– Μήπως ξέρεις Γιάννη, σε ποιόν πούλησε ο Γιώργος το κτήμα και το χωράφι του;

– Τότε πιθανόν να πάνε και ο πεθερός και η πεθερά του μαζί.

– Το ξέρω, αλλά φοβήθηκε τότε που το διπλανό του αγρόκτημα, που ήταν γεμάτο πέτρες και ξερά ξύλα, έπιασε φωτιά. Αλλά απ’ό,τι άκουσα, αυτό είναι μια δικαιολογία, ο Γιώργος δεν θέλει να μείνει άλλο στην εξοχή. Θέλει να πάει να χτίσει ένα δικό του σπίτι δίπλα στον αδελφό του στην πόλη. Του αρέσει η ζωή της πόλης, γιατί είναι λίγο τεμπέλης. Το ομολόγησε αυτό σε πολλούς.

– Τι είδους φρούτα είχε αυτό το κτήμα;

ამ საჯარჯიშოს შემდეგ შეიძლება ნარჩინებული გუნდის ნახალისება, მაღალი ქულების დანერის სახით, რაც ძალიან შედეგიანად მოქმედებს მოზარდებზე.

5. ინდივიდუალური მუშაობა

ეს ტექსტი წერია, მაგრამ გამოტოვებულია მხოლოდ ზმნები (ასევე შეიძლება გამოვტოვოთ მხოლოდ არსებითი სახელი, ზედსართავი ან ზმნიზედა). მოსწავლეებმა უნდა ჩასვან სათანადო ზმნა ან გამოთქმა, რომელიც ქვემოთ არის მითითებული.

– Μήπως ξέρεις Γιάννη, σε ποιόν _____ ο Γιώργος το κτήμα και το χωράφι του;

– Αν δεν κάνω λάθος το κτήμα του το πούλησε σε μια εταιρεία φρούτων, για το χωράφι του δεν _____.

– Τι είδους φρούτα είχε αυτό το κτήμα;

– Είχε όλων των ειδών τα φρούτα – μήλα, πορτοκάλια, αχλάδια, σύκα, κεράσια, ροδάκινα και βερίκοκα.

– Είναι κρίμα, που πούλησε ένα τέτοιο κτήμα, _____ μια μεγάλη βλακεία.

– Το ξέρω, αλλά _____ τότε που το διπλανό του αγρόκτημα, που ήταν γεμάτο πέτρες και ξερά ξύλα, _____ φωτιά. Αλλά απ'ό,τι άκουσα, αυτό είναι μια δικαιολογία, ο Γιώργος δεν θέλει να μείνει άλλο στην εξοχή. Θέλει να _____ να χτίσει ένα δικό του σπίτι δίπλα στον αδελφό του στην πόλη. Του _____ η ζωή της πόλης, γιατί είναι λίγο τεμπέλης. Το ομολόγησε αυτό σε πολλούς.

– Τότε πιθανόν να πάνε και ο πεθερός και η πεθερά του μαζί.

(έπιασε, αρέσει, πούλησε, ξέρω, πάει, φοβήθηκε, έκανε)

6. ჯგუფური სავარჯიშო

შემდეგი დავალება არის ასეთი სახის: მოსწავლეებმა უნდა დაუსვან ერთ-მანეთს კითხვები ამ ტექსტთან დაკავშირებით, ოღონდ განსაზღვრული კითხვები: **ποιნ, πώς, πότε, τι.**

ანუ უნდა იყოს დასმული ისეთი კითხვა, რომელიც მოითხოვს ვრცელ პასუხს, და არა მხოლოდ "კი"-ს ან "არა"-ს. ამ დავალების დროს შეიძლება ტექსტიდან პასუხის ამოკითხვა.

7. ჯგუფური დავალება

მოსწავლეებმა უნდა ჩამოთვალონ ამ დიალოგისთვის, ტექსტისთვის ყველა ის დამახასიათებელი სიტყვა, რომელზეც აგებულია ეს ტექსტი, ანუ მოკლედ ჩამოაყალიბონ მთავარი აზრი.

ასევე მათ შეიძლება დავანერინოთ კარნახი ან რამდენიმე მოსმენის შემდეგ დაწერონ ტექსტის მოკლე შინაარსი.

II.

ეს არის ერთი დიალოგის გარჩევის ნიმუში. ახლა ავიღოთ შემდეგი დიალოგი სხვა ვებგვერდიდან, რომელიც, ჩემი აზრით, უფრო სახალისოა.

არის რამდენიმე ვებგვერდი, რომლებიც იძლევა საშუალებას, მოსწავლემ იქვე, კომპიუტერში შეასრულოს სავარჯიშოები, რომლებიც მოსდევს ახალ ტექსტს. სანამ ბავშვი ყველა წინადადებას სწორად არ დაწერს, ის ვერ გადავა შემდეგი დავალების შესრულებაზე. ასეთი სავარჯიშოების

კეთება სახალისოა და ეფექტური. ამის ნახვის საშუალება თავად გექნებათ
შემდეგ ვებგვერდზე: www.ilsp.gr

(στη ρεσεψιόν του νοσοκομείου) აქ შეიძლება გაითამაშონ ნეკილებში
ექიმისა და პაციენტის როლები.

Ναι; ...Ο κύριος Οικονόμου;

Μάλιστα;

Περάστε παρακαλώ... Ο γιατρός σας περιμένει.

Ευχαριστώ.

Πέτρος: Καλησπέρα σας, γιατρέ.

Γιατρός: Καλησπέρα. Καθήστε παρακαλώ. Σας ακούω. Τι
πρόβλημα έχετε;

Πέτρος: Έχω έντονο βήχα, συνάχι και πονάει πολύ η πλάτη μου.

Γιατρός: Μάλιστα. Πόσο καιρό νιώθετε έτσι;

Πέτρος: Εδώ και τρεις-τέσσερις μέρες, αλλά από χτες η
κατάσταση έχει χειροτερέψει, αισθάνομαι πολύ άσχημα
και αυτές τις μέρες δεν έχω πάει στην δουλειά μου.

Γιατρός: Έχετε και πυρετό;

Πέτρος: Ναι, τις πρώτες μέρες είχα γύρω στο 37.6 αλλά τις δύο
τελευταίες μέρες ο πυρετός έχει φτάσει 39. Παίρνω
συνέχεια ασπιρίνες.

Γιατρός: Μάλιστα! Λοιπόν, ελάτε να σας εξετάσω... Ξαπλώστε,
παρακαλώ... Πάρτε μια βαθιά αναπνοή... Πάλι...
Βήξτε... Έντάξει... Τελειώσαμε!

Πέτρος: Λοιπόν, γιατρέ;

Γιατρός: Έχετε γρίπη... Θα σας δώσω όμως αντιβίωση, γιατί ο
πυρετός επιμένει. Έχετε φέρι μαζί σας το βιβλιάριο;

Πέτρος: Βεβαίως, ορίστε!

Γιατρός: Ευχαριστώ... Λοιπόν, θα παίρνετε την αντιβίωση κάθε
οκτώ ώρες για τρεις μέρες. Είχατε πάει καθόλου
αντιβίωση πρόσφατα;

Πέτρος: Όχι, δεν νομίζω.

Γιατρός: Μήπως είστε αλλεργικός;

Πέτρος: Όχι.

- Γιατρός:* Ωραία. Σας γράφω και ένα σιρόπι για τον βήχα στην συνταγή. Θα παίρνετε ένα κουταλάκι του γλυκού 3 φορές την ημέρα.
- Πέτρος:* Πότε μπορώ να γυρίσω στην δουλειά; Έχω ήδη λείψει αρκετές μέρες.
- Γιατρός:* Θα μείνετε στο σπίτι τουλάχιστον δύο ή τρεις μέρες ακόμα. Χρειάζεστε ζέστη, καλή διατροφή και ξεκούραση. Σε 3-4 μέρες θα έχετε αναρρώσει τελείως και θα έχετε επιστρέψει στην δουλειά σας.
- Πέτρος:* Ευχαριστώ πολύ, γιατρέ! Γεια σας!
- Γιατρός:* Γεια σας και περαστικά!
- Πέτρος:* Ευχαριστώ!

Νίνο Μπαντασβίλι

ΧΡΗΣΗ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Από το 1996 στη Γεωργία λειτουργεί πρόγραμμα "Ελληνική Γλώσσα στα Σχολεία της Γεωργίας". Στο Ινστιτούτο Κλασικών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών εκδίδονται τα βιβλία "Μαθαίνω ελληνικά", με τα οποία διδάσκουμε. Κάθε βιβλίο έχει μερικές ενότητες, η καθεμιά από τις οποίες περιλαμβάνει κείμενα, ποιήματα ή διαλόγους, ένα τμήμα γραμματικής, ένα τμήμα ασκήσεων και λεξιλόγιο. Επίσης χρησιμοποιούμε άλλες σειρές των βιβλίων: "Παίζω και μαθαίνω", "Μια φορά κι έναν καιρό", "Ελληνικός πολιτισμός", "Ελληνικά από κοντά" κτλ.

Είναι γνωστό, ότι τα παιδιά μαθαίνουν καλύτερα, όταν οι δάσκαλοι χρησιμοποιούν διάφορες εκπαιδευτικές μεθόδους. Κάθε μάθημα πρέπει να συμπεριλαμβάνει τα εξής:

- ανάπτυξη των τεσσάρων βασικών γλωσσικών δεξιοτήτων (ακρόαση, ανάγνωση, γραφή και γραπτή έκφραση),
- καλλιέργεια του προφορικού λόγου και ενεργοποίηση των γλωσσικών δυνατοτήτων των παιδιών με τη βοήθεια των εικόνων

που χρησιμοποιούμε (εικόνες τοίχου, σκίτσα, παραμύθια, αινίγματα, ιστορίες, τραγούδια κτλ.),

- συζήτηση ανάμεσα στους μαθητές, ανάμεσα στους μαθητές και τον δάσκαλο

(οι εργασίες κατά ομάδες και ζεύγη).

Θα ήθελα να επικεντρώσω την προσοχή σας στην οπτικοακουστική μέθοδο. Διότι οι μαθητές της χώρας μας δεν ακούνε ελληνικό λόγο πουθενά εκτός από το σχολείο, προσπαθώ να κάνω τα πάντα για να διευκολύνω την εκμάθηση της γλώσσας έτσι ώστε οι μαθητές να μην χάνουν την επιθυμία τους προς τα ελληνικά.

Τρεις-τέσσερις φορές το μήνα μπορούμε να χρησιμοποιούμε τα ποικίλα οπτικοακουστικά μέσα (σκίτσα, κασέτες με γλωσσικά τραγούδια, με διαλόγους, CD, υπολογιστές, κτλ.).

Απαραίτητο είναι οι μαθητές να μαθαίνουν όχι μόνο τη γραμματική της ελληνικής γλώσσας, αλλά και την ιστορία, τη λογοτεχνία και τον πολιτισμό της Ελλάδας, τα ήθη, τα έθιμα και γενικά τον τρόπο ζωής των Ελλήνων. Και καλύτερα όλα αυτά με χρήση των νέων τεχνολογιών. Επειδή, τέτοια εκμάθηση προξενεί ευχαρίστηση στους μαθητές. Αυτοί συνεργάζονται στο μάθημα, εργάζονται κατά ομάδες και ζεύγη, επίσης ατομικά.

Οι νέες τεχνολογίες των υπολογιστών και του διαδικτύου παρέχουν πολλές δυνατότητες για την προαγωγή της διδασκαλίας και της εκμάθησης ξένων γλωσσών. Το πρώτο σημαντικό πλεονέκτημα της τεχνολογίας των οπτικών δίσκων είναι η δυνατότητα που παρέχει ως προς την αποθήκευση των πληροφοριών που περιέχουν, το δεύτερο αφορά στην ευκολία αναζήτησης, πρόσβασης, επεξεργασίας, σύνθεσης και αναπαράστασης των πληροφοριών. Με την τεχνολογία των οπτικών δίσκων παρέχεται η δυνατότητα ανάπτυξης των γλωσσικών δεξιοτήτων της ακρόασης, της ομιλίας, της ανάγνωσης και της γραφής. Έχουμε περιπτώσεις όπου ο μαθητής ξέρει υπέροχα γραμματική και λογοτεχνία, αλλά δεν καταλαβαίνει το λόγο του Έλληνα. Αυτό άλλη μια φορά αποδεικνύει ότι η χρήση των οπτικών δίσκων, των κασετών και του υπολογιστή είναι πολύ σημαντική σήμερα.

Στις ανώτερες τάξεις χρησιμοποιώ βιντεοκασέτες με ταινίες της γεωγραφικής τοποθεσίας της Ελλάδας, του ελληνικού πολιτισμού και γενικά κασέτες, όπου υπάρχουν τα στοιχεία από τη ζωή των ποιητών, συγγραφέων και καλλιτεχνών της Ελλάδας.

Στο διαδίκτυο υπάρχουν μερικές ιστοσελίδες, όπου έχουμε ενδιαφέροντα κείμενα, πολύ διαφορετικούς διαλόγους και ποικίλες ασκήσεις.¹ Εδώ οι μαθητές έχουν εργασίες κατά ζεύγη και ατομικά, πρώτα ακούν κείμενα μερικές φορές, απαντούν στις ερωτήσεις και μετά γράφουν ασκήσεις μέσα στο διαδίκτυο.

Όλα αυτά συντελούν στη δημιουργία ευχάριστης ατμόσφαιρας στην τάξη.

¹ www.fsi-language-courses.net; www.ilsp.gr

სვეტლანა ბერიკაშვილი

უცხო ენის სწავლების პროგნოზიკისათვის
(უკანასკნელი წლების ფსიქოლოგიური გამოკვლევების
გათვალისწინებით)

უცხო ენის სწავლებისათვის უამრავი მეთოდი გამოიყენება. მათ შორისაა ისეთი მეთოდები, როგორცაა გრამატიკულ-მთარგმნელობითი, აუდიო-ლინგვისტური (რომელსაც სხვაგვარად ოპტიკო-აკუსტიკურსაც უწოდებენ), საკომუნიკაციო ენის სწავლების, ენობრივ გარემოში მოხვედრის, უშუალო პრაქტიკის, სწავლების საშუალებით სწავლის, ეკლექტური და სხვა მეთოდები. გარდა ამისა, ბოლო ხანს ზემოთ ჩამოთვლილს დამატა ე. წ. მინიმალისტური მეთოდი, რომელიც უშუალოდ ორი ფაზისაგან შედგება: 1) ტექსტის გამარტივება და ადაპტირებული ვარიანტით შესწავლა; 2) ინტერაქტიული საშუალებების გამოყენება, ძირითადად კომპიუტერის მეშვეობით. აქ შედის სპეციალური კომპიუტერული პროგრამები, რომლებიც ჩვეულებრივ, მოცემულია ინტერნეტ გვერდების სახით, სადაც შეიძლება შედიოდეს: 1) ლექტორის მიერ შევსებული და წარმოდგენილი მასალის ნიმუშები; 2) სადისკუსიო ფორუმები; 3) სპეციალიზირებული ჩატები; 4) ტესტები; 5) მინიტესტები სხვადასხვა საეარჯიშოთი (მაგ.: ასარჩევად რამდენიმე პასუხია წარმოდგენილი, მოცემულ პასუხში უნდა ჩაინეროს სწორია თუ არა, შესაძლოა წარმოდგენილი იყოს ერთსიტყვიანი პასუხები. სისტემას შეუძლია შეამოწმოს სტუდენტის წინსვლა, რომლის გაკონტროლებას შეძლებს როგორც ლექტორი, ასევე თავად სტუდენტიც. ამიტომ, ეს მეთოდი საკმაოდ კარგია ენის დამოუკიდებლად შესასწავლად.

არ შეეჩერდებით თითოეული მეთოდის ვრცელ გარჩევაზე, მხოლოდ მოკლედ წარმოვადგენთ მათ დამახასიათებელ ნიშნებს.

1) გრამატიკულ-მთარგმნელობითი მეთოდის საშუალებით სტუდენტებს ასწავლიან, ძირითადად, გრამატიკულ ნესებს, ხოლო ლექსიკური მასალის შესწავლა ხდება ტექსტების კითხვითა და თარგმნით. ეს მეთოდი საკმაოდ გავრცელებული იყო მე-19 საუკუნეში, დღესდღეობით ის უკვე მოძველებულადაა მიჩნეული და ლექტორების უმრავლესობა მას არაეფექტურად მიიჩნევს. ამ მეთოდის გამოყენება მართებულია მხოლოდ მკვდარი ენების, მაგალითად, ლათინურის შესწავლის დროს.

2) აუდიო-ლინგვისტური მეთოდი ითვალისწინებს აუდიო ჩანაწერების მოსმენასა და/ან ვიდეო მასალის საშუალებით სხვადასხვა ენობრივი სიტუაციების ნახვას. მიუხედავად ამ მეთოდის საკმაოდ პოპულარული ხასიათისა, ამჟამად ის ასევე არაეფექტურადაა მიჩნეული.

3) სხვა საკმაოდ ცნობილი მეთოდებია საკომუნიკაციო ენის სწავლება და ენობრივ გარემოში მოხვედრა. საკომუნიკაციო ენის სწავლება დღესდღეობით ენის სწავლების ყველაზე პოპულარული სახეა, განსაკუთრებით ევროპაში. ენობრივ გარემოში მოხვედრა კი, მიუხედავად იმისა, თუ რა დონეზე ფლობს სტუდენტი ენას, რა თქმა უნდა, ხელს უწყობს უცხო ენის სწრაფ შესწავლას, თუმცა, ძალიან ხშირია ამ შემთხვევაში, ენობრივ ნორმებთან შეუსაბამო შესწავლა და დამახსოვრება.

4) უშუალო პრაქტიკის მეთოდი გულისხმობს არსებული ფრაზების გამეორებით ენის შესწავლას. ეს მეთოდი განსაკუთრებული პოპულარობით ამერიკის შეერთებულ შტატებში სარგებლობს. მიუხედავად იმისა, რომ ამ შემთხვევაში საკმაოდ სწორად ხდება ამა თუ იმ ენაში არსებული ლექსიკური მასალის ათვისება, სტუდენტს, როგორც წესი, უჭირს უცხო ენაზე თავისი აზრის ჩამოყალიბება.

5) რაც შეეხება სწავლას სწავლების საშუალებით, ეს მეთოდი ყველაზე მეტად გაგრძელებულია გერმანიაში. აქ სტუდენტები იღებენ ლექტორების ფუნქციას და თვითონ ასწავლიან თანაჯგუფელებს.

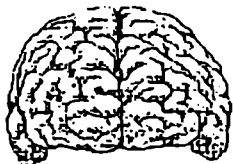
6) ეკლექტური მეთოდი კი დამოკიდებულია ლექტორის არჩევანზე, რომელსაც შეუძლია ყველა ზემოჩამოთვლილი მეთოდიდან აირჩიოს, მისი აზრით, ყველაზე შესაფერისი და კომპლექსურად სვადასხვა მეთოდის გაერთიანებით ასწავლოს სტუდენტს უცხო ენა.

ამ მხრივ, ყველაზე მიზანშეწონილად, რა თქმა უნდა, ბოლო, ეკლექტური მეთოდი უნდა ჩაითვალოს. ამ შემთხვევაში ლექტორს ეძლევა საშუალება თავისი შეხედულებისამებრ განსაზღვროს მეთოდთა რა ერთიანობაა საჭირო საუკეთესო შედეგების მისაღწევად. გრამატიკული ცოდნა, ტექსტების წაკითხვა და თარგმნა, ვარჯიში საკომუნიკაციო ენის შესასწავლად, ინტერაქტიული თუ ოპტიკო-აკუსტიკური საშუალებების გამოყენება მხოლოდ საფუძველია, აუცილებელი საბაზისო ენის შესასწავლად. ამის შემდგომ უნდა მოხდეს სტუდენტის ჩართვა ენობრივ გარემოში და ა.შ.

ნებისმიერი ამ მეთოდის ეფექტურობისათვის კი საჭიროა, სტუდენტი კარგად ითვისებდეს, იმახსოვრებდეს შემოთავაზებულ მასალას. ათვისების

გასამარტივებლად შეიძლება ფსიქოლოგიაში არსებული ე. წ. "Mind Mapping"-ის მეთოდის გამოყენება. ამ მეთოდის ავტორია კემბრიჯის უნივერსიტეტის პროფესორი, ფსიქოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი ტონი ბიუზენი. მისი ხელშეწყობით ეს მეთოდი მეტად პოპულარული გახდა მთელ მსოფლიოში და დღესდღეობით იგი ფართოდაა გავრცელებული ბიზნესისა და განათლების სხვადასხვა სფეროში, თუმცა არავის უცდია მისი გამოყენება უცხო ენის სწავლებისას. რა არის "Mind Mapping"-ი? ეს არის უნიკალური სისტემა, რომელიც ადამიანის საქმიანობის ნებისმიერ სფეროს შეიძლება მიეუსადაგოთ, მათ შორის უცხო ენის სწავლებასაც.

1960 წელს, კალიფორნიის უნივერსიტეტის პროფესორმა როჯერ სპერიმ, შემდგომში ნობელის პრემიის ლაურიატმა, გამოაქვეყნა თავისი გამოკვლევა ადამიანის ტვინის ორი ნახევარსფეროს ფუნქციონირების შესახებ. შემდეგ მისი მოსაზრება სხვა მეცნიერებმაც დაადასტურეს (მათ შორისაა: ორნსტაინი, ზენდელი, ბლოხი). მისი მთავარი კონცეფცია შემდგომში მდგომარეობს: ადამიანის ტვინის ორი ნახევარსფერო ინტელექტუალური აზროვნების ფუნქციებს ინაწილებს.

მარჯვენა ნახევარსფერო "პასუხისმგებელია" ისეთ ფუნქციებზე, როგორიცაა:

- სივრცული ორიენტაცია
- ე. წ. გეშტალტი, ერთიანი აღქმა

- სამგანზომილებიანი აღქმა
- წარმოსახვის უნარი
- ოცნებები
- რიტმი
- ფერი

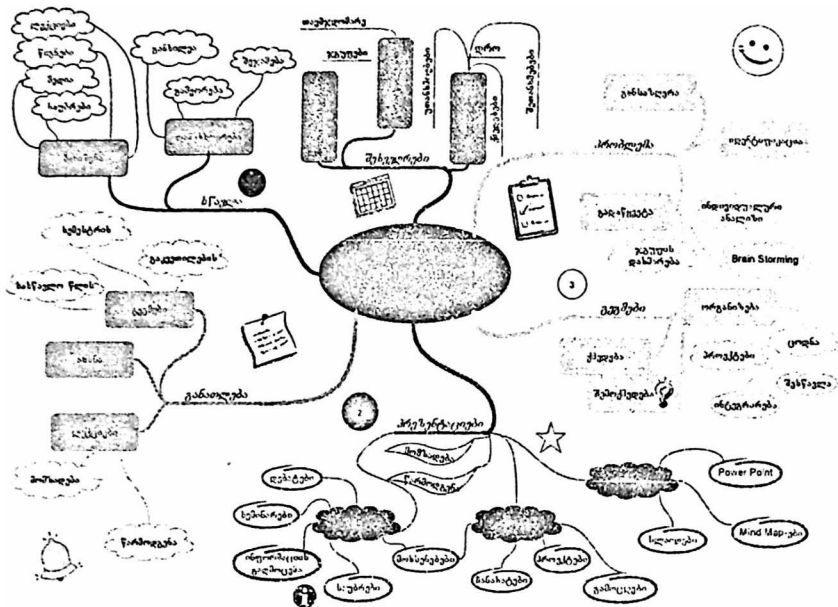
მაშინ, როდესაც მარცხენა ნახევარსფერო "პასუხისმგებელია" ისეთ ფუნქციებზე, როგორიცაა:

- თანმიმდევრული ოპერაციები
- ხაზოვანი წარმოდგენები
- ოპერაციები ჩამონათვალბით
- ოპერაციები რიცხვებით
- ანალიზი
- ლოგიკა
- მეტყველება¹

მიუხედავად იმისა, რომ თითოეული ნახევარსფერო თავის ფუნქციებში დომინანტურად შეიძლება ჩაითვალოს, ორივე ნახევარსფეროს, პრინციპში, შეუძლია ნებისმიერი ტიპის ინტელექტუალური მოქმედების უზრუნველყოფა. ფსიქოლოგიური გამოკვლევების შედეგად დადგინდა, რომ ადამიანთა უმრავლესობას ვიზუალური აღქმა უკეთ აქვს განვითარებული. შესაბამისად "Mind Mapping"-ის მეთოდი ითვალისწინებს ამ თვისებას და ხაზოვანი წარმოდგენის ნაცვლად გეთავაზობს ცენტრალიზებულ ნახატს. ამ ნახატის დამახსოვრება უფრო ადვილია, ვინაიდან ის ითვალისწინებს ორივე, როგორც მარცხენა, ასევე მარჯვენა ნახევარსფეროთა ფუნქციებს. ადამიანის ტვინი ისეა მოწყობილი, რომ იგი უკეთ ითვისებს ქსელის სახით წარმოდგენილ ამა თუ იმ ინფორმაციას. ვინაიდან, ტვინში ნეირონების მოქმედება და ურთიერთდაკავშირება ქსელის სახითაა წარმოდგენილი.

"Mind Map"-ი დიაგრამის სახით წარმოდგენილი ე. წ. ინტელექტუალური რუკაა, რომლის შედგენა შემდეგი წესის მიხედვით ხდება: ცენტრში ვათავსებთ მთავარ საკითხს, რომელიც შეიძლება იყოს წარმოდგენილი სიტყვით, ნახატით ან ფრაზით. შემდეგ ამ საკითხს, ხაზების ან ისრების მეშვეობით ვუერთებთ სხვა საკითხებს, რომელიც ამ საკითხთანაა დაკავშირებული, ან რომელზეც გვსურს შემდეგში საუბარი.

¹ Бьюзен Т., Бьюзен Б., Супермышление, перевод с английского Самсонова Е. А., Поппури, Минск 2003, 31-32.

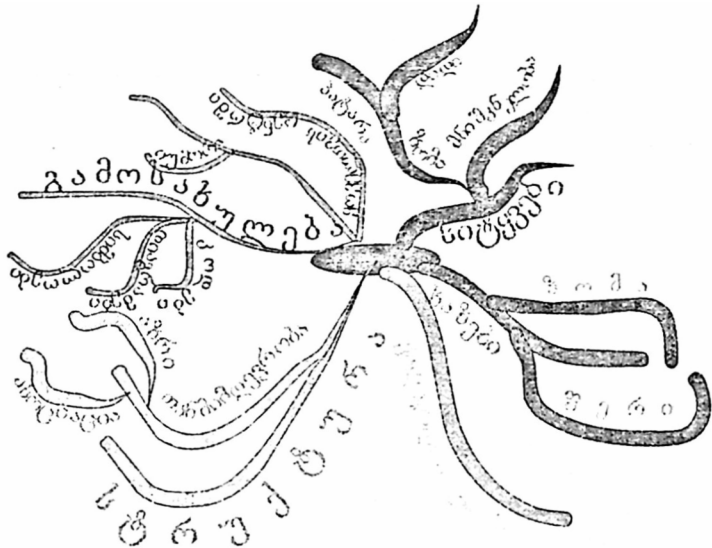
ამ სახით წარმოდგენილი ნებისმიერი საკითხის დამახსოვრება უფრო ადვილია, ვინაიდან ის დაფუძნებულია ასოციაციურ და ვიზუალურ აღქმაზე. ფსიქოლოგიური გამოკვლევების შედეგად დადგენილია, რომ სწავლების პროცესში ადამიანის ტვინი ყველაზე კარგად იმახსოვრებს შემდეგ საკითხებს:

- სასწავლო პროცესის დასაწყისში მიღებულ ცოდნას (ე. წ. პირველადი აღქმის ეფექტი);
- სასწავლო პროცესის ბოლოს მიღებულ ცოდნას (ე. წ. უახლესი აღქმის ეფექტი);
- ნებისმიერ ინფორმაციას, რომელიც ასოციაციის სახით უკავშირდება შესასწავლ საგანს;
- ნებისმიერ ინფორმაციას, რომელზეც აქცენტი გაკეთდა, როგორც ძალზედ მნიშვნელოვან და უნიკალურ ინფორმაციაზე;
- ნებისმიერ ინფორმაციას, რომლის აღქმა გამძაფრებული იყო გრძნობის ერთ-ერთი ორგანოს მიერ;

- ინფორმაციას, რომელიც შემსწავლელის განსაკუთრებული ინტერესის საგანს წარმოადგენს.

"Mind Map"-ის შესაქმნელად საჭიროა შემდეგი ნესების გათვალისწინება:

- ცენტრში უნდა განთავსდეს ძირითადი, ცენტრალური საკითხი;
- "Mind Map"-ის შედგენისას უნდა გამოიყენოთ სულ მცირე სამი ფერი მაინც;
- უნდა გამოიყენოთ ნახატები, სიმბოლოები, კოდები და ა. შ.;
- უნდა შევარჩიოთ საკვანძო სიტყვები;
- ნებისმიერი სიტყვა თუ ნახატი უნდა იყოს საკუთარ ხაზზე;
- ხაზები უნდა დაიხაზოს ცენტრიდან;
- ხაზები უნდა იყოს იმავე სიგრძის, რა სიგრძისაცაა თავად სიტყვა ან ნახატი;
- უნდა შემოვიღოთ საკუთარი სტილი "Mind Map"-ის შესადგენად;
- "Mind Map"-ში აუცილებლად უნდა იყოს მითითებული ასოციაციები და აქცენტები;
- ცენტრიდან ხაზი უნდა იყოს მსხვილი, შემდეგ კი უფრო წვრილი.

დღესდღეობით არსებობს უამრავი კომპიუტერული პროგრამა, რომლის საშუალებითაც შეიძლება მაღალი დონის სხვადასხვა სახის "Mind Map"-ების შედგენა. ერთ-ერთ ასეთ პროგრამას წარმოადგენს ტონი ბიუზენის მიერ შემოთავაზებული სისტემა *I Mind Map*, რომლის საშუალებით შეიძლება ნებისმიერი სახის ინტელექტუალური რუკის გაკეთება.² აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ "Mind Map"-ების შედგენა იმდენად პოპულარული გახდა, რომ ბოლო წლებში Microsoft Office-ის ძირითად პროგრამებში შეიტანეს გრაფიკებისა და დიაგრამების შედგენის ახალი პროგრამა *Microsoft Visio*, რომელიც უზრუნველყოფს სხვადასხვა სახის ინტელექტუალური რუკის გაკეთებას.

ფაქტიურად, "Mind Map"-ი ადამიანის ფიქრების სურათს წარმოადგენს. უამრავი ლექტორი, სწავლების პროცესში, იყენებს ვიზუალურ მასალას, რადგანაც ის უფრო ეფექტურია და უკეთ ამახსოვრდებათ სტუდენტებს. უმჯობესი იქნებოდა ვიზუალური მასალის ნაცვლად ინტელექტუალური რუკების გამოყენება, ვინაიდან ადამიანის ტვინი უფრო კარგად ითვისებს ამ სახით წარმოდგენილ ინფორმაციას. რა თქმა უნდა, "Mind Map"-ების შექმნა ინდივიდუალური პროცესია, და თითოეულმა სტუდენტმა შესაბამისად ინდივიდუალურად უნდა შექმნას ინტელექტუალური რუკები. თუმცა მეთოდი, რომლითაც უნდა შეიქმნას ესა თუ ის რუკა მაინც ერთია: ცენტრალური იდეა, რომელსაც სხვა საკითხები უკავშირდება.

ბერძნული ენისა თუ ლიტერატურის სწავლების პროცესში თავისუფლად შეიძლება "Mind Map"-ების გამოყენება ამა თუ იმ საკითხის უკეთ დასამახსოვრებლად. მაგალითისთვის ერთ "Mind Map"-ს მოვიყვანთ, რომელშიც ახალი ბერძნული გრამატიკის მნიშვნელოვანი საკითხი – ზმნის კატეგორიებია წარმოდგენილი.

² პროგრამის შესახებ დანერვილებითი ინფორმაცია იხ. საიტზე <http://www.buzanworld.com>. ამავე საიტიდან შეგიძლიათ შეიძინოთ აღნიშნული პროგრამის ლიცენზირებული ვერსია.

Για την αποτελεσματικότητα των προαναφερόμενων μεθόδων στη διδασκαλία μπορούμε να προσθέσουμε την αποδεκτή στην ψυχολογία *Mind Mapping* μέθοδο ("Νοητική χαρτογράφηση"). Η μέθοδος αυτή για πρώτη φορά προτάθηκε στις αρχές της δεκαετίας 1970 από τον διδάκτορα της ψυχολογίας Tony Buzan. Με την βοήθειά του η μέθοδος αυτή έγινε αποδεκτή σε πολλές χώρες σε διάφορους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, τόσο στον τομέα της επιχείρησης όσο και στο εκπαιδευτικό σύστημα. Αλλά κανείς δεν την έχει χρησιμοποιήσει ακόμα στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας.

Mind Map είναι ο νοητικός χάρτης μέσω του οποίου είναι πιο εύκολη η συγκράτηση στη μνήμη διάφορων δεδομένων, διότι η μέθοδος αυτή έχει ως βάση τη συνειρμική σκέψη του ανθρώπου. Όπως είναι γνωστό η επεξεργασία των πληροφοριών γίνεται από τις δύο πλευρές του εγκεφάλου. Σε γενικές γραμμές, η αριστερή παίζει κύριο ρόλο στην επεξεργασία της λογικής, των λέξεων, των μαθηματικών και της αλληλουχίας. Η δεξιά πλευρά του εγκεφάλου ασχολείται με τη μουσική, το ρυθμό, την ονειροπόληση και τη φαντασία. Ο εγκέφαλος αποθηκεύει τις πληροφορίες χρησιμοποιώντας με εξαιρετικό τρόπο τις διασυνδέσεις ή τους συνειρμούς. Με βάση τις τελευταίες ψυχολογικές έρευνες διαπιστώθηκε πως ο εγκέφαλος του ανθρώπου συγκρατεί στη μνήμη καλύτερα τις πληροφορίες που παρουσιάζονται σε μορφή εικόνας και δικτύου, διότι ο εγκέφαλός μας λειτουργεί μ' αυτό τον τρόπο. Επομένως θα είναι χρήσιμο για τον καθηγητή να χρησιμοποιήσει νοητικούς χάρτες κατά τη διδασκαλία.

Ως παράδειγμα στην ανακοίνωση παρουσιάζουμε *Mind Map* που μπορεί να χρησιμοποιήσει κανείς κατά τη διδασκαλία της νεοελληνικής γραμματικής. Κυρίως εδώ απεικονίζεται το ρήμα και έτσι ονομαζόμενα συνακόλουθά του: η διάθεση και η φωνή, η έγκλιση, ο χρόνος και ο τρόπος, ο αριθμός και το πρόσωπο που πάντοτε παρουσιάζονται στους τύπους που σχηματίζει ένα ρήμα.

ელექტრონული ნიგნების სერია გერძული ენისა და
კულტურის სწავლებისათვის

უცხო ენის ადვილად, ეფექტურად და სწრაფად შესწავლის მიზნით არაერთი მეთოდი შემუშავდა და არაერთი სახელმძღვანელო შეიქმნა. მოსწავლეთათვის, რომლებიც, რა თქმა უნდა, დაინტერესებული არიან სწრაფი შედეგით, სწავლის პროცესის გაადვილება და ეფექტურობის გაზრდა ხდება თვალსაჩინოების მასალის უხვი გამოყენებით. ცნობილია, რომ ადამიანი ამა თუ იმ ინფორმაციას მით უფრო ადვილად იმახსოვრებს, რაც უფრო მეტი გრძნობის ორგანოთი აღიქვამს მას. სწორედ ამიტომ, მხოლოდ წიგნიდან ათვისებული მასალა ოპტიკურ-აკუსტიკური მასალის გამოყენების გარეშე საჭირო შედეგს არ მოგვცემს.

თავად ოპტიკურ-აკუსტიკური მასალის დაყოფაც შეიძლება ორ ნაწილად. ესენია: 1) მზა მასალა და 2) თავად მოსწავლეთა მიერ შექმნილი მასალა – ელექტრონული ნიგნები.

ჩვენი მოხსენება სწორედ ამგვარ, მონაფეთა მიერ შექმნილი ოპტიკურ-აკუსტიკური მასალის დამზადების პროცესს წარმოგვიდგენს და მისი ეფექტურობის ჩვენებას შეეცდება.

სხვადასხვა სახის ვიდეო-აუდიო მასალის, მაგალითად: მულტიპლიკაციური და მხატვრული ფილმების, სიმღერებისა და სხვადასხვა მხატვრული ნაწარმოების ჩანაწერების მოსმენა არა უბრალოდ საჭირო, არამედ აუცილებელიცაა. მაგრამ ამ დროს მონაფე მხოლოდ იყენებს და ამუშავებს მზა მასალას. ელექტრონული ნიგნების შექმნის შემთხვევაში მოსწავლე თავად მუშაობს მასალის მოსაპოვებლად, დასამუშავებლად და წარმოსადგენად. ამ დროს იგი მაქსიმალურად აქტიური და შემოქმედებითია. მასალა, რომელიც მათი ან მათი თანატოლების მიერ არის შექმნილი, უფრო საინტერესო და მიმზიდველი ხდება. ამ დროს მოსწავლეები ეჩვევიან ჯგუფურ მუშაობას, ერთმანეთის აზრის მოსმენას და გათვალისწინებას, ჯანსაღ კრიტიკასა და პაექრობას. ელექტრონული ნიგნების შექმნისას მულავენდება მათი არაერთი უნარი, რადგან ამგვარი მასალის შექმნისას დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ხელოვნებისა და მუსიკის სათანადო ცოდნასა და მასალის სწორად შერჩევის უნარს. გარდა ამისა, ამ შრომას მომზიბველეს ხდის ის

ფაქტიც, რომ ელექტრონული წიგნების შექმნისას მოსწავლეს უხდება კომპიუტერის გამოყენება, რომელთანაც იგი ძალდაუტანებლადაც უამრავ დროს ატარებს. მსგავსი წიგნების შექმნა გამომთვლელ მანქანებთან მათ მუშაობას უფრო შინაარსიანსა და მიზანმიმართულს გახდის და დაეხმარებათ მათ კომპიუტერის უკეთ შესწავლასა და ინტერნეტით მათთვის საინტერესო მასალის მოძიებაში.

ელექტრონული წიგნები შეიძლება მიეძღვნას სხვადასხვა თემას, რაც მოსწავლეებს ბერძნული ენისა და კულტურის შესწავლას გაუადვილებს. თემატიკა შეუზღუდავია. ეს შეიძლება იყოს: საბერძნეთის ისტორია, მითოლოგია, ლიტერატურა, მუსიკა, თანამედროვე ყოფა, მეცნიერება და ა.შ. თემატიკა თავად მოსწავლეთა ინტერესების გათვალისწინებით უნდა შეირჩეს.

ჩვენს მიერ შექმნილი ელექტრონული წიგნები ერთ (ქართული ან ბერძნული) ან ორენოვანია (ბერძნულ-ქართული). ამ წიგნების ბერძნული ნაწილი მხოლოდ ბერძნული ენის შემსწავლელთ გამოადგებათ. მათი ქართულენოვანი ნაწილის გამოყენება კი შეეძლება ბერძნული ლიტერატურითა და კულტურით დაინტერესებულ ნებისმიერ მოწაფეს.

წიგნების შექმნის პროცესი რამდენიმე საფეხურისგან შედგება. თითოეული მათგანი საინტერესოა, სახალისო და განსხვავებული, რაც მოსწავლეთათვის ერთ მასალაზე გარკვეული ხნის განმავლობაში მუშაობას მოსაბეზრებელს არ ხდის (ეს კი სწავლებისას მეტად მნიშვნელოვანი ფაქტორია).

ეს საფეხურებია:

1) მასალის შერჩევა სირთულის მიხედვით.

კლასების მიხედვით გასათვალისწინებელია როგორც თემის, ისე ენის სირთულეც,

2) ბერძნული ტექსტის აკრეფა,

3) ბერძნული ტექსტის ქართულად თარგმნა,

4) ქართული ტექსტის აკრეფა,

5) ვიზუალური მასალის შეგროვება.

ვიზუალური მასალა შეიძლება იყოს ინტერნეტიდან გადმოტვირთული ფოტოები, წიგნის ილუსტრაციები, მოსწავლეთა სასკოლო აქტივობების (სპექტაკლები, გამოფენები და სხვ.) ამსახველი სურათები.

6) მასალის განთავსება პროგრამაში PowerPoint,

7) ქართული და ბერძნული ტექსტის გახმოვანება.

ელექტრონული ნიგნის შექმნაში მონაწილეობს მოსწავლეთა ჯგუფი მასწავლებლის ხელმძღვანელობით. სასურველია, ჯგუფში გაერთიანებული იყოს სხვადასხვა ინტერესისა და ნიჭის მქონე 5-10 მოსწავლე. ამგვარ ჯგუფში ამა თუ იმ ნიჭის მიხედვით მონაწილეთა ნაწილი დაკავდება ნიგნის თარგმნით, ნაწილი – მასალის შერჩევით, ნაწილი – დიზაინით, ნაწილი – კომპიუტერული უზრუნველყოფით, ნაწილი – მუსიკალური გაფორმებით და ნაწილიც – გახმოვანებით.

პირველ საჯარო სკოლაში 7-წლიანი მუშაობის შედეგად დაგროვილი რამდენიმე ამგვარი ელექტრონული ნიგნი ერთ სერიად გავაერთიანე სახელწოდებით "ბერძნული სამყარო".

ეს ნიგნებია:

1) ბერძნული მითოლოგია:

"კნოსოს სასახლე",

"ნიობეს შვილები",

"პერსონალური გამოფენა";

2) ბერძნული ფოლკლორი:

"ქერივის შვიდი ვაჟი" (ბერძნული ხალხური ზღაპარი).

წინამდებარე ნიგნის თარგმანი, მართალია, მოსწავლეთა შესრულებული არ არის (თარგმანი ჩემს მიერაა შესრულებული),¹ მაგრამ ელექტრონული ნიგნი მათი შექმნილია.

ამავე ქვეჯგუფში გაერთიანდა ნიგნის "ბერძნული ხალხური ზღაპრები" პრეზენტაციის ამსახველი ფოტოების შემცველი ელექტრონული ნიგნი, რომელიც მ. ხაძიდაკისის მუსიკით გაფორმდა.

3) ბერძნული მწერლობა:

ა) მწერლის ბიოგრაფია,

¹ ბერძნული ხალხური ზღაპრები, სამყაროს ჭიპი, ახალი ბერძნული ენიდან თარგმნა მაია კაკაშვილმა, თბილისი 2007.

ამჟამად მუშავდება მასალა ორი ელექტრონული ნიგნისათვის. ესენია "კონსტანტინოს კავაფისი" და "ნიკოს კაზანძაკისი", რომლებშიც მწერლების ბიოგრაფიის ძირითად თარიღებსა და ფაქტებთან ერთად მოკლედ განხილული იქნება უმნიშვნელოვანესი ნაწარმოებები მათი შემოქმედებიდან.

ბ) პროზა:

ემანუილ როიდისი, "მილია";

გ) პოეზია:

ვიჩინცო კორნაროსი, "ეროტოკრიტოსი".

ელექტრონული ნიგნის "ეროტოკრიტოსის" შესაქმნელად ვიზუალურ მასალად გამოყენებულია ამავე სახელწოდების მქონე სპექტაკლის ფოტოები. იგი გახმოვანდება სპექტაკლის მონაწილეთა მიერ.

4) ბერძნული ფილოსოფია;

ეს ნიგნი ამჟამად დამუშავების პროცესშია. ვიზუალური მასალა თავმოყრილია და ბერძნული ტექსტი – აკრეფილი. ამჟამად მიმდინარეობს ტექსტის თარგმნა ქართულ ენაზე.

5) ბერძნული მუსიკა.

ახლო მომავალში დაგეგმილია მოენყოს "ბერძნული მუსიკის საღამო", რომელშიც მონაწილეობას მიიღებენ პირველი საჯარო სკოლის მოსწავლეები, რომლებიც ბერძნულ ენას სწავლობენ და, ამასთანავე, სხვადასხვა მუსიკალური კონკურსის ლაურიატები ან უბრალოდ ამა თუ იმ მუსიკალური სასწავლებლის წარჩინებული მონაწევრები არიან. ელექტრონული ნიგნი მოგვითხრობს გამოჩენილი ბერძენი კომპოზიტორების ბიოგრაფიისა და შემოქმედების შესახებ. იგი გაფორმებული იქნება მათი ნაწარმოებების ქართველი ახალგაზრდა შემსრულებლების ჩანაწერებით.

რა თქმა უნდა, მოსწავლეთა მიერ შექმნილ ელექტრონულ ნიგნებს ერთი დიდი მინუსი აქვს. ვერ გავქცევით აქცენტის პრობლემას. მაგრამ, უნდა აღინიშნოს, რომ ამგვარ ელექტრონულ ნიგნებს ჩვენ განვიხილავთ არა ერთადერთ, არამედ ერთ-ერთ ვიზუალურ-აკუსტიკურ მასალად. თუმცა, მას აქვს რამდენიმე დადებითი ნიშანიც, რომელზეც ზემოთ ვისაუბრეთ.

მოსწავლეთა მიერ გამოთქმული დიდი ინტერესის საფუძველზე, ელექტრონული ნიგნების სერიაზე მუშაობა მომავალშიც გაგრძელდება და გაღრმავდება. იმედია, იგი დიდ სამსახურს გაუწევს ბერძნული ენის შესწავლით დაინტერესებულ მოსწავლეებს.

ΣΕΙΡΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Υπάρχουν διάφορες μέθοδοι και διάφορα εγχειρίδια για την εύκολη και γρήγορη διδασκαλία και εκμάθηση των ξένων γλωσσών. Η πρακτική όμως δείχνει ότι δεν αρκούν μόνο τα βιβλία. Απαραίτητο είναι και το οπτικοακουστικό υλικό. Υπάρχουν δύο είδη του οπτικοακουστικού υλικού: 1) τα έτοιμα υλικά (η καλλιτεχνική ταινία, το ντοκιμαντέρ κλπ.) και 2) τα υλικά τα οποία ετοιμάζουν οι μαθητές – ηλεκτρονικά βιβλία.

Η παρούσα έκθεση αφιερώνεται στα στάδια της ετοιμασίας των ηλεκτρονικών βιβλίων και προσπαθεί να δείξει την επίδραση των βιβλίων αυτών στη διδασκαλία και εκμάθηση των ξένων γλωσσών και πολιτισμών.

Τα ηλεκτρονικά βιβλία μπορεί να έχουν διάφορα θέματα, π.χ. την ελληνική ιστορία, τη μυθολογία, τη λογοτεχνία, τη μουσική, την επιστήμη και τη σύγχρονη ζωή του Ελληνικού κράτους κτλ. Το θέμα πρέπει να διαλέξει ο μαθητής σύμφωνα με τα ενδιαφέροντά του.

Η ετοιμασία των ηλεκτρονικών βιβλίων έχει μερικές φάσεις:

- 1) μαθητής πρέπει να διαλέξει το θέμα,
- 2) πληκτρολόγηση του ελληνικού κειμένου,
- 3) μετάφραση του ελληνικού κειμένου στα γεωργιανά,
- 4) πληκτρολόγηση του γεωργιανού (μεταφρασμένου) κειμένου,
- 5) συγκέντρωση του οπτικού υλικού (φωτογραφίες από το διαδίκτυο, εικόνες από βιβλία, οι ζωγραφιές των μαθητών και οι φωτογραφίες από μαθητικές παραστάσεις),
- 6) τοποθέτηση του υλικού στο πρόγραμμα PowerPoint,
- 7) μαθητές ηχογραφούν τα ελληνικά και γεωργιανά κείμενα.

Στην ετοιμασία των ηλεκτρονικών βιβλίων παίρνει μέρος η ομάδα των μαθητών. Η ομάδα πρέπει να αποτελείται από 5-10 παιδιά με διάφορα ενδιαφέροντα και ταλέντα. Σε μια τέτοια ομάδα μερικοί μαθητές θα ασχολούνται με τη μετάφραση του κειμένου, μερικοί με τη συγκέντρωση του οπτικοακουστικού υλικού, μερικοί θα δουλεύουν με τους υπολογιστές και μερικοί θα ηχογραφούν το ηλεκτρονικό βιβλίο.

Κατά τη διάρκεια των 7 ακαδημαϊκών χρόνων στο Πρώτο Κρατικό Σχολείο της Τιφλίδας μαζί με τα παιδιά έχουμε ετοιμάσει μια ολόκληρη σειρά τέτοιων ηλεκτρονικών βιβλίων. Θα σας παρουσιάσω μερικούς τίτλους απ' αυτή τη σειρά: "Παλάτι της Κνωσού", "Τα παιδιά της Νιόβης", "Έφτά παιδιά της χήρας", "Κωνσταντίνος Καβάφης", "Νίκος Καζαντζάκης", "Ερωτόκριτος", "Ελληνική μουσική".

ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΩΣ ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Όπως είναι γνωστό η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως ξένης στα σχολεία της Γεωργίας αρχίζει από την 4^η και σε μερικά σχολεία από την 5^η τάξη. Πρόκειται για παιδιά ηλικίας από 8 έως 10 χρονών. Τι μπορούμε να προσφέρουμε εμείς, οι δάσκαλοι σε αυτά τα παιδιά για να ξυπνήσουμε το ενδιαφέρον τους προς τα Ελληνικά; Το ζήτημα δεν είναι και τόσο απλό. Σε ένα μη ελληνικό περιβάλλον όπου έχουμε μαθητές μη ελληνικής καταγωγής είναι δύσκολο να εξηγήσεις στα παιδιά και μάλιστα μικρής ηλικίας το γιατί μαθαίνουν Ελληνικά και τι τα χρειάζονται. Εδώ, ο ρόλος του δασκάλου είναι πολύ σημαντικός γιατί η γνώμη που θα αποκτήσουν τα παιδιά από την αρχή θα κρατάει και στις επόμενες τάξεις. Η ευθύνη είναι πάνω στον καθηγητή γ'αυτό και πρέπει να βρει διάφορους τρόπους για να πετύχει στο έργο του.

Όπως δείχνει η πρακτική, μπορείς να τραβήξεις την προσοχή ενός παιδιού και το ενδιαφέρον του προς το μάθημα σου μέσω παιχνιδιού, πράγμα που είναι λογικό για τους μαθητές της μικρής ηλικίας.

Τα παιχνίδια μπορούν να είναι ομαδικά όταν η τάξη διαιρείται σε 2, 3, 4 ομάδες. Μπορούν επίσης να είναι και ατομικά.

Ας δούμε μερικά από αυτά τα παιχνίδια.

Παιχνίδι με καρτέλες.

Κανόνας της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας, όπως βέβαια και άλλων ξένων γλωσσών, είναι ν'αρχίζουμε από το αλφάβητο. Κάθε φορά που μαθαίνουμε ένα καινούριο γράμμα το γράφουμε στην καρτέλα (την ονομασία του και το πως προφέρεται). Όταν έχουμε αρκετά ή όλα τα γράμματα του αλφάβητου αρχίζουμε να παίζουμε.

α) Δίνεται χρόνος – 10 λεπτά. Κάθε ομάδα πρέπει να συντάξει λέξεις. Νικάει η ομάδα, η οποία θα φτιάξει περισσότερες λέξεις μέσα σε αυτό το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

β) Κάθε παιδί (ή ομάδα) πρέπει να συντάξει τρεις λέξεις. Νικάει αυτός που τελειώνει πρώτος και οι λέξεις του είναι σωστές.

Παιχνίδι αναγνώρισης λέξεων.

Παίζει όλη η τάξη, η οποία διαιρείται στις δύο ομάδες. Κάθε ομάδα επιλέγει τον αρχηγό της, ο οποίος γράφει στον πίνακα την ονομασία της ομάδας του. Μετά κάθε ομάδα επιλέγει από μια λέξη την οποία τη λείει σιγά στον καθηγητή. Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα βγαίνει στον πίνακα και ζωγραφίζει κουτάκια για τα γράμματα της λέξης του. Κάθε ομάδα με τη σειρά της λείει από ένα γράμμα (την ονομασία του γράμματος με σκοπό να μάθουν να ξεχωρίζουν τα "η", "ι", "υ", "ο", "ω") προσπαθώντας να βρει την κρυμμένη λέξη. Νικάει η ομάδα που θα βρει πρώτη τη σωστή λέξη.

Αυτά τα παιχνίδια δίνουν το κίνητρο στους μαθητές να μαθαίνουν τα γράμματα και τις λέξεις έτσι ώστε να μπορούν να λαμβάνουν μέρος σε αυτά και να βγαίνουν και νικητές, πράγμα που είναι σημαντικό σε αυτή την ηλικία.

Παιχνίδι επανάληψης λέξεων

Αρχίζοντας από τα πρώτα μαθήματα τα παιδιά μαθαίνουν τις λέξεις. Όταν το λεξιλόγιο των μαθητών γίνεται αρκετά πλούσιο παίζουμε.

Στο παιχνίδι παίρνουν μέρος συνήθως 7-8 μαθητές. Ο πρώτος λείει μια λέξη, ο επόμενος λείει τη λέξη που άκουσε και την δική του, ο τρίτος επαναλαμβάνει τη λέξη του πρώτου, του δευτέρου και προσθέτει και τη δική του λέξη. Έτσι συνεχίζουν ώσπου να μείνουν δυο τελευταίοι (νικητές) που μη μπερδεύοντας τη σειρά θα πούνε όλες τις προαναφερόμενες λέξεις. (π.χ. πρώτος – μπανάνα / δεύτερος – μπανάνα, λαγός / τρίτος – μπανάνα, λαγός, μύτη κτλ.)

Το παιχνίδι αυτό έχει ως σκοπό την επανάληψη των λέξεων, τη σωστή προφορά τους και την εξάσκηση της μνήμης.

Παιχνίδι "χέρια"

Τα παιδιά, συνήθως 7-8 μαθητές κάνουν κύκλο και ενώνουν τα χέρια τους. Χτυπώντας την παλάμη του επομένου ο καθένας λέει από μια λέξη της εξής έκφρασης "Κάθε παιδί ξέρει τουλάχιστον μια ελληνική λέξη. Ποια;" π.χ. ντομάτα και ο καθένας συνεχίζοντας με τη σειρά του λέει κάθε γράμμα της λέξης π.χ. ν τ ο μ α τ α. Από το παιχνίδι βγαίνει εκείνος που θα μπερδευτεί και θα πει λάθος γράμμα.

Το ίδιο παιχνίδι παίζουμε και όταν μαθαίνουμε τα αριθμητικά. Η φράση εδώ είναι "Έχω πουλιά. Πόσα;" π.χ. πέντε και ο καθένας συνεχίζοντας με τη σειρά του μετράει ένα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε. Από το παιχνίδι βγαίνει εκείνος που θα μπερδευτεί και θα πει λάθος αριθμό.

Μαθαίνοντας τα αριθμητικά επίσης χρησιμοποιούμε τις καρτέλες που γράφουν πάνω τους αριθμούς. Παίζουμε ως εξής – ο δάσκαλος λέει σε μαθητή τους αριθμούς, εκείνος πρέπει γρήγορα να τα βάλει στη σειρά με την οποία του τα είπε ο δάσκαλος. π.χ. ο δάσκαλος λέει δύο, τέσσερα, εννιά, ένα και το παιδί πρέπει να βάλει τις καρτέλες στην αντίστοιχη σειρά.

Επίσης, όταν μαθαίνουμε τους αριθμούς παίζουμε "μικρότερος – μεγαλύτερος". Μια από τις δύο ομάδες γράφει στο χαρτί κάποιο αριθμό και το κρύβει. Η άλλη ομάδα προσπαθεί να μαντέψει προτείνοντας έναν αριθμό. Η πρώτη ομάδα όμως πρέπει να πει αν είναι μικρότερος ή μεγαλύτερος από το κρυμμένο τους αριθμό. Έτσι συνεχίζεται ώσπου να γίνει γνωστός ο γραμμένος στο χαρτί αριθμός.

Ο σκοπός αυτών των παιχνιδιών είναι η επανάληψη των αριθμητικών.

Παιχνίδι "χρώματα"

Αυτό το παιχνίδι το παίζουμε όταν μαθαίνουμε τα χρώματα. Ένα παιδί ή λέει κάποιο ουσιαστικό ή δείχνει κάποιο πράγμα και ρωτάει "Τι χρώμα είναι; Τι χρώμα έχει;" Το άλλο παιδί απαντάει το χρώμα. π.χ. "Τι χρώμα έχει το λεμόνι;" - "Είναι κίτρινο".

Έτσι ομαδικά ή ατομικά οι μαθητές μαζεύουν τους πόντους. Δεν είναι απαραίτητο πάντα να τους βαθμολογούμε με κανονικό σχολικό σύστημα (δηλαδή 10, 9, 8 κτλ.). Είναι σημαντικό να μην ξεχνάμε ότι είναι μικρά

РОЛЕВЫЕ ИГРЫ И ЗАДАНИЯ НА УРОКАХ ГРЕЧЕСКОГО
ЯЗЫКА В 5-Х, 6-Х КЛАССАХ.

Использовать игровые технологии в учебном процессе возможно с детьми любой возрастной категории, ведь "Вся наша жизнь - игра, а мы все в ней актеры".

Эмоциональные и игровые приемы являются необходимыми элементами в решении познавательных, воспитательных задач в обучении иностранным языкам в школе. Многие современные учебники широко используют игровую методику в обучении детей иностранным языкам. Игра – хороший стимул в достижении успеха там, где порой оказываются неэффективными многочисленные традиционные упражнения. Урок может стать незабываемым путешествием в мир греческого языка, дать возможность не только сильным, но и слабым ученикам проявить свой творческий потенциал. Даже самый незначительный успех – огромный шаг на пути познания. Игра способствует выполнению важнейших методических задач: обеспечивает психологическую подготовку к речевому общению на уроке иностранного языка и многократное повторение языкового материала. Игра влияет на развитие познавательной активности. Она таит в себе огромное нравственное начало, так как делает труд радостным, творческим и увлекательным. Чем ближе к жизни игровая ситуация, тем легче и быстрее дети запоминают употребляемые в ней слова.

Проблема игры, по одной из концепций, возникла, как слагаемое проблемы свободного времени и досуга людей в силу многих тенденций религиозного, социально-экономического и культурного развития общества. В древнем мире игры были средоточием общественной жизни, им придавалось религиозно-политическое значение. Древние греки считали, что боги покровительствуют игрокам, и

Ф. Шиллер утверждал, что античные игры божественны и могут служить идеалом любых последующих видов досуга человека.

Прежде всего, следует учитывать, что игра как средство общения, обучения и накопления жизненного опыта является сложным социокультурным феноменом.

Сложность определяется многообразием форм игры, способов участия в них партнеров и алгоритмами проведения игры. Социокультурная природа игры очевидна, что делает ее незаменимым элементом обучения.

Я использую игру как форму обучения, значение которого невозможно исчерпать и оценить развлекательно-креативными возможностями. В том и состоит его феномен, что, являясь развлечением, отдыхом, игра способна перерасти в обучение, в творчество, в терапию, в модель типа человеческих отношений и проявлений в труде.

Реализую игровые приемы и ситуации при урочной форме занятий по греческому языку по следующим основным направлениям:

- дидактическая цель ставится перед учащимися в форме игровой задачи;
- учебная деятельность подчиняется правилам игры;
- учебный материал используется в качестве ее средства;
- в учебную деятельность вводится элемент соревнования, который переводит дидактическую задачу в игровую;
- успешное выполнение дидактического задания связывается с игровым результатом.

В настоящее время в методической литературе существует достаточно большое количество классификаций, систематизирующих виды учебных игр в соответствии с тем или иным классификационным критерием. Например, в зависимости от:

- целей и задач учебной игры;
- формы проведения;

- способ организации;
- степени сложности;
- количественного состава участников.

По целям и задачам обучения учебные игры, используемые на занятиях по иностранному языку, можно разделить на языковые и речевые.

По форме проведения выделяют игры предметные, подвижные, сюжетные или ситуационные, ролевые, игры-соревнования, интеллектуальные игры (ребусы, кроссворды, шарады, викторины), игры взаимодействия (коммуникативные, интерактивные).

По способу организации игры бывают компьютерные, письменные и устные, имитационно-моделирующие и креативные и т.д.

По степени сложности выполняемых действий все учебные игры подразделяются на "простые" (моноситуационные) и сложные (полиситуационные), а по длительности проведения они делятся на продолжительные и непродолжительные.

По количественному составу участников игры подразделяются на индивидуальные, парные, групповые, командные и коллективные.

Немаловажным является вопрос о месте учебной игры на уроке. Совершенно очевидно, что дать конкретные рекомендации по данному поводу не предоставляется возможным. Место игры в ходе урока, а так же ее продолжительность зависят от множества факторов. К назначенным факторам можно отнести:

- уровень обученности учащихся;
- уровень обучаемости;
- степень сложности материала;
- конкретные цели, задачи и условия.

Как известно, школьный курс иностранного языка призван обеспечить практическое овладение предметом. Эта задача требует от учителя с

первых шагов обучения учить умению общаться на изучаемом языке, пусть даже на самом элементарном уровне; заложить основу для дальнейшей коммуникативной деятельности школьников.

Одним из эффективных приемов в обучении общению являются ролевые игры. Они не случайно являются неотъемлемой частью урока иностранного языка. Ролевые игры в группе детей имеют неисчерпаемые возможности воссоздания самых различных отношений, в которые вступают люди в реальной жизни.

Психологами отмечено, что для поведения детей 5-ых, 6-ых классов характерны высокая активность, подвижность. Дети этого возраста свободны, раскованны, с интересом относятся к игровым формам работы, любят исполнять различные роли людей, которых видят вокруг себя, роли сказочных персонажей. У школьников этой возрастной группы происходит интенсивное развитие воспроизводящего воображения, их фантазия становится способной оживлять то, что получено извне в форме описания, создавать яркие образы увиденного и услышанного.

Ролевые задания – это первый шаг от репродуктивной речи к инициативной. Поскольку такие задания стимулируют школьников самостоятельно решать речевую задачу, их можно отнести к группе игр-упражнений с элементами драматизации. Например, один из разговоров был стимулирован так: "Ребята, наступило лето. Позади школьные будни. Мы едим в автобусе. Мы все из одного города, но из разных школ, поэтому не знаем друг друга. Нам надоело молчать. Давайте познакомимся и узнаем, в какой школе, в каком классе учится девочка или мальчик сидящий рядом".

Мы часто проводим работу в парах. Отдельные диалоги прослушивает весь класс. Каждый раз меняем обстоятельства в данной ситуации. При проведении ролевых игр можно также использовать средства наглядности. Можно вывесить картинки, на которых изображены отдельные ситуации. Учащимся предлагается роль персонажей, изображенных на картинках, в соответствии с ситуацией, представленной на ней.

Можно ввести также игру "Разговор по телефону". С помощью этой игры можно закрепить в речевой практике учеников довольно таки объемный словарный запас. Перед началом игры учащиеся учатся называть номер телефона по-гречески. Игра проводится в группах по три человека. Каждый получает карточку с ролевым заданием.

а) Позвони по телефону и пригласи подругу к себе в гости. Обязательно узнай у нее, что она делает в данный момент.

б) Тебя приглашают в гости. Можешь согласиться или отказаться. Если не можешь прийти, обоснуй свой отказ.

в) Ты мама. Звонит телефон. Ты поднимаешь трубку. Просят позвать твою дочь и т.д.

В заключении хочется подчеркнуть, что ролевые игры и задания – эффективный прием работы. Перечислим их достоинства:

- ролевая игра представляет собой условное воспроизведение ее участниками реальной практической деятельности людей, создает условия реального общения. Эффективность обучения здесь обусловлена в первую очередь взрывом мотивации, повышением интереса к предмету;
- игра активизирует стремление ребят к контакту друг с другом и учителем, разрушает традиционный барьер между учителем и учеником;
- игра дает возможность робким, неуверенным в себе учащимся говорить и тем самым преодолевать барьер неуверенности;
- в играх школьники овладевают такими элементами общения, как умение начать беседу, поддержать ее, прервать собеседника, в нужный момент согласиться с его мнением или опровергнуть его;
- практически все время в ролевой игре отведено на речевую практику, при этом не только говорящий, но и слушающий максимально активен, т. к. он должен понять и запомнить

реплику партнера, соотносить ее с ситуацией, правильно отреагировать на нее;

- ролевая игра мотивирует процесс обучения, она отвечает на вопросы (Почему?) - мотив и (Зачем?) - цель, т.е. нужно что-то сказать. Центром внимания становится содержание беседы;
- игры положительно влияют на формирование познавательных интересов школьников, способствуют осознанному освоению иностранного языка. Они содействуют развитию таких качеств, как самостоятельность, инициативность; воспитанию чувства коллективизма. Учащиеся активно, увлеченно работают, помогают друг другу, внимательно слушают своих товарищей; учитель лишь управляет учебной деятельностью;
- ролевая игра позволяет учитывать возрастные особенности учащихся, их интересы; расширяет контекст деятельности; выступает как эффективное средство создания мотива к иноязычному диалогическому общению; способствует реализации деятельностного подхода в обучении иностранному языку, когда в центре внимания находится ученик со своими интересами и потребностями.
- Ролевые игры и задания при овладении учебным материалом и закреплении его позволяют более точно и осознанно усвоить специфику его использования в речи. Именно в условиях игры осуществляется в значительной мере произвольное запоминание. Они также способствуют появлению у ребят искреннего желания общаться на иностранном языке не только на уроке, но и во внеурочное время. Иными словами, здесь успешно формируется внутренний мотив к изучению иностранного языка.

Уроки с применением ролевых игр и заданий проходят живо, эмоционально, при высокой активности учащихся в благоприятной психологической атмосфере.

ΤΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΡΟΛΩΝ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ 5^η ΚΑΙ 6^η ΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Το παιχνίδι είναι πολύ σημαντικό φαινόμενο στη διδασκαλία μιας ξένης γλώσσας. Πολλοί καθηγητές σήμερα χρησιμοποιούν τη μέθοδο διδασκαλίας μέσω του παιχνιδιού. Για τα παιδιά της ηλικίας 8-10 χρονών (πρόκειται για την 5^η και 6^η τάξη Δημοτικού) είναι πολύ χαρακτηριστικό το μεγάλο ενδιαφέρον για τα παιχνίδια. Τους αρέσει να παίζουν διάφορους ρόλους, και δάσκαλος ή καθηγητής μπορεί να τραβήξει αυτό το ενδιαφέρον αν θα προσφέρει στα παιδιά διάφορα παιχνίδια.

Κατά την εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας πολύ σημαντικός είναι ο προφορικός λόγος, ενδεχομένως τα παιδιά που παίζουν διάφορους ρόλους εξασκούν τις προφορικές τους ικανότητες. Μπορούμε να σχηματίσουμε διάφορα περιστατικά όπου τα παιδιά θα παίζουν διάφορους ρόλους και θα κάνουν διάφορους διαλόγους. Π.χ. θα μπορούσαμε να παίζουμε ένα διάλογο *Στο τηλέφωνο*. Το παιχνίδι είναι ομαδικό. Κάθε ομάδα αποτελείται από τρία άτομα. Στην αρχή του παιχνιδιού κάθε παιδί παίρνει την καρτέλα που αναφέρονται οι ρόλοι τους. α) Πάρε τηλέφωνο στη φίλη σου και κάλεσε την στο σπίτι. Να μάθεις τι κάνει εκείνη τη στιγμή η φίλη σου. β) Σε καλούν στο πάρτι, μπορείς να συμφωνείς ή όχι. Σε περίπτωση που δεν μπορείς να πας να εξηγήσεις γιατί. γ) Είσαι η μητέρα, το τηλέφωνο χτυπά. Θέλουν να μιλήσουν με την κόρη σου κτλ.

Η διδασκαλία μέσω παιχνιδιού είναι πολύ αποτελεσματική μέθοδος κατά τη διδασκαλία ξένης γλώσσας στα παιδιά, διότι το παιδί παίζει με μεγάλο ενδιαφέρον, προσπαθεί να μιλήσει στην ξένη (σε περίπτωση μας ελληνική) γλώσσα, να ακούσει τους συμμαθητές του για να μπορέσει να απαντήσει στις ερωτήσεις, το αποτέλεσμα τέτοιου είδους παιχνιδιού είναι η αυθόρμητη συγκράτηση στη μνήμη του λεξιλογίου και του καινούριου υλικού.

მედია მეტრეველი

თსუ კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და
ნეოგრეციისტიკის ინსტიტუტში ნეოგრეციისტიკის
მიმართულების თანამედროვე მდგომარეობა
და პრობლემები

დღეს ყველას კარგად მოგვეხსენება, რომ 2006-2007 წლებში თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, არათუ ნეოგრეციისტიკის მიმართულება, არამედ მრავალი სხვა ვიწრო სპეციალობა დახურვის სერიოზული საფრთხის წინაშე დადგა. ჩვენ შეგვიძლია ბევრი ვისაუბროთ იმაზე, რომ უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობა და განათლების სამინისტრო ხელოვნურად ცდილობენ ვიწრო სპეციალობებისა და მიმართულებების "განადგურებას", რომ საფრთხე მხოლოდ გარედან გვემუქრება, თუმცა ყველას გვიჭირს იმის აღიარება, რომ პრობლემები შეიძლება შიგნითაც არსებობდეს და მათი აღმოფხვრა სწორედ ჩვენს აქტიურ მუშაობასა და სურვილზეა დამოკიდებული.

დღესდღეობით ნეოგრეციისტიკის მიმართულება არაერთი სერიოზული სირთულის წინაშე დგას:

2006 წელს უნივერსიტეტის რეფორმის შედეგად ნეოგრეციისტიკის მიმართულებას მხოლოდ ერთი აკადემიური თანამდებობა – ასოც. პროფესორის თანამდებობა გამოეყო, რამაც ჩვენი მიმართულების სამომავლო განვითარებას სერიოზული საფრთხე შეუქმნა. (თუ გავითვალისწინებთ იმ გარემოებას, რომ ბოლონიის პროცესის მიხედვით მიმართულებებს, რომლებსაც არ გააჩნიათ სრული პროფესორის აკადემიური თანამდებობა, დახურვა ემუქრებათ, მაშინ ჩვენი მიმართულების მომავალი ბედი უკვე სრულებით გარკვეულია).

სასწავლო პროცესის ახალი სისტემა, რომლის მიხედვითაც სტუდენტი II ან, თუნდაც, III კურსიდან ირჩევს მისთვის სასურველ სპეციალობას, თავის მხრივ ამცირებს სტუდენტთა რაოდენობას. ეს პრობლემა ყველასთვის კარგად არის ცნობილი და ამაზე დიდხანს აღარ შევჩერდები.

არანაკლებ საგანგაშოა სხვა ფაქტორიც, რომელიც ხელს უწყობს ჩვენს მიმართულებაზე სტუდენტთა რაოდენობის შემცირებას. მე ვგულისხმობ უნივერსიტეტში რუსული სექტორის გაუქმებას.

ნეოგრეცისტის მიმართულების წინააღმდეგ არის მიმართული საშუალო სკოლებში ბერძნული ენის სწავლების შეეცირებაც და ა.შ.

თუმცა შვეთანხმდეთ, რომ ნეოგრეცისტის მიმართულებას საკუთრივაც გააჩნია არაერთი პრობლემა და, ვფიქრობ, თითოეული ჩვენგანი მაქსიმალურად უნდა შეეცადოს მათ დაძლევისა და აღმოფხვრას. ჩვენ ხშირად ვსაუბრობთ იმ სირთულებებზე, რომლებიც თან ახლავს სასწავლო პროცესს, ვმსჯელობთ, ვკამათობთ სახელმძღვანელოების შერჩევაზე, სწავლების სისტემაზე, სტუდენტების შეფასების ახალ პრინციპებზე, საბერძნეთის მხრიდან დაფინანსებული სხვადასხვა გრანტებით ვცდილობთ შევიწინარწინოთ საქართველოსა და საბერძნეთს შორის კულტურული ურთიერთობები და ამით უფრო მეტად პროდუქტიული გავხადოთ ნეოგრეცისტის განყოფილების მუშაობა და სხვ. თუმცა, პრობლემები მაინც რჩება და ხშირად, შესაძლოა, ჩვენ მათ ვერც კი ვამჩნევთ. სწორედ ამიტომ, მე გადავწყვიტე ჩამეტარებინა სტუდენტთა ერთგვარი გამოკითხვა და მათი დახმარებით გამეგო იმ სირთულებების შესახებ, რომლებსაც ისინი ინსტიტუტში ყოველდღიურად აწყდებიან. ჩემთვის, როგორც პედაგოგისთვის, საინტერესო იყო გამეგო მათი აზრი სწავლების სისტემის, სახელმძღვანელოების, პედაგოგების და ზოგადად ჩვენი დარგის სამომავლო პერსპექტივის შესახებ. შედეგები მართლაც საინტერესო იყო და ზოგ შემთხვევაში მოულოდნელიც. აქვე მინდა აღვნიშნო რომ გამოკითხვა ანონიმური იყო. სულ გამოიკითხა 39 სტუდენტი აქედან 15 მეორე კურსელი, 13 მესამე კურსელი და 11 მეოთხე კურსელი. კითხვარი 30 შეკითხვისაგან შედგებოდა, რომლებსაც თან 1-5 სავარაუდო პასუხიც ერთვოდა. ზოგიერთი შეკითხვის სპეციფიკიდან გამომდინარე სტუდენტს შეეძლო ერთი ან რამდენიმე პასუხის გაცემა (მაგ. მე-7, მე-8 და მე-17 კითხვები).

მე შევეცადე თანამიმდევრობით წარმოგეადგინო გამოკითხვის შედეგად მიღებული სტატისტიკური მონაცემები:

II კურსი

	კითხვები	პასუხები					
		სკოლაში	უნივერ-სიტეტში	სხვა			
1	პირველად სად დაუფლეთ ბერძნულ ენას?	0	9	6			
2	ხართ თუ არა ბერძნული წარმო-მეულობის?	5	10	----			
3	შეფასეთ თქვენს მიერ ბერძნული ენის ცოდნის დონე:	0	4	11			
4	გამკაოფილებთ თუ არა ბერძნული ენის სწავლების დონე უნივერსიტეტში?	13	0	2			
5	რამდენ საათს უთმობთ ბერძნულ ენაზე დამოუკიდებელ მუშაო-ბას?	4	9	2			
6	მოგწონთ თუ არა ის სახელ-მძღვანელოები, რომლებითაც სწავლობთ ახ. ბერძნულ ენას?	9	0	6			
7	შეიტანდით თუ არა ცვლილებებს ბერძნული ენის სწავლების სის-ტემაში, და თუ შეიტანდით როგორს?	5	1	7			

8	მომავალში ბერძნული ენის სწავლების რა ახალი მეთოდის გამოყენებას ისურვებდით?	ლინგვაფონის კურს. 2	სინქრ. თარგ-მანის კურს. 13	ინტერნეტის საშუალებით 2	
9	თელით თუ არა საქირიოდ, ისწავლებოდეს მე-3 სემესტრიდან არაადაპტირებული ბერძნული მხატვრული ლიტერატურული ტექსტები (მოთხრობების სახით)?	კი 11	არა 4		
10	კითხულობთ თუ არა პროგრამის გარეშე ბერძნულენოვან ლიტერატურას?	ყოველთვის 2	ხანდახან 10	საერთოდ არ 3	
11	გაკმაყოფილებთ თუ არა კედ-გოგების კომპეტენცია?	სავსებით 13	საშუალოდ 2		
12	დაახასიათეთ ოქვენსა და პედაგოგებს შორის ურთიერთობები:	ნორმალური 10	მეგობრული 5		
13	ობიექტურ სურათს იძლევა, თუ არა დღევანდელი 100 ქულიანი შეფასების სისტემა?	კი 13	არა 2		
14	აპირებთ თუ არა მაგისტრატურაში სწავლის გაგრძელებას:	კი 8	არა 1	არ ვიცი 6	
15	მომავალში დარწმუნებული ხართ, რომ დასაქმდებით:	პროფესიით 12	არაპროფესიით 3		

16	აპირებთ თუ არა პრაფესიის შეცვლას	კი 1	არა 10	არ უიცი 4			
17	ამ ეტაპზე რა გიჭირთ ყველაზე მეტად	ბერძნ. საუბარი 6	კითხვა და შინაარსის გაგება 0	ცოცხალი ენის გაგება 4	ბერძნ. ნერა 3	თარგმანი 3	
18	მიგაჩნიათ თუ არა, რომ სტუდენტები საკმარისად არიან ჩართულნი ინსტიტუტის კულტურულ ღონისძიებებში?	კი 2	არა 13				
19	ინსტიტუტში კულტურული ღონისძიებების სიხშირე და მოკიდებულება	საბერძნ. საელჩო აქტიურობაზე 0	პედაგოგების აქტიურობაზე 1	სტუდენტების აქტიურობაზე 13	სხვა 1		
20	რას თვლით: საჭიროდ, რომ დამატებით შემოვთავაზოთ ინსტიტუტის ხელმძღვანელობამ?	დამატებითი გაკვეთილები 2	ბერძნ. კინოს ჩვენებები 3	კულტურული ხასიათის ექსკურსიები 12	ბერძნ. ცეკვისა და სიმღერის გაკვ. 2		
21	თვლით თუ არა, რომ ინსტიტუტში ნეოგრეციისტიკის ზიზარ-თულების სტუდენტებს ისეთივე ყურადღება ეთმობა, როგორც სხვა მიმართულებებზე?	კი 9	არა 6				

სახელმძღვანელობის შეფასების ცხრილი

	ქ უ ლ ე ბ ი				
	0	1	2	3	4
გრამატიკა	---	2	2	1	10
ტექსტები	1	---	2	2	10
ლექსიკა	---	1	1	4	9
სავარჯიშოები	---	1	1	3	10

ლექციისა და სემინარის მსვლელობა

ა)

გაკვეთილის გამოკითხვა	სავარჯიშოებზე მუშაობა	დაფასთან მუშაობა	ახალი მასალის ახსნა	თავისუფალ თემაზე საუბარი
30-50%	15-30%	5-15%	20-30%	5-10%

ბ)

მასწავლებლის აქტიურობა	სტუდენტების აქტიურობა
50-60%	40-60%

თავისუფალი კითხვები

კითხვაზე - თვეში რამდენჯერ წერთ კოლოქვიუმს? - პასუხი საშუალოდ 3-5-მდე მერყეობდა.

რა საგნის დამატებას ისურვებდით თქვენს სპეციალობაზე? - სასაუბრო ბერძნული ენა და თანამედროვე საბერძნეთის კულტურა და ისტორია.

ბერძნულ ენაში უკანასკნელად მიღებული საგამოცდო ქულა - 51-53 (2), 61-69 (3), 80-89 (6), 92-98 (4).

გრამატიკის საკითხი, რომელიც ყველაზე მეტად გაგიჭირდათ - ვნებითი გვარის იმპერფექტი, ვნებითი გვარის ზმნების აორისტი.

|| კურსელთან 4 სტუდენტი ნამყოფია საბერძნეთში 1-8-ჯერ. დანარჩენი 11 არც ერთხელ არ არის ნამყოფი.

	დან არაადაპტირებული ბერძნული მხატვრული ლიტერატურული ტექსტები (მოთხრობების სახით)?								
10	კითხულობთ თუ არა პროგრამის გარეშე ბერძნულენოვან ლიტერატურას?	ყოველთვის 2	ხანდახან 9	საერთოდ არ კითხულობ 2					
11	გაკმაყოფილებთ თუ არა პედაგოგების კომპეტენცია?	საქმებით 10	საშუალოდ 3						
12	დაახასიათეთ თქვენსა და პედაგოგებს შორის ურთიერთობები:	ნორმალური 7	მეგობრული 6	უარყოფითი 0					
13	ობიექტურ სურათს იძლევა, თუ არა დღევანდელი 100 ქულიანი შეფასების სისტემა?	კი 8	არა 5	---					
14	აძირებით თუ არა მაგისტრატურაში სწავლის გაგრძელებას.	კი 3	არა 0	არ ვიცი 10					
15	შომავალში დარწმუნებული ხართ, რომ დასაქმდებით:	უროფესიტით 7	არაპროფესიტით 5	არ უპასუხა 1					
16	აძირებით თუ არა პროფესიის შეცვლას	კი 4	არა 6	არ ვიცი 3					
17	ამ ეტაპზე რა გიჭირთ ყველაზე მეტად	ბერძნ. საუბარი 1	კითხვა და შინაარსის გაგება 0	კოცხალი ენის გაგება 1	ბერძნ. წერა 8	თარგმანი 3			
18	მიგანჩიათ თუ არა, რომ სტუდენტები საკმარისად არიან ჩართულნი ინსტიტუტის კულტურულ ღონისძიებებში?	კი 6	არა 7						

19	ინსტიტუტში კულტურული ღონისძიებების სიხშირე და მოკიდებულია	საბერძ. საელაფ. აქტიურობაზე 1	პედაგოგების აქტიურობაზე 6	სტუდენტების აქტიურობაზე 6	სხვა 0
20	რას თვლით საჭიროდ, რომ დამატებით შემოგთავაზოთ ინსტიტუტის ხელმძღვანელობამ?	დამატებითი გაკვეთილები 0	ბერძ. კინოს ჩვენებები 1	კულტურული ხასიათის ექსკურსიები 9	ბერძ. ცეკვისა და სიმღერის გაკვეთა 4
21	თვლით თუ არა, რომ ინსტიტუტში ნეოგრეციტიკოს მიმართულების სტუდენტებს ისეთივე ყურადღება ეთმობა, როგორც სხვა მიმართულულებზე?	კი 9	არა 4		

სახელმძღვანელოების შეფასების ცხრილი

	ქ უ ლ ე ბ ი				
	0	1	2	3	4
გრამატიკა	---	---	1	4	8
ტექსტები	---	4	4	2	3
ლექსიკა	---	---	3	3	7
სავარჯიშოები	---	3	3	4	3

ლექციისა და სემინარის მსვლელობა

ა)

გაკვეთილის გამოკითხვა	სავარჯიშოებზე მუშაობა	დაფასთან მუშაობა	ახალი მასალის ახსნა	თავისუფალ თემაზე საუბარი
25-50%	10-20%	5-15%	20-40%	20-30%

ბ)

მასწავლებლის ურობა	აქტი-	სტუდენტების ურობა	აქტი-
50-60%		40-50%	

თავისუფალი კითხვები

კითხვაზე – თვეში რამდენჯერ წერთ კოლოქვიუმს? – პასუხი საშუალოდ 2-4-მდე მერყეობდა.

რა საგნის დამატებას ისურვებდით თქვენს სპეციალობაზე? – სასაუბრო ბერძნული ენა და თანამედროვე საბერძნეთის ისტორია, ანტიკ. ლიტერატურის ისტ., ლათინური ენა.

ბერძნულ ენაში უკანასკნელად მიღებული საგამოცდო ქულა – 82-90 (8), 94-95 (3) ორმა სტუდენტმა თავი შეიკავა პასუხისგან.

გრამატიკის საკითხი, რომელიც ყველაზე მეტად გაგიჭირდათ – იმპერფექტი, ვნებითი გვარის უღლება, პლუსკვამპერფექტი.

¶ კურსის სტუდენტებიდან 10 ბავშვი ნამყოფია საბერძნეთში 1-4-ჯერ. დანარჩენი 3 არც ერთხელ არ არის ნამყოფი.

IV კურსი

კითხვები		პასუხები			
1	პირველად სად დაეფულეთ ბერძნულ ენას?	სკოლაში 2	უნივერ-სიტეტი 9	სხვა	
2	ხარი თუ არა ბერძნული ნარიზობე-ლობის?	დაახ 3	არა 8	----	
3	შუაფასით თქვენს მიერ ბერძნული ენის ცოდნის დონე:	ძალ.კარგი 0	კარგი 5	საშუალო 6	
4	გაკმაყოფილებით თუ არა ბერძნული ენის სწავლების დონე უნივერ-სიტეტში?	საკლებით 6	სრულეობით არა 1	სხვა საგნებთან შედარ. ნორმალ. 4	
5	რამდენ საათს უთმობთ ბერძნულ ენაზე დამოუკიდებელ მუშაობას?	1-2 სთ. 4	2-3 სთ. 7	1 სთ.-ზე ნაკლ. 0	
6	მოგწონთ თუ არა ის სახელმძღვანელოები, რომლებითაც სწავლობთ ახ. ბერძნულ ენას?	საკლებით 2	სრულეობით არა 0	უკეთესიც შეიძლ. 9	
7	შეიტანდით თუ არა ცვლილებებს ბერძნული ენის სწავლების სისტემაში, და თუ შეიტანდით როგორს?	არა 3	გრამატიკის სწავლ. 2	სასაუბრო ენის სწავლ. 4	ბერძნული კულტ. და ისტ. სწავლ.- ბაში 5
8	მოზივადი ბერძნული ენის სწავ-ლების რა ახალი მეთოდის გამოყენე-ბას ისურვებდით?	ლინგვაფო-ნის კურს. 6	სინკრ. თარგმანის კურს. 2	ინტერნეტის საშუალებით 3	

9	თვლით თუ არა საჭიროდ, ისწავლებოდა მე-3 სემესტრიდან არაადაპტირებული ბერძნული მხატვრული ლიტერატურული ტექსტები (შოთხრობების სახით)?	კი 8	არა 2	არ უპასუხა 1		
10	კითხულობთ თუ არა პროგრამის გარეშე ბერძნულენოვან ლიტერატურას?	ყოველთვის 0	ხანდახან 5	საერთოდ არ კითხულობ 6		
11	გაცემოფილებთ თუ არა პედაგოგების კომპეტენცია?	საუკუბით 5	საშუალოდ 6	არ გვაცემოფილებს 0		
12	დაახასიათეთ თქვენსა და პედაგოგებს შორის ურთიერთობები:	ნორ-მალური 3	შეგობრული 7	უარყოფითი 0		
13	ობიექტურ სურათს იძლევა, თუ არა დღევანდელი 100 ქულიანი შეფასების სისტემა?	კი 9	არა 2	---		
14	ამირებთ თუ არა მენისტრატურაში სწავლის გაგრძელებას:	კი 5	არა 0	არ კიცი 6		
15	მომავალში დარწმუნებული ხართ, რომ დასაქმდებით:	პროფესიით 1	არაპროფესიით 5	არ უპასუხა 5		
16	ამირებთ თუ არა პროფესიის შეცვლას	კი 2	არა 2	არ კიცი 7		
17	ამ ეტაპზე რა გიჭირთ ყველაზე მეტად	ბერძნ. საუბარი 5	კითხვა და შინაარსის გაგება 0	ცოცხალი ენის გაგება 2	ბერძნ. ნერა 4	თარგმანი 4

18	მიგაჩინათ თუ არა, რომ სტუდენტები საკმარისად არიან ჩართულნი ინსტიტუტის კულტურულ ღონისძიებებში?	კი 1	არა 10				
19	ინსტიტუტში კულტურული ღონისძიებების სიხშირე დამოკიდებულია	საბერძნულად საქტიურობაზე 0	პედაგოგების აქტიურობაზე 5	სტუდენტების აქტიურობაზე 6	სხვა 0		
20	რას თვლით საჭიროდ, რომ დამატებით შემოგთავაზოთ ინსტიტუტის ხელმძღვანელობამ?	დამატებითი გაკვეთილები 2	ბერძნული, კინოს ჩვენებები 6	კულტურული ხასიათის ექსკურსიები 7	ბერძნული, ცეკვა და სიმღერის გაკვეთილები 5		
21	თვლით თუ არა, რომ ინსტიტუტში ნეოგოგონების მიმართულების სტუდენტებს ისეთივე ყურადღება ეთმობა, როგორც სხვა მიმართულენებზე?	კი 4	არა 6	არ უბაძვას 1			

სახელმძღვანელოების შეფასების ცხრილი

	ქ უ ლ ე ბ ი				
	0	1	2	3	4
გრამატიკა	---	---	2	7	2
ტექსტები	---	---	3	5	3
ლექსიკა	---	---	---	6	5
სავარჯიშოები	---	1	2	5	3

ლექციისა და სემინარის მსვლელობა

ა)

გაკვეთილის გამოკითხვა	სავარჯიშოებზე მუშაობა	დაფასთან მუშაობა	ახალი მასალის ახსნა	თავისუფალ თემაზე საუბარი
20-60%	10-20%	0-10%	20-50%	15-20%

ბ)

მასწავლებლის აქტიურობა	სტუდენტების აქტიურობა
50-60%	40-50%

თავისუფალი კითხვები

კითხვაზე – თვეში რამდენჯერ წერთ კოლოქვიუმს? – პასუხი საშუალოდ 3-5-მდე მერყეობდა.

რა საგნის დამატებას ისურვებდით თქვენს სპეციალობაზე – სასაუბრო ბერძნული ენა, სინქრონული თარგმანი, ანტიკ. ლიტერატურის ისტორია და დასავლეთ ლიტერატურის ისტორია.

ბერძნულ ენაში უკანასკნელად მიღებული საგამოცდო ქულა – 80-88 (7), 96 (1), 51 (1) ორმა სტუდენტმა თავი შეიკავა პასუხისგან.

გრამატიკის საკითხი, რომელიც ყველაზე მეტად გაგიჭირდათ – ზმნის ფორმები, გვარი, ზმნა, ბრუნება.

IV კურსის 11 სტუდენტიდან 4 სტუდენტი არც ერთხელ არ არის ნამყოფი საბერძნეთში.

ჩვენს მიერ ჩატარებული სტატისტიკური გამოკითხვის მიხედვით: გამოიკვეთა ის ძირითადი პრობლემები და სირთულეები, რომლებიც რეალურად არსებობს დღეს ნეოგრეცისტიკის მიმართულებაზე:

1. სახელმძღვანელოები მომავალში სასურველი იქნებოდა უფრო თანამედროვე და განახლებული გამოცემებით ჩაგვენაცვლებინა (განსაკუთრებით ეს ეხება III და IV კურსის სტუდენტების სახელმძღვანელოებს).

2. ერთსემესტრიანი სალექციო კურსი "თანამედროვე საბერძნეთის ისტორია და კულტურა" სასურველი იქნებოდა ორსემესტრიან სალექციო კურსად წაკითხულიყო, რადგან სტუდენტების დაინტერესება ამ საგნის მიმართ, როგორც გამოკითხვამ გვიჩვენა, საკმაოდ მაღალია.

3. სინქრონული თარგმანისა და "ლინგაფონის" კურსების მიმართ სტუდენტთა ინტერესის გათვალისწინებით სასურველი იქნებოდა სავალდებულო ან არჩევით საგნად წაკითხულიყო შესაბამისი კურსი. აქვე ხაზი უნდა გაესვას იმ გარემოებას, რომ 2006-7 წლებში იოანის ფ. კოსტოპულოსის ფონდის მიერ დაფინანსებულმა სინქრონული თარგმანის პროექტმა საკმაოდ კარგი შედეგები გვიჩვენა.

4. საინტერესოა სტუდენტების დამოკიდებულება თავიანთი მომავალი პროფესიის მიმართ. 39 გამოკითხული სტუდენტიდან 20-ს მიაჩნია, რომ მომავალში პროფესიით დასაქმდება. სამწუხაროდ, რეალური სურათი დღესდღეობით სრულებით განსხვავებულია და ჩვენი განყოფილების კურსდამთავრებულებზე მოთხოვნა არც თუ ისე მაღალია. ეს ვითარება, რა თქმა უნდა, თავის მხრივ ხელს უწყობს სტუდენტების ჩვენი სპეციალობით ნაკლებად დაინტერესებას.

5. საგანგაშოა საბერძნეთში საზაფხულო ენის შემსწავლელი კურსებისა და სტიპენდიების რაოდენობის შემცირებაც (39 სტუდენტიდან 18 არც ერთხელ არ არის ნაშყოფი საბერძნეთში).

წარმოდგენილი გამოკითხვის მიზანი იყო სტუდენტების უშუალო მონაწილეობითა და დახმარებით წარმოგვედგინა ნეოგრეცისტიკის მიმართულებაზე სასწავლო პროცესთან და პროგრამებთან დაკავშირებული პრობლემები და ამით ნათელი სურათი შეგვექმნოდა აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით.

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΤΙΦΛΙΔΑΣ

Η παρούσα μελέτη που στηρίζεται στη στατιστική έρευνα μεταξύ των φοιτητών του Τμήματος Νεοελληνικών Σπουδών του ΚΠΤ είχε ως στόχο να παρουσιάσει τα προβλήματα της διδασκαλίας της νεοελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Παρόλο που οι εκπαιδευτικοί του Τμήματος προσπαθούμε με διάφορα προγράμματα και δωρεές που χρηματοδοτούνται από την ελληνική πλευρά, να κάνουμε τη λειτουργία του Τμήματος μας πιο καρποφόρα και γόνιμη τα άλλα ζητήματα πάλι μένουν άλυτα. Γι' αυτό το λόγο αποφάσισα να κάνω μια έρευνα ανάμεσα στους φοιτητές και να μάθω τα προβλήματα που τους ενοχλούν και που τα αντιμετωπίζουν καθημερινά στο Πανεπιστήμιο. Για μένα, ως εκπαιδευτικό ήταν πολύ ενδιαφέρουσα η γνώμη τους σχετικά με εγχειρίδια, καθηγητές, διδασκαλία κτλ. Τα αποτελέσματα ήταν πραγματικά πολύ ενδιαφέροντα και σε μερικά σημεία απροσδόκητα. Η έρευνα ήταν ανώνυμη, συνολικά ερωτήθηκαν 39 φοιτητές (15 από το 2^ο έτος, 13 από το 3^ο έτος και 11 από το 4^ο έτος). Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από 30 ερωτήσεις και είχε 1-5 απαντήσεις.

Η παρούσα έρευνα απόδειξε ότι τα βασικά προβλήματα στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών αφορούν:

1. τα εγχειρίδια με τα οποία διδάσκεται η νεοελληνική γλώσσα (ιδιαίτερα στο 3^ο και 4^ο έτος),
2. το υποχρεωτικό μάθημα της Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας και Πολιτισμού που διδάσκεται μόνο ένα εξάμηνο αντί να διδάσκεται τουλάχιστον δυο εξάμηνα, γιατί το ενδιαφέρον των φοιτητών είναι αρκετά μεγάλο,
3. τα μαθήματα της ταυτόχρονης μετάφρασης που υλοποιήθηκαν με τη χορηγία του Ιδρύματος Ιωάννου Φ. Κωστόπουλου για μόνο ένα χρόνο

να συνεχιστούν και στο μέλλον στα πλαίσια του υποχρεωτικού μαθήματος.

4. την απασχόληση των φοιτητών ύστερα από την ολοκλήρωση των σπουδών τους στο Πανεπιστήμιο. Παρόλο που οι 20 από 39 φοιτητές θεωρούν ότι θα προσληφθούν ανάλογα με την ειδίκευση τους. Όμως η πραγματική κατάσταση δυστυχώς είναι εντελώς διαφορετική.

5. τη μείωση των θερινών προγραμμάτων και υποτροφιών εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας στην Ελλάδα (από 39 φοιτητές 18 ποτέ δεν έχουν πάει στην Ελλάδα με θερινά προγράμματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας).

Συνοψίζοντας θα ήθελα να πω, ότι παίρνοντας υπόψη τα παραπάνω προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζονται από τους φοιτητές μας, οι εκπαιδευτικοί με κάθε τρόπο πρέπει να προσπαθήσουμε να τα λύσουμε και να δημιουργήσουμε στους φοιτητές μας πιο καλύτερες συνθήκες για τις σπουδές τους.

უცხო ენების სწავლების ახალი მეთოდები

"რამდენი ენაც იცი, იმდენი ადამიანი ხარ". დღეს ეს გამოთქმა ძალიან აქტუალურია და მიახლოებული სინამდვილესთან. აუცილებელია უცხო ენების ადრეულ ასაკში შესწავლა. ასაკი ხელს უწყობს ენის არამართო მყარ და თავისუფალ ფლობას, არამედ მას აქვს დიდი ინტელექტუალური და ზნეობრივი პოტენციალი.

უცხო ენის, როგორც სასკოლო დისციპლინის ძირითადი ფუნქციაა ბავშვის საერთო სამეცნიერო და ელემენტარული ფილოლოგიური ცოდნის განვითარება. ეს არის ერთ-ერთი საშუალება რითიც შეგვიძლია დაეუახლოვდეთ სხვა ერის კულტურას. ყველა ამ ფუნქციის რეალიზაცია უნდა მოხდეს ადრეულ ასაკში, რათა მივალნიოთ დადებით შედეგს.

ცნობილია, რომ მცირეწლოვანთათვის ენის შესწავლა უფრო ადვილია, რადგანაც სასკოლო ასაკი ყველაზე ხელსაყრელია ენის დასაუფლებლად. ამავე ასაკში შეგვიძლია ჩამოვაყალიბოთ და გამოვასწოროთ მეტყველება.

ენის შესწავლისას უნდა გავითვალისწინოთ, რომ კონტაქტი ბავშვსა და მასწავლებელს შორის არის ერთ-ერთი ძირითადი პრობლემა. სკოლაში ახალგაზრდა პედაგოგის ყოველდღიური მოვალეობა მოითხოვს დიდ პროფესიონალიზმს. ყველაზე გავრცელებული შეცდომა, რომელსაც უშეუბუნ მასწავლებლები – არის კლასის ორგანიზაციის მოუხერხებლობა.

არსებობს უცხო ენის შესწავლის მრავალი მეთოდი, მაგალითად: ზნაკოვის, ელკონინ-დავიდოვის, ვალდორფის, შოვარდის, ეიდეტიკის და სხვა. ამ მეთოდებით მუშაობის პრინციპები დამოკიდებულია ასაკზე, სპეციალიზირებულ სკოლებსა და სახელმძღვანელოებზე. ყველა ზემოჩამოთვლილი მეთოდი ნაკლებად განვითარებულია საქართველოში და ამიტომაც ნაკლებად პროდუქტიულია.

უცხო ენის შესწავლის გასაადვილებლად და დადებითი შედეგის მისაღებად შეგვიძლია გამოვიყენოთ შემდეგი მეთოდები:

1. გაკვეთილის ტრადიციული დაყოფა – 20 წუთი გამოკითხვა და 20 წუთი ახალი მასალის ახსნა უკვე მოძველებულია, რადგანაც ამ დროის განმავ-

ლობაში ბავშვი ცდილობს დაიმახსოვროს ეს მასალა მხოლოდ საკონტროლოსთვის. აუცილებელია, მოსწავლემ მიიღოს მონაწილეობა გაკვეთილის გამოკითხვაშიც და მის ახსნაშიც. ჩვენი მიზანია, ბავშვმა ისწავლოს მასალა და არა ის, რომ კარგად დაწეროს საკონტროლო. ასევე, ყველაფერი უნდა იყოს "დამონებული" პრაქტიკულად. ამისთვის საჭიროა პირველივე გაკვეთილიდან მასალა აეხსნათ და ველაპარაკოთ მოსწავლეებს იმ ენაზე, რომელსაც შევასწავლით. რა თქმა უნდა, ჩნდება კითხვა: როგორ ველაპარაკოთ იმ ენაზე, რომელიც არ ესმით? ამ შემთხვევაში ყველა ხერხი გამოსადეგია, თუნდაც უესტი. ასევე აღსანიშნავია, რომ ყველა ბავშვს მოსწონს "მასწავლებლობა" და თუ ჩვენ რომელიმე მოსწავლეს დავუთმობთ ჩვენს ადგილს, ვგულისხმობთ გაკვეთილის ახსნის მომენტს, არსებობს უფრო მეტი შანსი, რომ ეს ბავშვი მაინც, პირობითი "მასწავლებელი", დაიმახსოვრებს რამდენიმე სიტყვას. მაგალითად: თუ ვასწავლით სიტყვა σκάλοδ-ს, უნდა გამოვიყვანოთ ბავშვი და ეს სიტყვა დავაწერიოთ მას. ამ შემთხვევისთვის უადგილო არ იქნება გავიხსენოთ ძველი ჩინური სიბრძნე: "მითხარი და ნამდვილად დამავეიწყდება. მაჩვენე და შეიძლება დამამახსოვრდეს. გამაკეთებინე და ნამდვილად გავიგებ." პრაქტიკის გარეშე ეს შესწავლილი მასალა უბრალოდ დაილექება მოსწავლის პასიურ მარაგში, რაც მიუღებელია მისი მომავალი განვითარებისთვის. ჩვენ ხომ ვერ ვანდობთ ჩვენს სიცოცხლეს ექიმს, რომელმაც იცის თავისი პროფესია მხოლოდ თეორიულად. ასეთი მაგალითის მოყვანით შეგვიძლია დავამტკიცოთ, რომ პრაქტიკისა და მოქმედების გარეშე მასწავლებლის შრომა ამაოა.

2. აუცილებელია შევცვალოთ საკონტროლო ტესტით, რადგანაც ტესტის საშუალებით ჩვენ შეგვიძლია ერთდროულად გადავჭრათ ორი პრობლემა: შევამოწმოთ ბავშვის ცოდნა და მივაჩვიოთ ის ტესტირების სისტემას. რა თქმა უნდა, ტესტი არ უნდა იყოს აწყობილი მხოლოდ სწორი პასუხის შემოხაზვის პრინციპზე. ასევე, აუცილებელია წარმოვადგინოთ ტესტი რამდენიმე ვარიანტში და უკეთესი იქნება, თუ ეს წერა ჩატარდება ყოველი ბავშვისთვის ინდივიდუალურად. ასეთი მიდგომა დაგვეხმარება თავიდან ავიცილოთ ტესტის ერთმანეთისგან გადაწერა. წარმოგიდგენთ ამგვარი ტესტის ნიმუშს:

Τεστ 'προόδου Α'

Ημερομηνία _____

Όνοματεπώνυμο _____

Βαθμολογία 10/ _____

Μεταφράστε στα ελληνικά: 4/___

მაქვს ერთი ჩანთა.

ტანმოვარჯიშე

კარტოფილი

ფესვი

კონვერტი

ნაძვის ხე

მზე

მე მქვია ანა.

Βάλτε το σωστό άρθρο: 6/___

φίλη

α)το

β)ένα

γ)ο

δ)η

λύκος

α)τον

β)με

γ)ο

δ)το

γέφυρα

α)μια

β)ένας

γ)ο

δ)τον

μήλο

α)ένας

β)ένα

γ)μια

δ)ο

νεαρός

α)το

β)η

γ)ο

δ)ένα

κόκορας

α)ο

β)μια

γ)το

δ)τη

παγωτό

α)η

β)ένα

γ)ο

δ)σε

ζώνη

α)να

β)ο

γ)η

δ)ένα

φόρεμα

α)μια

β)η

γ)ένας

δ)ένα

πόλη

α)ο

β)τον

γ)η

δ)με

πίνακας

α)ένα

β)ο

γ)να

δ)το

σκάκι

α)τη

β)τον

γ)το

δ)η

Δασκάλα – Μαρίνα Ορέχοβα

Υπογραφή –

3. დიდ ინტერესს იწვევს გაკვეთილზე ენის შემსწავლელი კომპიუტერული თამაშებისა და სხვა მულტიმედიაური საშუალებების გამოყენება. ასეთი

ტიპის გაკვეთილის ჩატარება შესაძლებელი იქნება მცირერიცხოვან კლასში. მაგალითისთვის წარმოგიდგენთ პროგრამა "Talk Now" -ს.

4. მეთოდი, რომელსაც წარმოგიდგენთ სხვადასხვაგვარი თამაშებისაგან შედგება. მაგალითად, წარმოგიდგენთ ვარვარა გალიცკაიას მოგონილ თამაშს. ასეთი თამაშის გამოყენება სასურველია დიდი აზარტის მქონე და მცირენოვანი ბავშვებისთვის. თამაშის პრინციპი მდგომარეობს შემდეგში: ყველა ნაცნობ და შესწავლილ სიტყვას ვწერთ ცალ-ცალკე ბარათებზე, რომლის უკანა მხარე ერთნაირია. ასევე ამ "ბარათებს" ვურევთ ოთხ "ჯოკერს", რომლებსაც შეუძლიათ შეცვალონ ნებისმიერი სიტყვა. ვურიგებთ ექვს-ექვს ბარათს თითოეულ ბავშვს. მოსწავლემ ერთ ჯგუფში უნდა გააერთიანოს მინიმუმ სამი სიტყვა, მაგალითად κραισί, νερό, γάλα და თქვას ბერძნულად κραισί, νερό, γάλα είναι ποτά. ასეთი თამაშის მეშვეობით ჩვენ ვამდიდრებთ არა მარტო მოსწავლის ლექსიკურ მარაგს, არამედ ელემენტარულ დონეზე შევასწავლით გრამატიკასაც. რისთვის არის საჭირო "ჯოკერი"? თუ ბავშვს ხელთ აქვს მხოლოდ ორი სიტყვა მას შეუძლია გამოიყენოს "ჯოკერი", რომელიც ცვლის ნებისმიერ სიტყვას. მაგალითად, ბავშვს ხელში უჭირავს ორი ბარათი სიტყვებით γάτα და σκύλος ასეთ შემთხვევაში ის იყენებს "ჯოკერს" და თავად ამბობს, რომ მესამე სიტყვა არის λύκος. თამაში გრძელდება ბარათების გამოლევამდე. ასაკის მიხედვით შეიძლება ეს თამაში გაეართულოთ და ვეთამაშოთ 4 ან 5 სიტყვის: ზმნების, ზედსართავი სახელის, არსებითი სახელის შეგროვებაზე.

იმ მოსწავლეთათვის, რომლებსაც შეუძლიათ საუბარი, არსებობს შემდეგი სახის თამაში: ცალ-ცალკე ბარათებზე ვწერთ სიტყვებს უცხო ენაზე და ქვევით ვუთითებთ ხუთ სიტყვას, რომლის გამოყენებაც არ შეიძლება სიტყვის ახსნის დროს. მაგალითად,

πόρτα
ανοίγω
κλείνω
ξύλο
κλειδί
είσοδος

ამის შემდეგ ვყოფთ კლასს ორ ან მეტ გუნდად და ვურიგებთ მათ ამ ბარათებს. ნებადართულია ლექსიკონის გამოყენება. თითო-თითო ბავშვი თითოეული გუნდიდან გამოდის და უხსნის თავის გუნდს იმ სიტყვებს,

რომლებიც მათ მასწავლებელმა დაურიაგა. მოგებულისა ის გუნდი, რომელმაც უფრო მეტი სიტყვა გამოიყენო.

პრაქტიკიდან გამომდინარე, ამ მეთოდების გამოყენების შემდეგ მოსწავლეთა ინტელექტუალური დონე საგრძნობლად აინეცს, რითაც არაერთი პრობლემა გადაიჭრება.

Μαρίνα Ορέχοβα

ΟΙ ΝΕΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Το βασικό πλεονέκτημα της εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας είναι η ανάπτυξη της κοινής φωνητικής δραστηριότητας και της στοιχειώδους φιλολογικής γνώσης του μαθητή. Όλα αυτά δίνουν τη δυνατότητα να έρθουμε σ'επαφή με τον πολιτισμό άλλου λαού.

Υπάρχουν πολλές μέθοδοι της διδασκαλίας ξένων γλωσσών π.χ., του Ζνάκοβ, του Ελκον –Νταβίντοβ, του Χοβάρντ κτλ. Η επιτυχία αυτών των μεθόδων εξαρτάται από την ηλικία, ειδικά σχολεία και εγχειρίδια. Οι προαναφερθείσες μέθοδοι δεν είναι αναπτυγμένες στη Γεωργία και γι'αυτό δεν είναι αποδοτικές.

Μπορώ να σας παρουσιάσω τέσσερις νέες μεθόδους, που χρησιμοποιούμε σήμερα στα σχολεία:

1. Δεν πρέπει πια να διαιρείται το μάθημα στο παραδοσιακό 20 λεπτά εξέταση και 20 λεπτά εξήγηση νέου μαθήματος. Το παιδί το ίδιο πρέπει να παίρνει μέρος και στην εξέταση και στην εξήγηση του. Επίσης το είδος του μαθήματος πρέπει να είναι συνομιλία.

2. Ωφέλιμο είναι να αλλάξουμε τις παραδοσιακές γραπτές εργασίες με διάφορα τεστ (δείγματα δόθηκαν στο γεωργιανό κείμενο της παρούσας εισήγησης).

3. Μεγάλο ενδιαφέρον προκαλούν τα προγράμματα εκμάθησης γλώσσας μέσω υπολογιστή. Π.χ. το πρόγραμμα "Talk Now" περιλαμβάνει περίπου 300 λέξεις καθημερινής χρήσης, οι οποίες είναι ωφέλιμο να ξέρουν τα παιδιά.

4. Και η τέταρτη μέθοδος είναι η εκμάθηση γλώσσας μέσω παιχνιδιού. Υπάρχουν διάφορα παιχνίδια για διάφορες τάξεις. Τα παιχνίδια αυτά μπορούν να διδάσκουν λέξεις, γραμματική και φωνητική.

Βασιζόμενη στην πρακτική μπορώ να πω, πως μετά την χρησιμοποίηση αυτών των μεθόδων αυξάνεται το διανοητικό επίπεδο των παιδιών, που λύνει πολλά προβλήματα.

საქართველოს სკოლებში ახალი ბერძნულის სწავლების
დღევანდელი მდგომარეობა

როგორც ცნობილია, ახალი ბერძნული ენის სწავლება საბჭოთა კავშირის ტერიტორიაზე პირველად საქართველოში დაიწყო 1980 წელს. მაშინ მთელი ქვეყნის მასშტაბით დაახლოებით სამოც სკოლაში ისწავლებოდა ახალი ბერძნული ენა. ქვეყანაში მომხდარი რადიკალური ცვლილებების შემდეგ ახალი ბერძნული ენის სწავლება საქართველოში შეწყდა. 1996 წელს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტსა და საბერძნეთში რეპატრირებულ ბერძენთა მიღებისა და განათავსების ფონდს შორის ხელი მოეწერა ხელშეკრულებას, რომლის საფუძველზეც საქართველოში ფუნქციონირება დაიწყო პროგრამამ "ბერძნული ენა საქართველოს სკოლებში". ეს პროგრამა გახდა ერთ-ერთი მთავარი პირობა იმისათვის, რომ საქართველოში ახალი ბერძნული ენის სწავლება განახლებულიყო. დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა 1996 წელს საქართველოს განათლების სამინისტროს მიერ გამოცემულ ბრძანებას, რომლის მიხედვითაც შესაძლებელი გახდა ახალი ბერძნულის, როგორც ერთ-ერთი არჩევითი უცხო ენის სწავლება საქართველოს სკოლებში. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ჩატარდა სემინარი მასწავლებლების მომზადების მიზნით და 1996 წლის მარტიდან დაიწყო ქვეყნის ზოგიერთ სკოლაში ახალი ბერძნული ენის სწავლება, ხოლო ამავე წლის სექტემბრიდან უკვე საქართველოს რვა სკოლის დაახლოებით ოც კლასში დაიწყო ახალი ბერძნული ენის სწავლება. 1997 წელს საქართველოს ათ სკოლაში ისწავლებოდა ახალი ბერძნული ენა: თბილისში № 91, 44, 72, 39 სკოლა, გორის მესამე, ბათუმის მესამე, ნალკის პირველ, სოფელ თრიალეთის სკოლაში, ხაშურის მეხუთე და რუსთავის მესამე სკოლაში. 1998 წელს შემოჩამოთვლილ სკოლათა რიგს მიემატა თელავის მეხუთე და თბილისის საპატრიარქოს სკოლა. 1999 წელს იმ სკოლების რიცხვი, სადაც ისწავლებოდა ახალი ბერძნული ენა, გაიზარდა. მართალია, ზოგიერთ სკოლაში, სადაც წინა წელს ისწავლებოდა ბერძნული შეწყდა ამ ენის სწავლება. მაგრამ ბევრმა ახალმა სკოლამაც გამოთქვა სურვილი, რომ იქ დაწყებულიყო ბერძნულის სწავლება. ამრიგად, 1999 წელს ბერძნული ისწავლებოდა უკვე თბილისის პირველ კლასიკურ გიმნაზიაში, №91, 44, 9 სკოლაში, ასევე რუსთავის ორ სკოლაში, ბათუმში, ხაშურში, გორში, ნალ-

კაში, წინწყაროში, სიღნაღში, ე. ი. უკვე 12 სკოლაში ისწავლებოდა ბერძნული ენა. უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ სკოლებში ამ ენის შესწავლის მსურველთა რიცხვი იზრდებოდა და, შესაბამისად, პედაგოგების რაოდენობაც გაიზარდა.

2002-2003 სასწავლო წლებში ახალი ბერძნული ენა ისწავლებოდა შემდეგ სკოლებში:

თბილისი

91-ე სკოლა მეორედან მეთერთმეტე კლასის ჩათვლით, სულ 193 მოსწავლე სწავლობდა ამ ენას, აქედან ბერძენი – 18, ქართველი – 82, სხვა ეროვნების – 93 მოსწავლე.

მე-9 სკოლა მეხუთედან მეთერთმეტე კლასის ჩათვლით, სულ 455 მოსწავლე, აქედან ბერძენი – 23, ქართველი – 102, სხვა ეროვნება – 330.

44-ე სკოლაში ორი სექტორი იყო. ქართულ სექტორზე მეოთხედან მეცხრე კლასის ჩათვლით 240 მოსწავლე სწავლობდა ახალ ბერძნულ ენას. აქედან ბერძენი იყო 5, ქართველი – 229, სხვა ეროვნების – 6 მოსწავლე, სამი პედაგოგი. ხოლო რუსულ სექტორზე მეოთხედან მეთერთმეტე კლასის ჩათვლით 167 ბავშვი სწავლობდა, აქედან ბერძენი – 15, ქართველი – 35, სხვა ეროვნების – 117.

პირველ კლასიკურ გიმნაზიაში მესამედან მერვე კლასის ჩათვლით 396 ბავშვი ეუფლებოდა ამ ენას, აქედან ბერძენი იყო 6, ქართველი – 375, სხვა ეროვნების – 15 მოსწავლე.

გორის მე-3 სკოლაში მეშვიდე კლასში იყო 9 ბავშვი, ბერძენი არც ერთი, ქართველი რვა და ერთი სხვა ეროვნების.

წინწყაროს სკოლა (თეთრიწყაროს რ-ნი) მეშვიდე და მერვე კლასში რვა მოსწავლე სწავლობდა ბერძნულს, ყველა ბერძენი.

რუსთავის მე-19 სკოლაში მეხუთედან მეცხრე კლასის ჩათვლით 180 მოსწავლე სწავლობდა ბერძნულს, აქედან ბერძენი იყო 10, ქართველი – 107, სხვა ეროვნების – 63.

ბორჯომის მე-3 სკოლაში მეორედან მეხუთე კლასის ჩათვლით სულ 74 მოსწავლე, აქედან ბერძენი – 5, ქართველი – 23, სხვა ეროვნების – 46.

ბორჯომის მე-6 სკოლაში პირველიდან მეოთხე კლასის ჩათვლით 163 მოსწავლე, აქედან – 160 ქართველი და 3 – სხვა ეროვნების.

ციხისჯვარის სკოლაში მეორედან მეცხრე კლასის ჩათვლით ისწავლებოდა ბერძნული, 50 მოსწავლე ეუფლებოდა ბერძნულს, აქედან ბერძენი იყო 42, ქართველი – 4, სხვა ეროვნების – 4 მოსწავლე.

სოფელ დაგვას სკოლა (ქობულეთის რ-ნი), მეექვსედან მეთერთმეტე კლასის ჩათვლით სულ 38 მოსწავლე სწავლობდა ბერძნულს, აქედან ბერძენი – 18, ქართველი – 8, სხვა ეროვნების – 12 მოსწავლე.

ბათუმის მესამე რუსულ სკოლაში ბერძნული ენა სავალდებულოა მეშვიდე კლასში, სადაც ექვსი ბავშვი სწავლობს ბერძნულს, ხოლო როგორც არჩევით უცხო ენას ეუფლება ოცი მოსწავლე, მთლიანად – 26 ბავშვი, აქედან ბერძენი არის 18, ქართველი – 4 და სხვა ეროვნების – 4 მოსწავლე.

ახალციხის პირველ სკოლაში როგორც სავალდებულო საგანს ახალ ბერძნულს სწავლობს მეხუთე კლასის 30 მოსწავლე, ხოლო როგორც არჩევით საგანს 38 მოსწავლე, აქედან ბერძენი არის 3, ქართველი – 22, სხვა ეროვნების 4 მოსწავლე. ახალციხის მეხუთე სკოლაში სავალდებულო საგნად ახალი ბერძნული ენა შეტანილი იყო მე-5 კლასში და მას ეუფლებოდა 17 ბავშვი, ხოლო როგორც არჩევით საგანს მას სწავლობს 17 მოსწავლე, სულ 80 ბავშვი, აქედან ბერძენი – 2, ქართველი – 52, სხვა ეროვნების – 26 მოსწავლე.

სოფელ უდეს სკოლაში (ახალციხის რ-ნი) მეხუთე კლასის 19 ბავშვი სწავლობდა ბერძნულს, ბერძენი არც ერთი, ქართველი – 13, სხვა ეროვნების – 6.

წალკის სკოლაში მეხუთედან მეთერთმეტე კლასის ჩათვლით 46 მოსწავლე ეუფლებოდა ბერძნულ ენას, აქედან ბერძენი იყო 35, ქართველი – 5, სხვა ეროვნების – 6 მოსწავლე.

სოფელ ნუკრიანის სკოლაში (სიღნაღის რ-ნი) მეექვსე-მეშვიდე კლასში 22 მოსწავლე სწავლობდა ახალ ბერძნულს, ყველა ქართველი მოსწავლე იყო.

მონაცემების მიხედვით 2001-2002 სასწავლო წლებში საქართველოს 12 ქალაქისა და სოფლის 17 სკოლაში ისწავლებოდა ახალი ბერძნული ენა. 2215 მოსწავლეს 26 პედაგოგი ასწავლიდა ახალ ბერძნულ ენას.

ქვეყანაში მიმდინარე რეფორმები გარკვეულად აისახა ახალი ბერძნული ენის სწავლებაზეც. დღეს ჩვენ ხელთ არსებული მონაცემებით ახალი ბერძნული ენა ისწავლება საქართველოს 16 სკოლაში. მათ შორის თბილისის ხუთ სკოლაში.

91-ე სკოლა, სადაც ბერძნული ისწავლება მეექვსე კლასიდან მათეს ჩათვლით, ბერძნულს ეუფლება სულ 61 მოსწავლე, აქედან ბერძნული წარმოშობის არის 6, ქართველი არის 11, სხვა ეროვნების – 44 მოსწავლე.

72-ე სკოლა, ბერძნულს სწავლობენ მეხუთედან მეთერთმეტე კლასის ჩათვლით. მეშვიდე და მათე კლასში მოსწავლეების უმეტესობამ აირჩია გერმანული და ამიტომ ამ ორ კლასში ბერძნული არ ისწავლება. სულ 72-ე სკოლაში ბერძნულს სწავლობს 321 ბავშვი, აქედან ბერძენი არის 6, ქართველი – 45, სხვა ეროვნების – 270 მოსწავლე.

44-ე სკოლა, ბერძნული ისწავლება მეხუთედან მეცხრე კლასის ჩათვლით ქართულ სექტორზე და მეხუთედან მეთერთმეტეს ჩათვლით რუსულ სექტორზე. ქართულ სექტორზე სულ 132 მოსწავლე შეისწავლის ბერძნულ ენას, აქედან ბერძენი არის 4 და ქართველი – 128. რაც შეეხება რუსულ სექტორს, აქ 154 ბავშვი ეუფლება ბერძნულს, აქედან ბერძენი არის 7, ქართველი – 6, სხვა ეროვნების – 141 მოსწავლე.

1 საჯარო სკოლაში (ყოფილი კლასიკური გიმნაზია) ბერძნული ისწავლება მეექვსედან მეცხრე კლასის ჩათვლით, სულ 165 ბავშვი სწავლობს ბერძნულს, აქედან ბერძენი არც ერთი, ქართველი – 162 და სხვა ეროვნების – 3 მოსწავლე.

უნდა აღინიშნოს, რომ წელს პირველად ილია მართლის სახელობის 197-ე საპატრიარქოსთან არსებულ 197-ე სკოლაში დაიწყო ახალი ბერძნული ენის სწავლება. აქ მესამედან მეცხრე კლასის ჩათვლით ასწავლიან ბერძნულს, სულ 176 მოსწავლე შეისწავლის ამ ენას, აქედან ბერძენი არის 4, ქართველი – 160, სხვა ეროვნების – 12 მოსწავლე.

გორის მე-3 სკოლა, ბერძნული ისწავლება მე-7-დან მე-9 კლასის ჩათვლით. სულ 41 ბავშვი სწავლობს ბერძნულს. აქედან ბერძენი არის 2, ქართველი – 36, სხვა ეროვნების 3 მოსწავლეა.

რუსთავის მე-19 სკოლა, ბერძნული ისწავლება მეხუთედან მეთერთმეტე კლასის ჩათვლით. სულ 181 ბავშვი ეუფლება ბერძნულ ენას. აქედან ბერძენი არის 7, ქართველი – 2, სხვა ეროვნების – 172 მოსწავლე.

ახალციხის პირველი სკოლა, როგორც სავალდებულო უცხო ენა ბერძნული ისწავლება მხოლოდ მეხუთე კლასში, სადაც 8 ბავშვი სწავლობს ბერძნულს, მაგარამ იმავდროულად ტარდება ბერძნულის, როგორც არჩევითი საგნის გაკვეთილები, სადაც მეექვსე, მეშვიდე და მერვე კლასის 18 ბავშვი ეუფლება ამ ენას. სულ ამ სკოლაში 26 ბავშვი სწავლობს

ბერძნულს. აქედან ბერძენი არც ერთი, ქართველი – 20, სხვა ეროვნების – 6 მოსწავლე.

ახალციხის მეხუთე სკოლაში, როგორც სავალდებულო უცხო ენა, ბერძნული ისწავლება მხოლოდ მეხუთე კლასში და აქ 10 ბავშვი ეუფლება ბერძნულს, მაგრამ აქაც ტარდება ბერძნულის, როგორც არჩევითი საგნის გაკვეთილები. აქ უკვე მეექვსედან მეათე კლასის ჩათვლით 25 მოსწავლე შეისწავლის ბერძნულ ენას. სულ 35 ბავშვი ეუფლება ბერძნულს. აქედან ბერძენი არის ერთი, ქართველი – 29, სხვა ეროვნების 5 მოსწავლეა.

სოფელი უდე (ახალციხის რ-ნი) ბერძნული ისწავლება მეხუთედან მეცხრე კლასის ჩათვლით. სულ 75 ბავშვი სწავლობს ბერძნულს. აქედან არც ერთი ბერძენი, 69 – ქართველი, სხვა ეროვნების – 6 ბავშვი.

სოფელ არალის სკოლაში (ადიგენის რაიონი) ბერძნული ისწავლება მეხუთედან მერვე კლასის ჩათვლით. სულ სწავლობს 56 მოსწავლე, აქედან ბერძენი არც ერთი, ქართველი – 53, სხვა ეროვნების – 3 ბავშვი.

ასპინძის სკოლაში ბერძნული მეხუთე მეექვსე კლასებში ისწავლება. ამ ენას შეისწავლის 42 ბავშვი, აქედან ბერძენი არ არის არც ერთი, ქართველი – 38, სხვა ეროვნების – 4 ბავშვი.

წალკის სკოლაში ბერძნული ენა ისწავლება მეხუთედან მეთერთმეტე კლასის ჩათვლით. სულ 31 მოსწავლე ეუფლება ბერძნულს. აქედან ბერძენი – 25, ქართველი – 3, სხვა ეროვნების – 3 მოსწავლე.

ბორჯომის მესამე (რუსულ) სკოლაში მესამედან მეცხრე კლასის ჩათვლით ისწავლება ბერძნული. სულ 67 მოსწავლე შეისწავლის ენას. აქედან ბერძენი არის 5, ქართველი – 5, სხვა ეროვნების – 57 მოსწავლე.

ციხისჯვარის სკოლაში მეოთხედან მეათე კლასის ჩათვლით ისწავლება ბერძნული. სულ 23 მოსწავლე ეუფლება ბერძნულს. აქედან 19 ბერძენია, ქართველი – 2, სხვა ეროვნების – 2 მოსწავლე.

ბათუმის მესამე სკოლაში, როგორც სავალდებულო საგანი, ბერძნული ისწავლება მეთერთმეტე კლასში, სადაც ხუთი მოსწავლე სწავლობს ბერძნულს, მაგრამ აქაც არის ბერძნული, როგორც არჩევითი საგანი. მეოთხედან მეთერთმეტე კლასის ჩათვლით 21 მოსწავლე სწავლობს ბერძნულს, მთლიანობაში სკოლაში 26 ბავშვი ეუფლება ბერძნულ ენას. აქედან ბერძენი არის 10, ქართველი – 5, სხვა ეროვნების – 11 მოსწავლე.

2002-2003 სასწავლო წლებთან შედარებით წელს იმ მოსწავლეთა რიცხვი, რომლებიც ახალ ბერძნულ ენას შეისწავლიან, შემცირდა. ქვეყანაში მიმ-

დინარე საგანმანათლებლო რეფორმების შედეგად საქართველოს ზოგიერთი სკოლა გაერთიანდა, ზოგი სკოლა კი საერთოდ დაიხურა. ამ ფონზე ახალი ბერძნული ენის სწავლების მაჩვენებელი თბილისში ფაქტიურად არ იცვლება. თბილისის ხუთ სკოლაში სტაბილურად ისწავლება ბერძნული ენა. წელს დაემატა საპატრიარქოსთან არსებული სკოლა. ხოლო რაც შეეხება რაიონებს, ბორჯომში დაგვრჩა ერთი სკოლა, აღარ ისწავლება ბერძნული ნუკრიანისა და დაგვის სკოლებში. სამაგიეროდ გაიხსნა ახალი ბერძნული ენის კლასები სოფელ არალის (ადიგენის რ-ნი) და ასპინძის სკოლებში.

თუკი ქრონოლოგიურ ჭრილში განვიხილავთ საქართველოს სკოლებში ბერძნული ენის სწავლების შკალას, ვნახავთ რომ 1997 წლიდან მოყოლებული დღემდე იმ სკოლების რაოდენობა, სადაც ბერძნული ისწავლება გაიზარდა შვიდი ერთეულით, თუკი თავიდან შედაგოგების რაოდენობა იყო 12, დღეს 22 მასწავლებელი არის ჩართული ახალი ბერძნული ენის სწავლების პროცესში, 1612 მოსწავლე ეუფლება ამ ენას, რომელთაგან 96 არის ბერძნული წარმოშობის, ქართველი – 744, ხოლო სხვა ეროვნების – 272. ეს მაჩვენებელი მეტყველებს იმაზე, რომ ახალი ბერძნული ენისადმი ინტერესი იზრდება. სულ უფრო მეტი სკოლა ითხოვს იმას, რომ იქ ისწავლებოდეს ბერძნული ენა. მე ვფიქრობ, რომ ეს სწორედ ჩვენი შედაგოგების დამსახურებაა. თავიანთი შრომითა და ცოდნის მაღალი დონით მათ შეძლეს საქართველოში ახალი ბერძნული ენისადმი დიდი ინტერესის გამოწვევა. მინდა მადლობა გადავუხადო მათ ამისთვის და იმედი გამოვთქვა, რომ მონაცემები, რომელიც მე თქვენ წარმოგიდგინეთ არ დარჩება შესაბამისი სამსახურების ყურადღების მიღმა, როგორც საბერძნეთში, ისე საქართველოში. მჯერა, რომ ახალი ბერძნული ენის სწავლებას ჩვენი ქვეყნის სკოლებში საკმაოდ სერიოზული პერსპექტივა აქვს. ორი ქვეყნის მხარდაჭერით ეს საქმე უფრო სერიოზულ და დიდ მასშტაბებს მიიღებს.

Μάκα Καμουσάτζε

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Σύμφωνα με τα στοιχεία που διαθέτουμε για το έτος 2002-2003 στα 17 σχολεία των 12 πόλεων και χωριών της Γεωργίας διδασκόταν η ελληνική γλώσσα. Οι 26 δάσκαλοι έκαναν μαθήματα στους 2215 μαθητές. Σε σύγκριση με το 2002-2003 σχολικό έτος, φέτος ο αριθμός των μαθητών

96

που μαθαίνουν τα νέα ελληνικά μειώθηκε. Ενώ με τις μεταρρυθμίσεις που έγιναν στο εκπαιδευτικό σύστημα της Γεωργίας μερικά σχολεία ενώθηκαν και μερικά κλείστηκαν εντελώς, ο δείκτης των στοιχείων της διδασκαλίας της νεοελληνικής στην Τιφλίδα δεν άλλαξε. Στα πέντε σχολεία της Τιφλίδας σταθερά διδάσκεται η νεοελληνική γλώσσα. Από φέτος διδάσκονται Ελληνικά σε ένα επιπλέον σχολείο του Πατριαρχείου της Γεωργίας. Όσον αφορά τις επαρχίες, στην πόλη Μπορτζόμι μας έμεινε μόνο ένα σχολείο (στην αρχή είχαμε δύο), δεν διδάσκεται πια η νεοελληνική γλώσσα στο σχολείο του χωριού Νουκρίανι (της περιοχής Συγκνάγι) και του χωριού Ντάγκβα (περιοχή Κομπουλέτ). Αλλά ταυτόχρονα άρχισε να διδάσκεται η νεοελληνική γλώσσα στα σχολεία του χωριού Αράλι (περιοχή Αντιγκένι) και της Άσπιντζα.

Αν παρακολουθήσουμε στη χρονολογική τομή, την κλίμακα της διδασκαλίας της νέας ελληνικής γλώσσας στα σχολεία της Γεωργίας θα παρατηρήσουμε ότι από το 1997 μέχρι σήμερα ο αριθμός των σχολείων όπου διδάσκεται η νεοελληνική γλώσσα αυξήθηκε με επτά μονάδες. Αν από την αρχή μόνο 12 δάσκαλοι έπαιρναν μέρος στο πρόγραμμα "Η νεοελληνική γλώσσα στα σχολεία της Γεωργίας", σήμερα στην πορεία της διδασκαλίας παίρνουν μέρος 22 δάσκαλοι, 1612 μαθητές μαθαίνουν τη γλώσσα, απ'αυτούς μόνο 96 μαθητές έχουν ελληνική καταγωγή, Γεωργιανοί είναι 744 και άλλης εθνικότητας 272 μαθητές. Αυτός ο δείκτης ακόμα μια φορά αποδεικνύει ότι το ενδιαφέρον για τα νεοελληνικά μεγαλώνεται. Χάρι στις γνώσεις, την εργατικότητα και επιμέλεια των δασκάλων που παίρνουν μέρος σ'αυτό το πρόγραμμα όλο και περισσότερα σχολεία ζητούν να διδάσκεται εκεί η νεοελληνική γλώσσα. Οι δάσκαλοι μπόρεσαν να προκαλέσουν μεγάλο ενδιαφέρον για τη νεοελληνική γλώσσα και τον νεοελληνικό πολιτισμό γενικά. Ελπίζω, ότι τα στοιχεία που διαθέτουμε εμείς προς το παρόν δε θα μείνουν χωρίς προσοχή των αρμοδίων υπηρεσιών τόσο στην Ελλάδα όσο και στη Γεωργία. Πίστεύω, ότι η διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας έχει προοπτική. Με τη συμπαράσταση των δύο χωρών αυτό το έργο θα επεκτείνεται στο μέλλον.

ნაოზრეცისტიკის პრობლემები და პირსაქმიანობები
საქართველოში

გლობალიზაციისა და საგანმანათლებლო სისტემის რეფორმის ეპოქაში ნეოგრეცისტიკა, როგორც დარგი, მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში დადგა ახალი პერსპექტივების ძიების აუცილებლობის წინაშე. საქართველოში ნეოგრეცისტიკის პერსპექტივებზე ფიქრისას გადავწყვიტე მომეძია, თუ როგორ ხედავდნენ სხვადასხვა უნივერსიტეტების ჰუმანიტარულ ფაკულტეტებსა და ნეოგრეცისტიკის განყოფილებებზე ამ დარგის პერსპექტივას. სტუდენტთა მოზიდვის მცდელობისას ფილოლოგიის ამ დარგის მესვეურნი სხვადასხვა ქვეყანაში მეტად თუ ნაკლებად საერთო არგუმენტებს ასახელებენ და ნეოგრეცისტიკის მსგავს პერსპექტივებზე საუბრობენ.

(აქ მხედველობაში მაქვს არა საბერძნეთის უნივერსიტეტები, არამედ ევროპის, ამერიკისა და ავსტრალიის უმაღლეს სასწავლებელთა გამოცდილება).

უნივერსიტეტების უმრავლესობა აქცენტს ინტერდისციპლინარულ სწავლებასა და ინტერდისციპლინარულ სასწავლო კურსებზე აკეთებს, ანუ სტუდენტებზე, რომლებსაც ერთზე მეტი სპეციალობა აქვთ არჩეული და, შესაბამისად, ახალი ბერძნული ენის, ლიტერატურის, ისტორიის, პოლიტიკის, კულტურისა და ხელოვნების ცოდნის გამოყენებას სხვადასხვა სარბიელზე შეძლებენ.

ნეოგრეცისტიკა მეცნიერების ახალი დარგია და ის მთელი თანამედროვე ბერძნული სამყაროს შესწავლას მოიცავს – ბერძნული დიასპორის ჩათვლით. ნეოგრეცისტიკის შემსწავლელი, ალბათ ჩვენც უნდა გავუკეთოთ აქცენტი არა მხოლოდ ფილოლოგიაზე, არამედ სხვა დარგებზეც, სადაც წარმატებით გამოადგებოდათ ნეოგრეცისტიკაში მიღებული ცოდნა. ეს დარგებია, კერძოდ: ანთროპოლოგია, არქიტექტურა, ხელოვნების ისტორია, კლასიკური ფილოლოგია, ეკონომიკა, პედაგოგიკა, კინოხელოვნება, ფოლკლორი, ისტორია, ენა, ლინგვისტიკა, შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობა, პოლიტიკური მეცნიერებები, ფსიქოლოგია, სოციოლოგია, თეატრმცოდნეობა და, აგრეთვე, გენდერული სწავლებები.

ნეოგრეცისტიკის კვლევის სფერო არ შემოიფარგლება მხოლოდ საბერძნეთის ტერიტორიით, არამედ მოიცავს მთელ იმ არეალს, სადაც ბერძნული კულტურაა გავრცელებული. ეს არეალი კი საკმაოდ ფართოა, ვინაიდან ბერძნული კულტურა წარმოდგენილია მთელ ხმელთაშუაზღვისპირეთში, ცენტრალურსა და აღმოსავლეთ ევროპაში, აგრეთვე მახლობელ აღმოსავლეთში, ამერიკასა და ავსტრალიაში.

რატომ უნდა აირჩიონ სტუდენტებმა ახალი ბერძნული ფილოლოგია? ამ რიტორიკულ შეკითხვაზე სხვადასხვა უნივერსიტეტის ნეოგრეცისტებს ასეთი პასუხი აქვთ: ბერძნული ფილოლოგიის ცნებაში შედის ენა, ისტორია, ხელოვნება, ფილოსოფია, ფილოლოგია – ერთი სიტყვით ყოველივე ის, რაც შეიძლება გავრცელდეს განათლების მეშვეობით, ის, რასაც ზოგადად ბერძნული კულტურა ენოდება. ნეოგრეცისტიკის პერსპექტივებზე მსჯელობისას ხაზგასმულია, რომ ახალი ბერძნულის ცოდნა მნიშვნელოვანი იქნება და გამოადგებათ არა მარტო ფილოლოგებს, არამედ ისეთ სფეროებში მომუშავეთაც, როგორცაა მედიცინა, ფსიქოლოგია, სოციოლოგია, პოლიტიკა, საჯარო სამსახური. ახალი ბერძნულის თარჯიმნებსა და მთარგმნელებს შეუძლიათ იმუშაონ სასამართლოებში, სამედიცინო დაწესებულებებში, ტელე-რადიო მაუწყებლობასა და მასმედიის სხვა საშუალებებში და ა.შ.

აი, ნეოგრეცისტიკის სასარგებლოდ ყველაზე ხშირად მოყვანილი არგუმენტები:

ახალ ბერძნულად 11 მილიონზე მეტი ადამიანი ლაპარაკობს;

ახალი ბერძნული ენა ძველი, კლასიკური ბერძნულის გაგრძელებას, ევოლუციას წარმოადგენს და ამავდროულად ძველზე უფრო ადვილია, ვინაიდან სალაპარაკო, ცოცხალი ენაა;

მდიდარია თანამედროვე ბერძნული ლიტერატურა, განსაკუთრებით კი პოეზია. ბერძნებს 2 ნობელის პრემიის ლაურეატი პოეტი ჰყავთ;

ბერძნული ენის ლექსიკა საერთოა მრავალი სხვა ევროპული ენისათვის, ვინაიდან ამ ენებში ბერძნულიდან შევიდა, მაგ. იდეა, პრობლემა, პარადიგმა და მრავალი სხვა;

მსოფლიოს სხვადასხვა ენის სამეცნიერო და ტექნიკურ ტერმინთა დიდი ნაწილი ბერძნულ სიტყვათა ძირებს ეყრდნობა;

ახალი ბერძნული ევროკავშირის ერთ-ერთი ოფიციალური ენაა.

სტუდენტს, რომელიც ახალ ბერძნულს აირჩევს, ექნება მრავალი უპირატე-
სობა, მათ შორის:

უკეთ გაიგებს ძველ ბერძნულ ისტორიას, ცივილიზაციას, არქეოლოგიასა
და ფილოსოფიას, კინაიდან ამ მეცნიერებათა საუკეთესო წილი ბერძნულ
ტრადიციასა და ცივილიზაციაზე არის აღმოცენებული;

ჩვენს ქვეყანასა და საბერძნეთს დიდი კულტურული ურთიერთობები
აკავშირებს, რასთან ზიარებასაც სტუდენტი ბერძნული ენის შესწავლით
უკეთ შეძლებს;

სტუდენტს ეძლევა შანსი განაგრძოს სწავლა მაგისტრატურის საფეხურზე
საბერძნეთის სხვადასხვა უმაღლეს სასწავლებელში;

სტუდენტმა შესაძლოა მიიღოს სტიპენდია საზაფხულო კურსებისათვის
საბერძნეთში, რათა გაიღრმავოს ენის ცოდნა;

კურსდამთავრებულს შეეძლება ასწავლოს ბერძნული ენა საშუალო
სკოლებში;

ისეთი ნაკლებად გავრცელებული ენის ცოდნა, როგორც ახალი ბერძნუ-
ლია, დამჭირავებელთა მიერ გამოჩნეულად არის მიჩნეული.

ჩვენ შორს ვართ იმ აზრისაგან, რომ მხოლოდ ამგვარი სარეკლამო
განცხადებებით შეიძლებოდა სტუდენტთა მოზიდვა ნეოგრეცისტიკის
სპეციალობაზე, მით უმეტეს კი იმ აზრისაგან, რომ დღევანდელ დღეს
საქართველოში სხვადასხვა ფაკულტეტისა თუ სპეციალობის მრავალმა
სტუდენტმა ზედმინევით წარმატებით გამოიყენოს ნეოგრეცისტიკაში
მიღებული ცოდნა ჰუმანიტარულ და არაჰუმანიტარულ სპეციალობათა
ფართო სპექტრში, თუმცა, ალბათ გარკვეულწილად გასაზიარებელია ინ-
ტერდისციპლინარული სწავლების გამოცდილება, რაზეც დღესდღეობით
მთელ მსოფლიოში სულ უფრო და უფრო მეტი უნივერსიტეტი გადადის.

ნეოგრეცისტიკის, როგორც დარგის პრობლემები საქართველოში დღეი-
სათვის რამდენიმე ფაქტორით არის განპირობებული. საუნივერსიტეტო
დონეზე ესაა შემდეგი:

ზოგადად სტუდენტთა რიცხვის კლება უმაღლეს სასწავლებლებში, რაც
პირდაპირპროპორციულად აისახა ნეოგრეცისტიკის განყოფილების
სტუდენტთა რაოდენობაზე (ა. მ. თუ ყოველწლიურად განყოფილებაზე
საშუალოდ 15-20 სტუდენტს ვიღებდით, ნელს 1 კურსზე 8 სტუდენტი
გვყავს);

უკანასკნელ წლებში სტუდენტთა მზარდი ინტერესი ეკონომიკის, ბიზნესის, მართვის, კომპიუტერული ტექნოლოგიების სპეციალობებისადმი, რაც ამ სპეციალობებზე მზარდი სამუშაო ადგილებით და, ფილოლოგიასთან შედარებით, მაღალი ანაზღაურებით არის განპირობებული;

პუბანიტარულ ფაკულტეტზე სტუდენტების მოზღვავება ანგლისტიკის სპეციალობაზე, რაც იმით არის განპირობებული, რომ ნებისმიერ სამსახურში ასაყვანად კანდიდატს ინგლისურის ცოდნას სთხოვენ. სტუდენტებს ექმნებათ მცდარი შთაბეჭდილება, რომ სპეციალობად ანგლისტიკის არჩევის შემთხვევაში უფრო იოლად იშოვიან სამსახურს;

მაგისტრატურისა და დოქტორანტურის მსურველთათვის უნივერსიტეტის მხრიდან დაფინანსების მნიშვნელოვანი შემცირება, ხოლო სწავლების გადასახადის სწრაფი ზრდა, რაც ნეოგრეცისტიკის სფეროში სწავლის გაგრძელების მსურველთა რიცხვს საგრძნობლად ამცირებს.

დღევანდელი განათლების რეფორმის პირობებში სავარაუდო და შესაძლებელია შეიქმნას ინტერდისციპლინარული პროგრამები რომლებიც მოიცავდა ახალი ბერძნული ენის, ლიტერატურის, კულტურის, ისტორიისა და პოლიტიკის სფეროებს.

ინტერდისციპლინარული მიდგომით მეცნიერები ცდილობენ სხვადასხვა მეცნიერებების მეშვეობით გამოიკვლიონ სხვადასხვა პრობლემა თუ საკითხი, რაც ადრე მხოლოდ ერთი და კონკრეტული დისციპლინის შესწავლის საგნად ითვლებოდა. ინტერდისციპლინარული სწავლება გვთავაზობს, საკითხები განვიხილოთ ისეთი დისციპლინების ერთდროული გამოყენებით, როგორცაა მაგ. ისტორია და ლიტერატურა. ამას შეიძლება დამატოს ლინგვისტიკის, სოციოლოგიის, ანთროპოლოგიისა და შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობის "მორგება" ერთმანეთზე, ანუ ამ დისციპლინების ერთობლიობისა ან ზოგიერთი მათგანის გამოყენება ლიტერატურისა და ლიტერატურის თეორიასთან დაკავშირებული საკითხების შესწავლისას.

ჩვენი დარგის განვითარებისათვის საჭიროა თანამშრომლობა ნეოგრეცისტიკის საკითხებზე მომუშავე ლინგვისტებს, ლიტერატურისა და კულტურის სპეციალისტებს, ისტორიკოსებსა და სოციოლოგებს შორის. ნეოგრეცისტიკის, როგორც დისციპლინის პერსპექტივა ინტერდისციპლინარული განვითარების შემთხვევაში გაცილებით გაიზრდება.

ამგვარი ინტერდისციპლინარული კურსები, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, აპრობირებულია ევროპისა და ამერიკის მთელ რიგ უნივერსიტეტებში. სა-

ქართველოშიც ინტერდისციპლინარული კურსები და სპეციალობები, მართალია ჯერ განვითარების საწყის ეტაპზეა, თუმცა საერთო ტენდენცია აშკარად მათ მომავალ პერსპექტივაზე და განვითარებაზე მიუთითებს.

ა. მ. წელს ჩვენს სპეციალობაზე რეგისტრირებული რვა პირველკურსელი სტუდენტიდან ყველას ორმაგი სპეციალობა აქვს არჩეული და არც ერთის არჩევანი არ ემთხვევა. ეს ორმაგი სპეციალობებია:

1. ახალი ბერძნული და მენეჯმენტი
2. ახალი ბერძნული და ეკონომიკა
3. ახალი ბერძნული და ფილოსოფია
4. ახალი ბერძნული და ქართული ფილოლოგია
5. ახალი ბერძნული და ესპანური ფილოლოგია
6. ახალი ბერძნული და იტალიური ფილოლოგია
7. ახალი ბერძნული და ტურიზმი
8. ახალი ბერძნული და პედაგოგიკა.

სამომავლოდ ნეოგრეცისტიკის მხარდაჭერისა და ხელშეწყობისათვის აუცილებელია ინტერდისციპლინარული სწავლების განვითარება და ამ მიზნით:

ა) 1 სემესტრიანი (5 კრედიტიანი) სასწავლო კურსების შემუშავება (ახალი ბერძნული ენის ცოდნის წინაპირობის გარეშე) არასპეციალისტებისათვის, როგორცაა:

- 1) ბერძნული კინოხელოვნება
- 2) ბერძნული სიმღერა და ფოლკლორი (ფოლკლორისტებისათვის)
- 3) ბერძნული სოციალური ანთროპოლოგია
- 4) ბერძნული წეს-ჩვეულებები (ეთნოგრაფებისათვის)
- 5) თანამედროვე ბერძნული კულტურა
- 6) ბალკანეთის / ხმელთაშუაზღვისპირეთის სახელმწიფოთა პოლიტიკა და საზოგადოება

7) ანტიკური რეცეფციები თანამედროვე ბერძნულ ლიტერატურაში და სხვ.

ბ) დაფინანსების მოძიება სტუდენტთა საზაფხულო კურსებისათვის საბერძნეთში.

გ) საჯარო სკოლის მოსწავლეთა უფრო აქტიური გაგზავნა საზაფხულო კურსებზე საბერძნეთში, რაც გარკვეულწილად გააღვიძებს მათ ინტერესს საბერძნეთის მიმართ (ჩვენი სტუდენტების საკმაო პროცენტი სწორედ სკოლაში სწავლობდა ბერძნულს და ამის გამო ჩააბარა ამ სპეციალობაზე)

დ) თანამედროვე ტექნოლოგიებისა და ენის სწავლებისას ელექტრონული რესურსების გამოყენების მიზნით მასწავლებელთათვის კვალიფიკაციის ასამაღლებელი კურსების გავლა (და ამ კურსების ორგანიზება).

დღესდღეობით ენის სწავლების მსოფლიო პრაქტიკაში ფართოდ დაინერგა, ვითარდება ელექტრო რესურსებითა და მედია საშუალებებით უცხო ენების (და არა მარტო უცხო ენების) სწავლების მეთოდოლოგია. მედია საშუალებები, რომლებსაც დღეს ვიყენებთ სალექციო კურსებზე, ესაა აუდიოკასეტები (ენის ნიგნების), კინოფილმები – საბერძნეთის ისტორიისა და ბერძნული ლიტერატურის ლექციებზე. თუმცა ეს საკმარისი არ არის, აუცილებელია პირველ რიგში პროფესორ – მასწავლებელთა ინფორმირება და ტრენინგი ელექტრონული რესურსების ფართოდ ათვისებისა და გამოყენების შესახებ, რაც მნიშვნელოვნად გაზრდის სტუდენტთა ინტერესსა და სწავლის შედეგს.

ამასთანავე, აუცილებელია მოვიპოვოთ რესურსები სამაგისტრო და დოქტორანტურის პროგრამების ფინანსური მხარდაჭერისათვის – ვინაიდან, წლებანდელი სასწავლო წლიდან ჩვენს უნივერსიტეტში საგრძნობლად შემცირდა იმ მაგისტრანტ სტუდენტთა რიცხვი, რომელთაც უნივერსიტეტი აფინანსებს (ფინანსდება მთელი უნივერსიტეტის მაგისტრანტთა 10 %, სადაც ცალკეული სპეციალობებისათვის არ არის გამოყოფილი ადგილების კონკრეტული რაოდენობა), ხოლო მომავალი წლიდან დოქტორანტურა სავარაუდოდ მხოლოდ ფასიანი იქნება. ამგვარ პირობებში, ნეოგრეცისტიკის განხრით მაგისტრატურასა და დოქტორანტურაში სწავლის მსურველთათვის თუ არ გამოინახა დაფინანსების გზები, შესაძლოა სტუდენტთა ნაკადის საგრძნობი შემცირება.

რაც შეეხება ნეოგრეცისტიკის, როგორც დარგის პერსპექტივებს, მისი ორი მიმართულებით – კერძოდ ახალი ბერძნული ფილოლოგიისა და ინ-

Ανι Τσικοβάνι

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Στη σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης και των μεταρρυθμίσεων της εκπαίδευσης οι Νεοελληνικές σπουδές σε όλο τον κόσμο αντιμετωπίζουν κάποιου είδους προβλήματα. Η χώρα μας δεν είναι εξαίρεση. Προβλήματα των Νεοελληνικών Σπουδών στο Κρατικό Πανεπιστήμιο Τιφλίδας είναι:

I. Μείωση του αριθμού των φοιτητών που οφείλεται

στον αυστηρό περιορισμό του αριθμού των φοιτητών στη Γεωργία γενικά από το Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών,

στο αυξανόμενο ενδιαφέρον των φοιτητών προς τις ειδικότητες όπως διαχείριση, οικονομία, πληροφορική κ.α. που εξηγείται από τον μεγαλύτερο αριθμό εργατικών θέσεων και την πολύ υψηλότερη αμοιβή στους εργαζομένους σ' αυτούς τους τομείς,

στον απίστευτα μεγάλο αριθμό φοιτητών της Φιλοσοφικής Σχολής που εγγράφονται στην αγγλική φιλολογία (από τους 700 πρωτοετείς φοιτητές οι 400 εξέφρασαν την επιθυμία να εγγραφούν στα αγγλικά). Εφ' όσον για τις περισσότερες εργατικές θέσεις στη Γεωργία οι εργοδότες απαιτούν την γνώση των αγγλικών, οι φοιτητές έχουν την ψευδαίσθηση, ότι έχοντας σπουδάσει την αγγλική φιλολογία θα βρουν πολύ πιο εύκολα τη δουλειά,

Στον περιορισμό χρηματοδότησης των σπουδών στα επίπεδα των Μεταπτυχιακών Σπουδών και των Διδακτορικών Προγραμμάτων από το Πανεπιστήμιο και στην ταυτόχρονη αύξηση των διδάκτρων, γεγονός που αισθητά περιορίζει τον αριθμό των φοιτητών που επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στο Μεταπτυχιακό επίπεδο.

II. Περιορισμός των θέσεων στα θερινά προγράμματα για τους φοιτητές μας

Προς το παρόν ο αριθμός των υποτροφιών έχει μειωθεί ουσιαστικά σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, διότι τα περισσότερα Ιδρύματα προσφέρουν παρακολούθηση θερινών μαθημάτων έναντι αμοιβής (π.χ. στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, στο Πανεπιστήμιο Κρήτης κ.α.), που είναι αδύνατο να τον καλύψουν οι φοιτητές μας.

Για τις καλύτερες προοπτικές των Νεοελληνικών Σπουδών απαιτείται:

προώθηση των ελληνικών στα σχολεία, διότι ένας σημαντικός αριθμός των φοιτητών μας έρχεται από τα σχολεία όπου έχουν διδαχθεί ελληνικά (όπου και έχει γεννηθεί το ενδιαφέρον τους για τα ελληνικά),

ανεύρεση περισσότερων υποτροφιών για τους φοιτητές, που θα τους έδινε τη δυνατότητα να επισκεφτούν την Ελλάδα για θερινά προγράμματα της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού.

επαγγελματική κατάρτιση και εξειδίκευση των δασκάλων και των καθηγητών των Νεοελληνικών στην χρήση των πιο σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας μέσω του (ντερνετ και των ηλεκτρονικών μέσων (νέα εργαλεία στη διδασκαλία),

προώθηση των διεπιστημονικών σπουδών, που καλύπτουν δύο ή περισσότερους επιστημονικούς τομείς, έτσι ώστε να προσελκύσουμε φοιτητές διάφορων ειδικοτήτων να ασχοληθούν με τα ελληνικά. Για τον σκοπό αυτό οργάνωση και προετοιμασία των σειρών μαθημάτων διάρκειας ενός ή δύο εξαμήνων (5 ή 10 credits ECTS¹) για τους μη νεοελληνιστές ειδικούς όπως:

α) Ο ελληνικός κινηματογράφος,

β) Η ελληνική λαογραφία, δημοτικό τραγούδι,

γ) Ελληνική κοινωνική ανθρωπολογία,

¹ ECTS The European Credit Transfer and Accumulation System. Το ECTS είναι το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και αναγνώρισης διδακτικών μονάδων, δομημένο πάνω στην προτεραιότητα των φοιτητικών αναγκών.

δ) Τα ελληνικά ήθη και έθιμα (για εθνογράφους),

ε) Σύγχρονος ελληνικός Πολιτισμός

ζ) Η Πολιτική και η κοινωνία στις Βαλκανικές/ Μεσογειακές χώρες

στ) Παρουσία αρχαίου ελληνικού πολιτισμού στη σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία,

Η εξέλιξη των Νεοελληνικών Σπουδών προς δύο κατευθύνσεις – 1. του ανεξάρτητου κλάδου της Νεοελληνικής Φιλολογίας και 2. των Διεπιστημονικών Σπουδών (συνδυασμός του κλάδου των νεοελληνικών σπουδών με άλλες επιστήμες) θα ήταν η καλύτερη προοπτική των Νεοελληνικών Σπουδών στην χώρα μας.

ბერძნულ ცივილიზაციასთან ზიარება ბერძნული ენის
სწავლავის საშუალებით

ტერმინი ცივილიზაცია, მისი კლასიკური გაგებით, რომელიმე საზოგადოებრივი ერთეულის მიღწევებს ნიშნავს შემოქმედების სხვადასხვა სფეროში, როგორცაა მაგალითად ხელოვნება, მეცნიერება, ფილოსოფია, თეატრი, ლიტერატურა, რელიგია, ტექნოლოგია, საზოგადოებრივი წყობა თუ უბრალოდ ამ საზოგადოების ცხოვრების დონე. ამ კლასიკურ განმარტებას ჰერდერის შემოთავაზებით, რაც საზოგადოებათმცოდნეებმა და ანთროპოლოგებმაც გაიზიარეს, დაემატა კიდევ ერთი ელემენტი, რაც გარკვეულწილად სრულყოფს ცივილიზაციის გაგებას და განმარტავს, რომ ცივილიზაცია (ამ შემთხვევაში ცივილიზაციის სინონიმად შეიძლება ჩაითვალოს კულტურა) ერთი რომელიმე კონკრეტული საზოგადოების ნევრთა აზროვნებისა და ქცევის განსაკუთრებულობას ნიშნავს. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ესაა კონკრეტული საზოგადოების მსოფლმხედველობის გამოხატულება.¹

ცივილიზაციასთან დაკავშირებულ ყველა ასპექტთან მჭიდრო კავშირშია ენა, რამეთუ ენობრივი გარსის გარეშე წარმოუდგენელია ცივილიზებული საზოგადოების არსებობა. ისევე როგორც კულტურები განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან მსოფლმხედველობრივად, ასევე განსხვავდებიან ენებიც. სხვადასხვა ენა მოვლენებს უბრალოდ ბერობრივად განსხვავებული სიტყვებით ერთგვარად კი არ გადმოგვცემს, არამედ ამ მოვლენის თავისებურ აღქმასა და გააზრებას გვთავაზობს. ყოველი ენობრივი ჯგუფის ან ერის მსოფლმხედველობა, შეხედულებები, ისტორიული გამოცდილება ენაში ილექება და ამ ენის ლექსიკურ მარაგზე აისახება.²

ზემოთქმულიდან გამომდინარე ერთი ქართული ანდაზა გვახსენდება, რომელიც ამბობს: "რამდენი ენაც იცი, იმდენი კაციც ხარო" და ვრწმუნდებით, რომ ეს ხალხური სიბრძნე სრულ ჭეშმარიტებას ღაღადებს, რადგან თუკი

¹ Lyons J., Εισαγωγή στη Γλωσσολογία, 320, Αθήνα 1995.

² Αθανάσιος Μ., Η Ευρωπαϊκή κουλτούρα μέσα από τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, Γλώσσα και λογοτεχνία στην εκπαίδευση, 295, Αθήνα 2001.

ენა ცივილიზაციის განუყრელი ნაწილია და უფრო მეტიც, ამ ცივილიზაციის ხასიათის გამომხატველიც, მაშასადამე ყოველი ახალი ენის შესწავლა ახალი კულტურის გაცნობასა და მასთან მჭიდრო კავშირის დამყარებას ნიშნავს. ენის შესწავლით უფრო ადვილად ხელმისაწვდომი და გასაგები ხდება ამ ენაზე მოსაუბრე საზოგადოების შემოქმედებითი მიღწევები და ისტორიული თავგადასავალი, ამ საზოგადოების ცივილიზაცია.³

უცხო ენის შესწავლასთან დაკავშირებით სხვადასხვა ეპოქაში სხვადასხვა მეთოდებით ხელმძღვანელობდნენ. კლასიკური შეხედულებით ენის სწავლების ხერხემალი ამ ენის გრამატიკული სისტემის საგულდაგულო შესწავლას გულისხმობს, თუმცა თანამედროვე სამყაროში გარკვეულ ღირებულებათა გადაფასებისა თუ უბრალოდ გლობალიზაციის რიტმის აჩქარების შედეგად უცხო ენის შესწავლამ დაკარგა ის მნიშვნელობა, რაც მას ადრე ჰქონდა და უბრალოდ განათლებული ადამიანის იმიჯის შექმნას ემსახურებოდა და ახალი უფრო პრაქტიკული ღირებულება შეიძინა; ენა ყოველდღიურ საკომუნიკაციო საშუალებად იქცა და ამდენად თანამედროვე ენათმეცნიერებამ ენის სწავლების მეთოდიკაშიც მნიშვნელოვანი ცვლილებები შეიტანა. აქტუალობა არ დაუკარგავს გრამატიკის სწავლებას, თუმცა ენის გაკვეთილებზე მნიშვნელოვანი ადგილი ლექსიკის გაღმავებასა და გამრავალფეროვნებასთან დაკავშირებულმა სავარჯიშოებმა დაიკავა. როგორც ინგლისელი ენათმეცნიერი ვილკინსი ამბობს "გრამატიკის გარეშე ძალიან ცოტას ვგებულობთ, ლექსიკის გარეშე კი საერთოდ ვერაფერს".⁴

ყოველივე ზემოთქმულიდან გამომდინარე შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ თუ თანამედროვე ენის გაკვეთილზე დიდი დრო ეთმობა ლექსიკის შესწავლას, ლექსიკაში კი თავის მხრივ ამ ენაზე მოსაუბრე საზოგადოების ცივილიზაციის თავისებურებანია დალექილი, მაშასადამე ენის გაკვეთილზე შესაძლებელია მოსწავლე ახალ კულტურასაც ეზიაროს. ეს განსაკუთრებით ხელსაყრელია იმ შემთხვევაში, როდესაც ახალ სამყაროსთან ურთიერთობა, მხოლოდ ენის გაკვეთილებით ამოინურება და არ ითვალისწინებს ენის, ლიტერატურის, ისტორიის კომპლექსურ სწავლებას.

ლექსიკის საშუალებით ცივილიზაციასთან ზიარება განსაკუთრებით ადვილად მისაღწევია ბერძნული ენის გაკვეთილებზე, რამეთუ ეს ენა თითქმის 30 საუკუნის განმავლობაში მუშავდებოდა და მდიდრდებოდა სხვადასხვა მოაზროვნის მიერ და ამ ენაში ხანგრძლივი პერიოდის კულტურულ

³ შდრ. Μπαπινιώτης Γ., Η πράκλιση της πολυγλωσσίας, εφημ. Το Βήμα, 29.04.01.

⁴ Wilkins D. A., Linguistics in Language Teaching, London, Arnold 1972.

ლი თუ ისტორიული გამოცდილებაა დაღეკილი. მეთოდი ძალზედ მარტივია, თუმცა მასწავლებლის მუდმივ ჩარევასა და მზადყოფნას გულისხმობს. ახალი სიტყვისა თუ იდიომატური ფრაზის სწავლებისას მასწავლებელს შეუძლია ამ ლექსიკური ერთეულის ეტიმოლოგიის გადმოცემით მრავალი საინტერესო ამბავი გააცნოს მოსწავლეებს ბერძენი ერის ცხოვრებისა და შემოქმედების სფეროდან. ამგვარი მიდგომა გაკვეთილსაც უფრო საინტერესოს ხდის და მოსწავლეებსაც უადვილებს შესასწავლი მასალის დაძლევას. ზემოთქმულის საილუსტრაციოდ რამდენიმე ნიმუშს მოვიყვან:

მაგალითად ისეთი სიტყვების სწავლებისას, როგორებიცაა ο έρπας, η εστία, το ηφαίστειο, τα εσπεριόειδη და ა. შ. სასურველი იქნება არა მხოლოდ ამ სიტყვების ქართული მნიშვნელობის მიწოდება, არამედ მათთან დაკავშირებული მცირე მითოლოგიური ექსკურსის ჩატარებაც. ის, რომ სიტყვა έρπας სილამაზის ქალღმერთ აფროდიტეს ვაჟის სახელს უკავშირდება, ის, რომ სიტყვა εστία ძველ ბერძნულ მითოლოგიაში კერის მფარველ ქალღმერთს ერქვა, ის, რომ ვულკანმა სახელწოდება ბერძნულ ენაში ზევსის მჭედელი ვაჟის სახელისაგან მიიღო და ვულკანი მისი სამჭედლოს ცეცხლთან გაიგივდა, ის, რომ ციტრუსოვანთა ბერძნული დასახელება შესპერიდთა სახელგანთქმული ბალის სახელისაგან მოდის, სადაც უხვად იყო ამგვარი ხილის ხეები, ვფიქრობ, ძალზედ დაინტერესებთ მოსწავლეებს.

ბერძნული სამყაროს ცხოვრების სხვადასვა ეტაპთანაა დაკავშირებული ცალკეული სიტყვები. მაგალითად სიტყვა κοινός. ჩვეულებრივ მოსწავლეებს ვეუბნებით, რომ ეს სიტყვა მიახლოებას ნიშნავს, თუმცა ალბათ უფრო სახალისო გახდება ამ სიტყვის სწავლა, თუ კი გვეცოდინება რომ ძველად ბრძოლისას ფართოდ გამოიყენებოდა შუბი რაც ბერძნულად ასე უღერს – κοινός, და იმისათვის რომ მოინახლმდეგე შუბით განეგმირათ საჭირო მანძილზე მიახლოება იყო საჭირო, საიდანაც წარმოიშვა ზმნა κοινός, რომლის თავდაპირველი მნიშვნელობაც შუბის მანძილზე მიახლოება იყო.

საინტერესო ეტიმოლოგია აქვს დღევანდელი ათენის ერთ-ერთ უმთავრეს უბან Κηφισιά-ს. ადრე ათენიდან მოშორებულ ამ ადგილს ერქვა Αλανάρι და სახელგანთქმული იყო თავისი სიმწვანით. უამრავი სახეობის ხე ზაფხულობით იქაურობას ათენის სიცხით განამებული მოსახლეობისათვის მინიერი სამოთხის მნიშვნელობას სძენდა, თუმცა იმის გამო რომ 1865 წლამდე ეს ვრცელი ტერიტორია არავის საკუთრებას არ წარმოადგენდა,

იქ თავისუფლად დანავარდობდნენ სხვადასხვა ბანდიტური დაჯგუფებები და იქაურობას საშიშს ხდიდნენ. მიტომაც ათენელები გულდანყვევით იმეორებდნენ ხოლმე $\epsilon\kappa\epsilon\iota$ $\varphi\upsilon\sigma\alpha$, რაც ნიშნავს იქ ნიავე უბერავსო და დროთა განმავლობაში ამ ადგილის ძველი სახელი ყველამ მიივიწყა და სიტყვათა შერწყმით ახალი სახელწოდება მივიღეთ.

ცალკეული ტექსტის სწავლებისას შეიძლება სხვადასხვა იდიომატური გამოთქმა შეგვხვდეს, მისი ახლანდელი მნიშვნელობა ადვილად გასაგები იყოს, თუმცა ხშირ შემთხვევაში მისი წარმომავლობაც ინფორმაციულად ძალზედ საინტერესო აღმოჩნდეს. ასე, მაგალითად გამოთქმა $\acute{\epsilon}\chi\epsilon\iota$ $\kappa\alpha\iota$ $\tau\omicron\upsilon$ $\pi\omicron\varsigma\lambda\iota\omicron\upsilon\tau$ $\tau\omicron$ $\gamma\acute{\alpha}\lambda\alpha$ – ეგეოსის ზღვის ერთ-ერთ უდიდეს კუნძულ სამოსს უკავშირდება, რომელიც ძველ და ბიზანტიური პერიოდის საბერძნეთშიც ცნობილი იყო მისი მდიდარი და ნაყოფიერი ბუნებით. იმდენად, რომ ძველ ბერძნებს მიაჩნდათ, უცოდველთა სულები იქ სახლდებიან გარდაცვალების შემდეგო. მრავალი პოეტი უმღეროდა ამ კუნძულს და მათ შორის მენანდრეც, რომელმაც ამ ნაყოფიერებისათვის ხაზი რომ გაესვა თქვა " $\kappa\alpha\iota$ $\omicron\rho\upsilon\iota\theta\mu\alpha\nu$ $\varphi\acute{\epsilon}\rho\epsilon\iota$ $\gamma\acute{\alpha}\lambda\alpha$ " და ეს გამოთქმა შემოგვრჩა მნიშვნელოვანი ცვლილებების გარეშე.

ჯვაროსანთა ლაშქრობების შედეგად გაბატონებულ ფრანგთა მმართველობის პერიოდში იღებს სათავეს გამოთქმა $\varphi\eta\tau\iota\nu\alpha$ $\tau\eta$ $\gamma\lambda\upsilon\tau\acute{\omega}\sigma\alpha\mu\epsilon$. უმჭიმეაი გადასახადები დააკისრეს ბერძნებს ფრანგებმა და თუკი ვინმე დაიგვიანებდა გადახდას, მაშინვე ციხეში უკრავდნენ ხოლმე თავს, რამდენიმე დღეში კი პერიფერიის მმართველის წარმომადგენელი პატიმარს ან სამუდამოდ ბატონის მამულში უფასოდ მუშაობას ან სამუდამო პატიმრობას სთავაზობდა. რა თქმა უნდა, განამებულ მოსახლეობას პირველი ერიჩინა და აქედან დარჩა კიდევც ენაში ამგვარი გამოთქმა.

თურქთა ბატონობას უკავშირდება მაგალითად გამოთქმა $\tau\omicron\nu$ $\acute{\epsilon}\kappa\alpha\upsilon\epsilon$ $\tau\omicron\upsilon\sigma\pi\kappa\omicron$, რაც ნიშნავს ვინმე ძალიან გააბრაზაო. გამხეცებული ადამიანი თურქთაგან განამებულმა ბერძნობამ თურქის სახეს დაუკავშირა.

ამგვარი მითოლოგიური თუ ისტორიული წარმომავლობისა თუ შინაარსის სიტყვებისა და გამოთქმების ჩამოთვლა შეუძლებელია ესოდენ მცირე მოცულობის მოხსენებაში და ამჯერად არც წარმოადგენს ჩემს მიზანს. უბრალოდ, კიდევ ერთხელ მინდა ხაზი გავუსვა იმ ფაქტს, რომ ბერძნული ენის გაკვეთილზე ლექსიკური ერთეულების შესწავლისას შესაძლებელია

Κετεβάν Τσιντσάτζε

ΜΥΘΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΑΣ

Η εκμάθηση μιας νέας γλώσσας συνεπάγεται την επαφή και κατανόηση ενός νέου πολιτισμού, μιας νέας κουλτούρας, τη γνωριμία και συνάντηση με τη νοοτροπία αλλά και τις κατακτήσεις και δημιουργίες του λαού που την ομιλεί. Η σύνδεση γλώσσας και κουλτούρας είναι ιδιαίτερα στενή, ώστε οι έννοιες κουλτούρα και γλώσσα να συνδέονται με άρρηκτο δεσμό. Οι γλώσσες δεν λένε απλώς τα ίδια πράγματα με άλλες λέξεις, αντίθετα, η γλώσσα αποτελεί έκφραση του κόσμου με τον τρόπο που ο κάθε λαός οργανώνει και συλλαμβάνει τον κόσμο. Οι αντιλήψεις, οι πεποιθήσεις, τα ιστορικά βιώματα κάθε λαού αντανακλώνται στη γλώσσα του και περισσότερο στις λέξεις της γλώσσας αυτής.

Στο σύγχρονο κόσμο οι ξένες γλώσσες έγιναν αντικείμενα καθημερινής χρήσης ως μέσα επικοινωνίας και ανάλογα άλλαξαν και οι μέθοδοι της διδασκαλίας τους. Αν παλιά θεωρούνταν ότι η εκμάθηση μίας ξένης γλώσσας σήμαινε την εκμάθηση της γραμματικής της, σήμερα μεγαλύτερη σημασία δίνεται στην διδασκαλία του λεξιλογίου, γιατί όπως το λέει ο Wilkins – χωρίς γραμματική θα καταλάβεις πολύ λίγα αλλά χωρίς το λεξιλόγιο δε θα καταλάβεις τίποτα. Για αυτό στα μαθήματα της ξένης γλώσσας οι εκπαιδευτικοί πρέπει να προσέχουν περισσότερο τις ασκήσεις που βοηθάνε στη βελτίωση του λεξιλογίου.

Από όσα εκτέθηκαν παραπάνω προκύπτει ότι ταυτόχρονα με την εκμάθηση του λεξιλογίου είναι δυνατόν να έρθει κανείς σε επαφή με τον πολιτισμό του λαού τη γλώσσα του οποίου σπουδάζει. Αυτό ισχύει και στην περίπτωση της ελληνικής γλώσσας στην οποία είναι πολύ συχνές οι λέξεις ή εκφράσεις που έχουν μυθολογική ή ιστορική προέλευση.

სიმღერის როლი ბერძნული ენის სწავლების პროცესში

უცხო ენის სწავლებისას უმნიშვნელოვანესი ადგილი უჭირავს აკუსტიკური მასალის გამოყენებას. ბერძნული ენის სწავლების პროცესში საკმაოდ პროდუქტიულია ბერძნული სიმღერების გამოყენება. ამ მეთოდის საშუალებით მოსწავლე არა მარტო იმდიდრებს ლექსიკურ მარაგს, იძენს და იღრმავებს გრამატიკულ ცოდნას, არამედ უშუალო კონტაქტში შედის უცხო ენასთან და არ შემოიფარგლება მხოლოდ წიგნთან მუშაობით. ამასთანავე, ეცნობა უმშვენიერეს ბერძნულ მუსიკას.

მაგალითისთვის ავიღოთ სიმღერა "H μάνα του Αλέξανδρου"

1. მოსწავლეებს ეძლევათ სიმღერის ტექსტი, რომელშიც ამოღებულია ზმნები (იხ. გვ. 115-116), (ან ზეთსართავეები, ან არსებითი სახელები (გვ. 116-117). თავდაპირველად ბავშვები უსმენენ სიმღერას, რათა მოხდეს მელოდიის აღქმა და გათავისება. ხელმეორედ მოსმენისას მოსწავლე გამოტოვებულ სიტყვებს ჩასვამს, ხოლო მესამე მოსმენისას აზუსტებს რამდენად სწორად შეავსო გამოტოვებული სიტყვები. ვარჩევთ სიმღერის ტექსტს, ვხსნით უცნობი სიტყვების მნიშვნელობებს. ტექსტის თარგმნისა და შინაარსის გარკვევის შემდეგ, მოსწავლეები უსმენენ და მღერიან სიმღერას. ეს მეთოდი საკმაოდ სახალისო და სასიამოვნოა და ხელს უწყობს ლექსიკური მარაგის გამდიდრებას, ამავდროულად უფროსკლასელობათვის გრამატიკის სწავლებისას საკმაოდ შედეგიანია;

ა) მოსწავლეებს ეძლევათ დავალება, მოჰმზონ ტექსტში კიდეც თუ არის ზმნები, გარდა გამოტოვებულებისა. განვიხილავთ არსებულ ზმნებს, თუ რომელ დროსა და პირში არიან კონკრეტულ სიმღერაში. გადაგვყავს ისინი დროებში და შესაბამისად ვაუღლებთ.

მაგ.: პირველ სტროფში გამოტოვებულია მოქმედებითი გვარის ზმნა "γάρπισα - გავიცანი", რომელიც მოცემულია წარსულ (სრულ-αόριστος) დროში, III პირში. მოსწავლემ უნდა დაასახელოს ზმნის საწყისი ფორმა ან-მყო (ενεστώτας) დროში - γαπ(ζ)α - ვიცნობ, შემდეგ, იმპერფექტში (παρτατικός) γαπ(ζ)α - ვიცნობდი. მყისიერი (στυγμιαός μέλλοντας) მო-

მავალი - მია ოარიჲა - გავიცნობ, გახანგრძლივებული (εξαιολ. Μέλλοντα) მომავალი - მია ოარიζა - გავიცნობ ხოლმე. დამხმარე ზმნის "έχα - მაქეს" მეშვეობით უნდა ანარმოოს პერფექტი (παρακειμενος) - έχα ოარიჲი - გაცნობილი მყავს და პლუსკვამპერფექტი (σπερσυντέλιος) - είχα ოარიჲი - გაცნობილი მყავდა. ასევე, დასრულებული მომავალი (συντελεσμένος Μέλλοντα) - მია έχα ოარიჲი - გაცნობილი მეყოლება. გადაიყვანოს ბრძანებით (προστακτική) კილოში - ოარიჲი - გაიცანი, ოარიჲი - გაიცანიო. შემდეგ მოსწავლეები აუღლებენ ზმნას დროების მიხედვით.

ბ) ანალოგიური სამუშაოს ჩატარება შეგვიძლია, თუ სიმღერის ტექსტში ზმნების ნაცვლად ზედსართავებს ან არსებით სახელებს გამოვტოვებთ. მაგ.: (იხ. გვ. 116) პირველ სტროფში გამოტოვებულია ზედსართავი "παιδός-ძველი", რომელიც სიმღერის ტექსტში ნათესაობით ბრუნვაშია - "παιδός", ვმსჯელობთ თუ რითია ეს გამოწვეული, ასევე თუ რომელ რიცხვსა და სქესშია მოცემულ მომენტში და რატომ? განვიხილავთ მას სამივე სქესსა და ფორმაში - παιδός, παιδί, παιδί. გადაგვყავს მრავლობით რიცხვში- παιδιοί, παιδές, παιδιά. ვაბრუნებთ მას. ასეთივე მეთოდით განვიხილავთ არსებით სახელებს (იხ. გვ. 117) და შესაბამისად ვახდენთ მათ ბრუნებას. თუმცა, უნდა აღვნიშნოთ, რომ ეს მეთოდი განკუთვნილია უფროსკლასელთათვის, რომლებსაც გრამატიკის საკმარისი ცოდნა აქვთ.

2. სასურველია, სამუშაოს შესრულება 3-4 ბავშვისაგან შემდგარ ჯგუფებში. მოსწავლეებს ურიგდებათ სტრიქონებად დაჭრილი, მათთვის უცნობი სიმღერის ტექსტი. მათ აზრობრივად ერთი-მეორეს უნდა დაუკავშირონ სტრიქონები და ააწყონ სიმღერის ტექსტის სწორი ვარიანტი. შემდეგ ვარჩევთ ტექსტს, ვხსნით უცნობი სიტყვების მნიშვნელობებს. დასკვნით ნაწილში ხდება სიმღერის მოსმენა და ბავშვების მიერ მისი შესრულება.

3. მოსწავლეებს ვასმენინებთ უცნობ სიმღერას, ერთხელ სრულად, ხოლო შემდეგ ნაწყვეტ-ნაწყვეტ. მათ უნდა გაიგონ სიმღერის ტექსტი და მოახდინონ მისი ჩანერა. სამუშაოს დასრულების შემდეგ ვახდენთ ტექსტის ორთოგრაფიულ შესწორებას, ასევე ვაზუსტებთ თუ რამდენად სწორად მოხდა მისი ჩანერა და შინაარსის გაგება.

როგორც ზემოთ აღვნიშნე, ასეთი მეთოდების გამოყენება საკმაოდ შედეგიანია, სწავლების პროცესი უფრო მიმზიდველი და ხალისიანია, მოსწავლე ხდება გაკვეთილის აქტიური მონაწილე. ცოდნის გაღრმავების გარდა, იგი ეცნობა იმ ერის კულტურას, რომლის ენასაც შეისწავლის. მელოდიუ-

რი და გულში ჩამწვდომი ბერძნული სიმღერები უფრო საყვარელსა და ახლობელს ხდის აქამდე მხოლოდ წიგნებში ამოკითხულსა და ამბად გაგონილ შორეულ საბერძნეთს.

Νάτια Τσικλαούρι

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας είναι πολύ σημαντική η χρησιμοποίηση του ακουστικού υλικού. Στη διαδικασία διδασκαλίας της Ελληνικής γλώσσας η χρησιμοποίηση των ελληνικών τραγουδιών είναι αρκετά αποτελεσματική. Μέσω της μεθόδου αυτής ο μαθητής όχι μόνο βελτώνει το λεξιλόγιό του, αποκτάει και εμβάθυνει της γραμματικές γνώσεις, αλλά και έρχεται σε επαφή με την ζωντανή ξένη γλώσσα και δεν περιορίζεται μόνο με την εργασία με το βιβλίο. Ταυτόχρονα γνωρίζει την ωραία ελληνική μουσική.

Ως παράδειγμα ας πάρουμε το τραγούδι "Μάνα του Αλέξανδρου" :

1. Στους μαθητές δίνονται οι στοιχείοι του τραγουδιού όπου λείπουν τα ρήματα, (ή τα επίθετα ή τα ουσιαστικά). Πρώτα, τα παιδιά μόνο ακούνε το τραγούδι για να γίνει κατανόηση και αφομοίωση της μελωδίας. Την δεύτερη φορά ο μαθητής συμπληρώνει τα κενά. Την τρίτη φορά ελέγχουν πόσο σωστά έχουν συμπληρώσει. Πάρα πέρα εξηγούμε και μεταφράζουμε το κείμενο και στο τέλος τραγουδούμε όλοι μαζί. Η μέθοδος αυτή είναι πολύ ευχάριστη, βοηθά τον μαθητή να εμπλουτίσει το λεξιλόγιό του, ακόμη και να βελτώσει τις γνώσεις του στη γραμματική.

A) Οι μαθητές πρέπει να βρουν όλα τα ρήματα στο κείμενο. Συζητάμε σε ποιο χρόνο και πρόσωπο βρίσκονται τα ρήματα στο συγκεκριμένο τραγούδι, βάζουμε τα ρήματα σε διάφορους χρόνους και τα κλίνουμε.

B) Την ίδια εργασία μπορούμε να πραγματοποιήσουμε αν στους στίχους του τραγουδιού θα λείπουν τα επίθετα ή τα ουσιαστικά. π.χ. (σελ.116) στο κείμενο λείπει το επίθετο "παλιός", που στη συγκεκριμένη περίπτωση

βρίσκεται σε Γενική πτώση. Συζητάμε γιατί; Ακόμη, σε πιο αριθμό και γένος βρίσκεται το επίθετο.

2. Την εργασία κάνουμε σε ομάδες που αποτελούνται από 3-4 παιδιά. Στους μαθητές μοιράζονται οι στίχοι του άγνωστου τραγουδιού, κομμένοι σε προτάσεις. Αυτοί, πρέπει να συνδέσουν τις προτάσεις και να φτιάξουν τους στίχους του τραγουδιού. Ύστερα διαβάζουμε το κείμενο, εξηγούμε και μεταφράζουμε τις άγνωστες λέξεις και στο τέλος τραγουδούμε όλοι μαζί.

3. Τα παιδιά ακούνε το άγνωστο τραγούδι, για μια φορά πλήρως και ύστερα πρόταση με πρόταση. Αυτά πρέπει να καταλάβουν και να γράψουν τους στίχους του τραγουδιού. Στο τέλος της εργασίας ελέγχουμε το κείμενο τόσο νοηματικά, όσο και ορθογραφικά.

Πρέπει να επισημάνω ότι η χρησιμοποίηση αυτών των μεθόδων είναι πολύ αποτελεσματική. Το μάθημα γίνεται ζωντανό και ενδιαφέρον, η συμμετοχή του μαθητή δραστήρια. Εκτός από την εμφάνιση των γνώσεων του, ο μαθητής γνωρίζει τον πολιτισμό της χώρας, τη γλώσσα της οποίας μαθαίνει. Μελωδικά και βαθυστόχαστα ελληνικά τραγούδια κάνουν πιο αγαπημένη και κοντινή, τη μέχρι τώρα μόνο στα βιβλία διαβασμένη και διηγούμενη, μακρινή Ελλάδα.

Η μάνα του Αλέξανδρου

Μουσική Γ. Μαρκόπουλος

Τραγούδι Γ. Νταλάρας

Στη Μακεδονία του παλιού καιρού

..... τη μάνα του Αλέξανδρου

Μου 'στησε κουβέντα στις εξοχές

Κι νυχτέρια με μάγισσες.

Αχ, Μακεδονία χιλιόμορφη

Γιατί και σαν το κερί

Έχω γιο μονάκριβο η καψερή
Έχει για την Ανατολή
Τον κίνδυνοι και χωσιές
Λόγια ανθρώπων μαύρά και συμφορές
Μοναχός τ' αντέχει και τα περνά
τελειωμό δεν τα βάσανα.
Στη Μακεδονία του παλιού καιρού
Γνώρισα τη μάνα του Αλέξανδρου
Στο φεγγάρι για μάγισσες
Στο όνειρό της τους Έλληνες.

Η μάνα του Αλέξανδρου

Μουσική Γ. Μαρκόπουλος

Τραγούδι Γ. Νταλάρας

Στη Μακεδονία του καιρού
Γνώρισα τη μάνα του Αλέξανδρου
Μου 'στησε κουβέντα στις εξοχές
Κι έκανε νυχτέρια με μάγισσες.
Αχ, Μακεδονία

Γιατί κλαις και λιώνεις σαν το κερί
Έχω γιο η καψερή
Έχει φύγει για την Ανατολή
Τον προσμένουν κίνδυνοι και χωσιές
Λόγια ανθρώπων και συμφορές

..... τ' αντέχει και τα περνά
τελειωμό δεν έχουν τα βάσανα.
Στη Μακεδονία του παλιού καιρού
Γνώρισα τη μάνα του Αλέξανδρου
Στο φεγγάρι ψάχνει για μάγισσες
Στο όνειρό της φέρνει τους Έλληνες.

Η μάνα του Αλέξανδρου

Μουσική Γ. Μαρκόπουλος

Τραγούδι Γ. Νταλάρας

Στη Μακεδονία του παλιού καιρού
Γνώρισατου Αλέξανδρου
Μου 'στησε κουβέντα στις εξοχές
Κι έκανε με μάγισσες.
Αχ, Μακεδονία χιλιόμορφη
Γιατί κλαις και λιώνεις σαν
Έχω γιο μονάκριβο η καψερή
Έχει φύγει για
Τον προσμένουν και χωσιές
Λόγια μαύρα και συμφορές
Μοναχός τ' αντέχει και τα περνά
τελειωμό δεν έχουν
Στη Μακεδονία του παλιού καιρού
Γνώρισα τη μάνα του Αλέξανδρου

..... ψάχνει για μάγισσες
..... της φέρνει τους Έλληνες.

Η μάνα του Αλέξανδρου

Μουσική Γ. Μαρκόπουλος

Τραγούδι Γ. Νταλάρας

Στη Μακεδονία του παλιού καιρού
Γνώρισα τη μάνα του Αλέξανδρου
Μου 'στησε κουβέντα στις εξοχές
Κι έκανε νυχτέρια με μάγισσες.
Αχ, Μακεδονία χιλιόμορφη
Γιατί κλαις και λιώνεις σαν το κερί
Έχω γιο μονάκριβο η καψερή
Έχει φύγει για την Ανατολή
Τον προσμένουν κίνδυνοι και χωσιές
Λόγια ανθρώπων μαύρα και συμφορές
Μοναχός τ' αντέχει και τα περνά
τελειωμό δεν έχουν τα βάσανα.
Στη Μακεδονία του παλιού καιρού
Γνώρισα τη μάνα του Αλέξανδρου
Στο φεγγάρι ψάχνει για μάγισσες
Στο όνειρό της φέρνει τους Έλληνες.

ენის სწავლება აქოზიის საშუალებით

ჩვენს სკოლაში ახალი ბერძნული ენის სწავლებისას ძირითად სახელმძღვანელოდ ვიყენებთ: "ვსწავლობ ბერძნულს" ("Μαθαίνω Ελληνικά"). ავტორები: ნიგნი I ს. შამანიდი, თ. ბაკურაძე, ნიგნი II, III, IV, V, და VI: ს. შამანიდი, მ. ქამუშაძე.

ამავდროულად, საშუალო და მაღალ საფეხურზე, გაკვეთილების მრავალფეროვნებისთვის, სსედასხვა ტექნიკურ საშუალებასთან ერთად, დამატებით ვსარგებლობთ რიგი სახელმძღვანელოებით, მათ შორის ა. ჩიქოვანის, დ. ნოლასის "ქართული პოეზიის ანთოლოგიით" ("Ανθολογία γεωργιανής ποίησης"). ნიგნი მოიცავს მე-19-20 საუკუნეების ქართული პოეზიის საუკეთესო ნიმუშებს. სწორედ ამ პერიოდის ქართულ მწერლობას გადიან მშობლიურ ლიტერატურაში მე-10 და მე-11 კლასის მოსწავლეები სასკოლო პროგრამით. შეგვიძლია რომელიმე ლექსი, რომელიც ბავშვებს უკვე შენავლილი აქვთ ქართულად, შევარჩიოთ მოსწავლეებთან ერთად და გავეცნოთ ბერძნულ თარგმანს. მაგალითისათვის მოვიყვანოთ ვაჟაფშაველას ლექსი "არწივი". იგი არც ისე დიდია მოცულობით და სრულიად საკმარისია ერთ გაკვეთილზე განსახილველად. მოსწავლეები ჯერ იხსენებენ ლექსის შინაარსს ქართულად შემდეგ კი ტექსტს ვკითხულობთ ბერძნულად.

Είδα τον λαβωμένο αητό στο χάμα,

Να μάχεται τα όρνια.

Ήθελα 'ο δόλιος στα ποδιά να σταθεί

Μα δεν μπορούσε ο μαύρος

Στον κονιορτό τι μια φτερούγα έσερνε

Το αίμα του όλο πληγές το στήθος του να πλημμυρίζει.

"Της μάνας σας να πάρει, της συμφοράς κοράκια

Μέχετε του χεριού σας

Αλλιώς τα πούπουλα σας τώρα θα 'βλεπα

Μακριά πάνω απ' την κοιλάδα να σκορπίζουν."

მოსწავლეები ცდილობენ ტექსტის თარგმნას. უცნობი სიტყვები გადაგვაქვს ლექსიკონში ესენია: λαβωμένος, ο αιχτός, δόλιος, κονιορτός, η φτερούγα, έσερνε, η πληγή, η συμφορά, το κοράκι, το πούλσυλο

შემდეგ ვაძლევ წერით დავალებას: გაკვეთილზევე ტექსტში იპოვონ ზმნები და გადაიყვანონ ახლანდელ დროში და გარკვეული დროის მერე ერთად ვამოწმებთ.

ეს ზმნებია: είδα – βλέπα, ήμελε – θέλει, μπορούσε – μπορεί, έσερνε – σέρνει

ვცდილობთ, ლექსი ვისწავლოთ გაკვეთილზევე და მისი განმტკიცება იქნება საშინაო დავალება. შინ მოსწავლეებმა უნდა მოძებნონ არსებითი სახელები და შეუცვალონ მათ რიცხვი.

გაკვეთილის შედეგია: 10 ახალი სიტყვა, ვიმეორებთ ზმნების უღლებას და არსებითი სახელის რიცხვს.

ვფიქრობ, ჩვენი გამოცდილება სხვა ბერძნული ენის პედაგოგებსაც დააინტერესებთ.

Τέα Τσιγλάτζε

Η ΠΟΙΗΣΗ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Στο σχολείο μας το γενικό εγχειρίδιο με το οποίο διδάσκεται νέα ελληνικά είναι η σειρά των διδακτικών βιβλίων της Σ. Σιαμανίδου και της Μ. Καμουσάτζε "Μαθαίνω Ελληνικά", όμως χρησιμοποιούμε και τα άλλα τεχνικά μέσα και βιβλία για να κάνουμε τα μαθήματα διαφορετικά και πιο ενδιαφέροντα.

Το βιβλίο που μας βοηθά πολύ στο μέσο και προχωρημένο επίπεδο είναι "Ανθολογία Γεωργιανής Ποίησης. 19^{ος}-20^{ος} αιώνας". της Άνι Τσικοβάνι και του Δημήτρη Νόλλα. Το βιβλίο περιέχει τα ωραιότερα έργα των κλασικών Γεωργιανών συγγραφέων. Οι μαθητές της 10^{ης} και της 11^{ης}

τάξης τα έχουν μάθει στο πρόγραμμα γεωργιανής λογοτεχνίας. Μ αζί τους μπορούμε να διαλέξουμε ένα ποίημα. Για παράδειγμα το ποίημα "Ο ΛΗΤΟΣ" του Βάζα-Πσαβέλα, που δεν είναι μεγάλο και μπορούμε να το αναλύσουμε σε ένα μάθημα.

Διαβάζουμε το κείμενο στα ελληνικά:

Είδα τον λαβωμένο αητό στο χώμα,

Να μάχεται τα όρνια.

'Ηθελ' ο δόλιος στα πόδια να σταθεί

Μα δεν μπορούσε ο μαύρος

Στον κονιορτό τι μια φτερούγα έσερνε

Το αίμα του όλο, πληγές το στήθος του να πλημμυρίζει.

"Της μάνας σας να πάρει, της συμφοράς κοράκια

Μ'έχετε του χεριού σας

Αλλιώς τα πούπουλά σας τώρα θα'βλεπα

Μακριά πάνω απ'την κοιλάδα να σκορπίζουν".

Ψάχνουμε τις άγνωστες λέξεις, μεταφράζουμε. Μετά βρίσκουμε τα ρήματα, τα κλίνουμε. Στο τέλος του μαθήματος τα παιδιά ξέρουν 10 καινούριες λέξεις, κάνουμε επανάληψη της κλίσης ρημάτων. Στο σπίτι θα προσπαθήσουν να μάθουν το ποίημα απέξω. Νομίζω η εμπειρία μας θα βοηθήσει και τους άλλους δασκάλους στη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας.